

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta pedagogická

Bakalářská práce

2014

Lenka Kopelentová

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA HISTORIE

LATÉNSKÁ HRADIŠTĚ NA ŠUMAVĚ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Lenka Kopelentová

Obor H-DV

Vedoucí práce: Východská Helena, PaedDr.

Plzeň, 2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 5. března 2014

.....
vlastnoruční podpis

Poděkování

Ráda bych touto formou poděkovala své vedoucí práce doktorce Heleně Východské za odborné vedení, za pomoc a rady při zpracování této práce. Doktorka Východská mi byla během psaní velkou oporou nejen po profesní stránce. Děkuji Vám, bez Vás by tato práce nevznikla.

OBSAH

ÚVOD	6
1. SEDLO U ALBRECHTIC	12
1. Umístění hradiště.....	12
2. Hradiště a jeho vzhled	13
3. Funkce	15
4. Datování	16
5. Výzkum a nálezy	17
6. Zánik	22
2. OBŘÍ HRAD U POPELNÉ.....	24
2. Umístění hradiště.....	24
2. Hradiště a jeho vzhled	25
2. Funkce	29
2. Datování	33
2. Výzkum a nálezy	34
2. Mince z Obřího hradu	37
2. Průzkum geologů.....	41
2. Pověst o Obrech	42
2. Pověst o beztělčích	43
2. Zánik	44
3. VĚNEC U LČOVIC	45
3. Umístění hradiště.....	45
3. Hradiště a jeho vzhled	46
3. Funkce	50
3. Datování	52
3. Výzkum a nálezy	53
3. Zánik	56
4. MUZEUM ŠUMAVY SUŠICE	57
5. SLOVNÍČEK POJMŮ	59
5. Zeměpisné pojmy	59
5. Odborné pojmy.....	61
5. Osobnosti.....	65
ZÁVĚR.....	72

SUMMARY	76
SEZNAM PRAMENŮ:	77
SEZNAM LITERATURY:	77
I. Literatura:	77
II. Statě:.....	80
III. Články:	80
IV. Elektronické zdroje:	81
OBRAZOVÁ PŘÍLOHA	I

ÚVOD

Původ **Keltů** a jejich etnické „pohyby“ jsou v posledních letech předmětem mnoha teorií a nových hypotéz. O keltské pravlasti psali již řečtí historikové a zeměpisce. Mezi první geografy patřil **Hekataios z Milétu**.¹ MUDr. **Petr Engel** na svých webových stránkách uvádí, že je nutné uvědomit si, že: „*Keltové jsou prvními Evropany žijícími na sever od Alp, kteří se objevují v písemných pramenech. První zmínky o nich ale nacházíme až v 6. a 5. století před Kristem, kdy se začali setkávat se středomořskou kulturou. Keltové totiž až do počátků křesťanské éry nezanechali téměř žádné psané záznamy ve vlastním jazyce.*“²

Keltové byli zprvu nazýváni Řeky **Keltoi**. **Jan Filip** se domnívá, že: „... *není vyloučeno, že to bylo původně jméno jednoho kmene nebo snad i vládnoucího rodu, které pak přešlo na celý lid.*“³ Pravděpodobně Keltové takto pojmenovávali sami sebe. Pro Římany byli Keltové ale **Galli**. Označovali je také **Celtae**.⁴ Význam tohoto slova je „skrytý“.

Velice zajímavý článek o původu Keltů je uveden v časopise *Vesmír*. Zde se píše, že: „*ještě donedávna panovala představa, že se „historičtí Keltové“ (známí z antických historických pramenů) zmocnili středních Čech vojenskou invazí a ovládli domácí obyvatelstvo.*“⁵ Dnes je již tato teorie překonána. Co se týče osídlení českého území před příchodem Keltů, Tomáš Pokorný ve své práci píše: „*Ve starší době bronzové byl prostor České kotliny velmi málo obydlen. Z významných kultur bychom zde mohli nalézt únětickou kulturu, a to především ve středních a severozápadních Čechách.*“⁶ Avšak větší počet obyvatel lze na českém území zaznamenat až v období 1500- 1200 př. n. l. tedy v období, kdy jižní **Čechy** obýval lid se středodunajskou mohylovou kulturou. Území středních a západních Čech bylo osídleno lidem s falckou mohylovou kulturou. Také v severních Čechách se usídlil pravěký lid, přesněji kultura lidu popelnicových polí. Postupným prolínáním a míšením těchto tří kultur

¹ BAUEROVÁ, Anna. *Zapomenuté věky země Bójů*. Plzeň: NAVA, 1998. s. 7. ISBN 80-7211-032-2.

² ENGEL, Petr. Původ Keltů. [cit. 2013-11-6]. REGNUM MYSTERIORUM. Dostupné z WWW: <http://engel.ic.cz/keltove_soubory/Page1051.htm>.

³ FILIP, Jan. *Keltská civilizace a její dědictví*. vydání 5. Praha: Československá akademie věd, 1996. s. 12. ISBN 80-200-0584-6.

⁴ ENGEL, Petr. Původ Keltů. [cit. 2013-11-6]. REGNUM MYSTERIORUM. Dostupné z WWW: <http://engel.ic.cz/keltove_soubory/Page1051.htm>.

⁵ MACEK, Milan; MACEK, Milan ml.; KREBSOVÁ, Alice; VÁVROVÁ, Věra. Keltský původ populace v Česku: Svědectví mutace působící cystickou fibrózu. *VESMÍR: přírodovědecký časopis*, květen 2000, roč. 79, č. 5, s. 285.

⁶ POKORNÝ, Tomáš. Keltové v Čechách. [cit. 2013-11-6]. Pohanstvi.net. Dostupné z WWW: <<http://pohanstvi.net/inde.php?menu=keltoveCR>>.

byl vytvořen jakýsi prazáklad Keltů- protokeltské obyvatelstvo. Tyto při kultury jsou kulturními předchůdci keltského etnika u nás. Míšením středodunajské mohylové kultury, falcké mohylové kultury a kultury lidu popelnicových polí vznikla v pozdní době bronzové knovízská kultura. Později se z této kultury vyvinula bylanská kultura halštatské doby, a to v období 8. a 7. století př. n. l. Autoři serveru Archeolog.cz tvrdí, že kultura bylanská: „stejně jako kultura knovízská v pozdní době bronzové, představovala dotykovou zónu dvou kulturních okruhů v době halštatské. Jednalo se o západohalštatský kulturní okruh a okruhu východohalštatský. Zatímco západohalštatský kulturní okruh zahrnoval kulturu keltského etnika, patřil východohalštatský okruh nekeltským etnikům – Venetům a Ilyřům.“⁷ Od 8. a 7. stol. př. n. l. postupně dochází ke stále většímu používání železa. Stejně tak nastává růst počtu obyvatel. V následující době, halštatské, která začíná od 7. a 6. století př. n. l., se území od východní Francie do Čech prokazatelně považuje za keltské prostředí. **Anna Bauerová** ve své knize definuje zeměpisně původní domov Keltů do těchto zemí: „... Čechy, Horní Rakousy, Bavorsko a severně přiléhající kraje středního Německa, horní a střední Porýní, severozápadní Švýcarsko a východní část Francie.“⁸

V českém regionu se Keltové usadili nejen kolem velkých řek a jejich menších přítoků jako například Labe nebo Vltava, ale také v temné a pověstmi a pověrami opředené **Šumavě**. Keltové nazvali Šumavu **Gabretou hylé**⁹.

V době halštatské byla na hranici se Šumavou vybudována četná **hradiště**, mezi nimiž přední místo zaujímá **Sedlo u Albrechtic**. Ze stejného období pocházejí i první doklady o pronikání Keltů přímo do šumavského hvozdu, kde bylo postaveno hradiště **Obří hrad u Nicova**. To se jako jediné nachází již ve vlastní Šumavě. Tato hradiště nikdy nebyla díky drsnému horskému klimatu trvale obydlena.¹⁰ Aby byl výčet hradišť úplný, je třeba rozhodně připomenout hradiště, které má podle doktora Karla Sklenáře jedno z nejdokonalejších opevnění v České republice, jímž je hradiště **Větec u Lčovic**.

Všechna tato tři hradiště tvoří tzv. „**věneckou skupinu**“, která dostala název podle posledního zmíněného. K této skupině jsou dále ještě řazena hradiště **Němětice**, **Libětice**

---

⁷ Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-10-16]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.archeolog.cz/encyklopedie/keltove-kelt-keltske/>>.

⁸ BAUEROVÁ, Anna. *Zapomenuté věky země Bójů*. Plzeň: NAVA, 1998. s. 10. ISBN 80-7211-032-2.

⁹ BAUEROVÁ, Anna. *Zapomenuté věky země Bójů*. Plzeň: NAVA, 1998. s. 9. ISBN 80-7211-032-2.

¹⁰ SLABINA, Miroslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. [Vimperk]: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. s. 1. ISBN 80-7036-179-4.

a **Třebohostice**.¹¹ Pro svou bakalářskou práci jsem si ale vybrala pouze první tři největší, o kterých jsem měla větší jistotu, že naleznu dostatek písemných ale také hmotných dokladů. Při svém bádání jsem zjistila, že každé z těchto hradišť je unikátní, jedinečné a něčím specifické. Obří hrad má svou dodnes důkladně neobjasněnou funkci a účel stavby, Věnc má své krásné opevnění a neuvěřitelně velkou rozlohu a Sedlo velké množství nálezů včetně dvou polozahloubených chat.

Když jsem vybírala téma své bakalářské práce, přemýšlela jsem nad tím, jaké téma je mi profesně blízké, zajímavé a pro mě něčím přínosné. Pak jsem se vzpomněla na svou práci z prvního ročníku na předmět Dějiny pravěku a má volba byla jasná. Rozhodla jsem se rozšířit svou práci, ve které jsem se věnovala hradištím Obří hrad a Sedlo. Otázkou jen zůstávalo, které třetí hradiště zpracuji jako pro mě úplně nové. Po delším pátrání jsem se rozhodla pro Věnc se zastřešení celého tématu na „věneckou skupinu“. Pravěk mě fascinoval již v prvním ročníku a teď po detailnějším prozkoumání tří hradišť jsem jím naprosto unesená. Člověk dnešní doby musí smeknout nad tím, co dokázali lidé tehdejší doby vytvořit za monumentální stavby a nesmím opomenout ani zmínit, že všechna tři hradiště jsou ve velmi těžko dostupném terénu.

Ráda bych přehledně představila hradiště Sedlo, Obří hrad a Věnc. Poukážu především na jejich charakteristické znaky a pokusím se analyzovat také společné prvky, které na první pohled třeba nejsou úplně zřejmé. Ráda bych ale také ve své práci přehledně uvedla výzkumy, které byly v minulosti prováděny na hradištích, a zachytila nejdůležitější poznatky, kterých bylo při pracích dosaženo. Dále je mým cílem zpřehlednit nejnovější poznatky a shrnout hypotézy, které se hradišť týkají, zvláště pak nových teorií o jejich funkci, a práce, které vyvracejí nebo popírají domněnky minulých badatelů. Dále uvádím přehled nalezených artefaktů, které se týkají zvoleného období. A v poslední řadě bych ráda porovnala hradiště v jejich základních prvcích.

Hradiště mají několik společných rysů a prvků. Prvním a možná nejdůležitějším společným znakem je doba, ve které všechna tři hradiště vznikla a také lid, který byl jejich staviteli. **Jiří Fröhlich** řadí vznik celé „věnecké skupiny“ do pátého století před naším letopočtem.¹² Hradiště tedy vznikla v pozdní době **halštatské** až mladší době **laténské**. Dalším společným

---

¹¹ Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-10-16]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.archeolog.cz/lokalita/jc-zalezly-01/24>>.

¹² FRÖHLICH, Jiří. *Archeologické toulky po jižních Čechách: (sto archeologických příběhů)*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství Růže, 1990. s. 74.

znakem těchto hradišť je jejich až nezvykle vysoká poloha. Nejnižší z nich, Větec, se nachází v nadmořské výšce 765 m, Sedlo se nalézá ve výšce 902 m a Obří hrad je dokonce v nadmořské výšce 1010 m, což z něj činí nejvyšší položený pravěký objekt svého druhu v Čechách. Na tento fakt upozornil již **Jaroslav Böhm**, který ve své knize píše: „*totéž platí i o původní oblasti keltské od středních Čech počínaje na západ. Objevují se v ní hradiska, zakládaná v době pozdní halštatské, která podle dosavadního stavu výzkumu mají většinou ráz útočištný. Je zajímavé, že se uchylují do vysokých poloh, na příklad hradiště Větec na vrchu Pržmo u Elčovic....*“¹³ Pak je ještě jeden prvek všem třem hradištím společný, ale dosud nebyl dostatečně prozkoumán a není jistota o jeho pravdivost a je tedy nutné s touto teorií nakládat opatrně. Jedná se o tvrzení, že nejen Obří hrad ale také Sedlo a Větec byly jakými si kulturně náboženskými hradišti. Tuto teorii je ale nutné ještě podrobně prozkoumat. Pokud by ale byla pravdivá, znamenalo by to velký krok. Vznikl by tak jakýsi pás takovýchto kulturně náboženských hradišť. Uvidíme, jak se dále vyvine celá tato teorii a zda nebude v budoucnu úplně zavržena, jako neplatná. Dále je zde také fakt, možná související s vysokou polohou, ve které se hradiště nacházejí, že ani jedno z těchto hradišť nikdy nebylo trvale osídleno. Přesto, že se vědci určitou dobu domnívali, že Sedlo bylo trvale osídleno, nakonec byla tato teorie vyvrácena. O Obřím hradu se dokonce ani nikdy neuvažovalo, že by bylo snad trvale osídleno, vzhledem k absenci nálezů v něm.

Dále je nutné říci, že hradiště Sedlo a Větec jsou si v mnohých rysech podobná. Například ani Větec asi Sedlo není přes svou velkou obrannou vybavenost opatřeno **příkopem**, možná je to také tím, že mají nejen takřka naprosto shodný způsob stavby opevnění ale i opevnění jako takové. To ale není jediná společná věc. Jak Sedlo tak Větec je považováno v teoriích o jejich funkci převážně za **refugium** v době nebezpečí, na krátký časový úsek. Existuje ještě teorie, která je dnes již ale vyvrácena. Jedná se o spojení těchto hradišť s obchodní stezkou, která vedla Šumavou. Tuto teorii zastával převážně doktor **Emanuel Šimek** a **Bedřich Dubský**.

Při své práci jsem používala několik pracovních metod. Jako primární metodu jsem využila práci s prameny a literaturou. Vzhledem ke stáří období, které jsem si vybrala, jsem neměla příliš mnoho pramenů. Nakonec jsem pracovala pouze s jedním a to s předběžnou zprávou pana **Jana Vratislava Želízka**, který prováděl práce na hradišti Větec. Nižší počet pramenů jsem ale nahradila vydatnou literaturou. Pracovala jsem nejen s kompendii, jimiž

---

¹³ BÖHM, Jaroslav. *Naše nejstarší města*. Praha: Společnost čs. prehistoriků a prehistorického Ústavu Karlovy university, 1946. s. 38.

jsou především encyklopedie hradišť, například od autorů **Čtveráka, Lutovského, Slabiny** a Smejtky *Encyklopedie hradišť v Čechách*, ale také od **Sklenáře**, Sklenářové a Slabiny *Encyklopedie pravěku v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, nebo od **Waldhausera** *Encyklopedie Keltů v Čechách*, které mi poskytly základní informace. Velice důležitou knihou pro mou práci a také často citovanou byla *Pravěk jižních Čech* od Bedřicha Dubského. V této publikaci jsem našla velice podrobný a pečlivý popis všech lokalit s obsáhlou charakteristikou veškeré nalezené keramiky ale i ostatních nálezů. S touto publikací jsem ale musela pracovat s jistou opatrností a to hned ze dvou důvodů. Prvním byl fakt, že tato publikace je již staršího data a některé fakta, která v ní byla uváděna, byla již dávno překonána nebo vyvrácena. Druhý problém nastal v případě velmi obsažné keramiky, která se ale ne všechna vztahovala k mnou vybranému období. Jinak ale musím podotknout, že je tato kniha nenahraditelnou a dosud nepřekonanou ve své velké podrobnosti. Další podobnou publikací jako Dubského *Pravěk jižních Čech* je sice ne příliš objemná, ale za to velmi obsažná kniha Karla Sklenáře *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*, která pro mě byla v jistých věcech kontrolou nebo záchytným bodem. Dále považuji za vhodné uvést publikace věnující se pouze jednomu hradišti, o to však analytičtější. Mezi tyto publikace bezesporu patří kniha menšího formátu od **Marka Parkmana** *Hradiště Věneč a Keltové*, která byla velmi obsažná a já jsem z ní často čerpala nejen informace ale také obrazovou přílohu do své práce. K hradišti Obří hrad pro mě byla velkým přínosem kniha Miloslava Slabiny *Hradiště Věneč a Keltové*, ve které jsem našla mnoho užitečných informací a čerpala jsem z ní i nejednu obrazovou přílohu. Poslední dvě zmiňované publikace patří k novějším vydáním, a proto jsem měla jistotu, že v nich nebudou zastaralé informace ale novinky. Co se týče sborníků, ze kterých jsem čerpala, nesmím zapomenout uvést *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*, který mi byl velkým přínosem při práci na hradišti Sedle. Dále jsem pracovala s mnoha sborníky, které se týkaly problematiky Obřího hradu, uvedu alespoň ty nejdůležitější jako například *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy a Archeologie ve středních Čechách*. Jako další zdroj informací jsem používala články z časopisů, které ale příliš nových informací nepřinesly, byly spíše takovou kontrolou. Internetové stránky, ze kterých jsem čerpala, nebylo mnoho. Nejdůležitější z nich byl server *archeolog.cz*, kde jsem našla nejen základní informace o všech lokalitách v České republice, a byl mi pomocníkem při práci na slovníčku pojmů, ale také zde bylo mnoho fotografií z lokalit.

Další formou mé badatelské práce byl terénní výzkum. Všechna popisovaná hradiště jsem navštívila a pečlivě zdokumentovala pomocí fotoaparátu. Některé fotografie jsem použila i v obrazové příloze. Bylo pro mne velkým přínosem lokality navštívit a vše vidět na vlastní oči a nejen ze zežloutlých obrázků. Dále jsem navštívila **muzeum Šumavy v Sušici**, kde jsem měla možnost detailně prozkoumat řadu fragmentů, pocházející z hradiště Sedlo u Sušice. Na hradišti Sedlo bylo v minulosti nalezeno velké množství archeologických nálezů, které jsou uloženy na mnoha místech. V muzeu Šumavy v Sušici je uloženo nevelké množství keramiky. Myslím si, že by zde mělo být vystaveno větší množství nálezů, vzhledem k blízkosti naleziště. Nálezy jsou zde uloženy v několika vitrínách, opatřené štítky s popisem. Bohužel se prolíná **keramika** z různých dob. Dochází tak k určité nepřehlednosti, když vedle sebe je možné zkoumat fragmenty doby laténské ale i **slovanské** a v další vitríně je opět keramika laténská. Domnívám se, že řazení podle doby a místa nálezu by bylo přehlednější. Dále je také možné v muzeu nalézt ne jeden předmět bez popisu doby a místa nálezu.

Při své práci jsem ale pochopitelně narazila i na problémy. Jednalo se hlavně o nesrovnalosti v literatuře. Problémová byla práce s knihami, které byly vydané před delší dobou a některé informace v nich byly zastaralé, překonané nebo již dávno vyvrácené. Nejčastěji se tento problém týkal knihy Bedřicha Dubského *Pravěk jižních Čech*. Jak jsem již výše napsala, tato kniha pro mě byla odrazovým můstkem v mém bádání, a když jsem procházela dále literaturu, narážela jsem na odlišné informace. Naštěstí jsem vždy pracovala spíše s novějšími zdroji a informaci si tak mohla ověřit v mnoha jiných knihách. Jedním z problémů byla například obchodní stezka, která vedla přes Šumavu, a Bedřich Dubský se domníval, že v ní jak Sedlo tak i Věnc hráli nějakou roli. Tento fakt byl ale novějšími studiemi vyvrácen.

Dalším problémem, na který jsem narazila, byly nesrovnalosti v knize Michala Lutovského a **Jana Michálka** *Archeologie knížecího sídla: Halštatský dvorec a slovanské hradiště na Hradci u Němčtic*. Ve své publikaci píší: „Lčovice- větší dvojdílné hradiště na vrcholu kopce Věnc, s nepravidelným valem a příkopem, ...“¹⁴ Nutno poukázat, že na hradišti dosud zjištěn val nebyl a vrchol, na kterém se hradiště nachází, se nejmenuje Věnc ale Pržmo. Pouze opevněná nejvyšší část hory je nazývána Věncem. Jako vrcholný omyl považuji sdělení o dvoudílnosti hradiště. To ve v drtivé většině uvedeno jako trojdílné.

---

¹⁴ LUTOVSKÝ, Michal, MICHÁLEK, Jan. *Archeologie knížecího sídla: Halštatský dvorec a slovanské hradiště na Hradci u Němčtic*. Praha: SET OUT, 2002. s. 67. ISBN 80-86277-24-0.

1. SEDLO U ALBRECHTIC

Hradiště Sedlo u Albrechtic se nachází v sušickém okrese. Na mapách ho je možné nalézt hned pod několika názvy. Mezi tato jména patří všeobecně známé Sedlo, používá se ale také Sedlo rytířské, v jiných zdrojích je uvedeno hradiště jako Kakanov nebo Vysoký, německy je hradiště nazýváno **Hefenstein**.¹⁵ Hradiště společně s Věncem a Obřím hradem tvoří tzv. „věneckou“ skupinu. Lokalita se nachází v katastrálním území Albrechtic u Sušice v okrese Klatovy.

1. 1. Umístění hradiště

Hradiště Sedlo je vzdálené asi 20 km vzdušnou čarou severním směrem od samotného jádra Šumavy.¹⁶ Opevnění se rozprostírá na hoře Sedlo, jejíž nadmořská výška činí 902 m n. m. Touto nadmořskou výškou je Sedlo druhým nejvyšším hradištěm v České republice.¹⁷ Podobně jako hradiště Věnc dominuje nad říčkou **Volyňkou**, vypíná se Sedlo nad povodím horní Otavy. Hora Sedlo je žulového složení a má kuželovitý tvar. Hradiště se nachází na dvou nestejně vysokých vrcholcích a sedlu mezi nimi.¹⁸ Odtud je možné soudit, že hradiště dostalo svůj název. Povrch hradiště klesá od jihovýchodu k severozápadu a je rozdělený v jižní části třemi hlavními příčnými sedly na čtyři části.¹⁹

Na hradiště je možné se dostat dvěma způsoby. První způsob je pěšky z Albrechtic po červené turistické značce jihovýchodním směrem. Druhá cesta je sice kratší ale o to strmější. Začíná zhruba 3 km dále od Albrechtic před Hakánovem, tato cesta proudí lesem směrem na západ až k červené turistické značce a po ní pak směrem vpravo až na vrchol.²⁰

---

¹⁵ DUBSKÝ, Bedřich. Hradiště Sedlo u Sušice. *Památky archeologické*. 1933, roč. 3 (39), č. 1-4, s. 38.

¹⁶ Tím je myšlena Kvilda o nadmořské výšce 1058 m n. m.

¹⁷ Nejvyšším hradiště je Obří hrad. Viz následující kapitola.

¹⁸ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 37.

¹⁹ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 327.

²⁰ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 37.

1. 2. Hradiště a jeho vzhled

Hřbet vrchu, na kterém se hradiště nachází, se skládá ze dvou částí. Prvním vyšším je Sedlo. To je odděleno od druhé nižší části, zvané Skalky, hlubokým sedlem. Opevněn byl vyšší vrchol, protože proto má lepší přírodní podmínky. Hradiště má protáhlý mnohoúhelníkový tvar a jeho hlavní osa se táhne severozápadním směrem.²¹ Delší strana hradiště měří 400 metrů, jeho šířka pak stoupá v rozpětí od 32 do 114 metrů. **Akropole** se nachází na nejvyšším místě hradiště, tedy v jihovýchodní části.²² Hradiště zaujímá plochu zhruba 3 hektary. Sluj v blízkosti dnešního vchodu sloužila v době laténské, a poté i ve středověku jako skrýš. Při výzkumu uskutečněném Národním muzeem v letech 1953- 54 byly odkryty ve vnějším valu základy jakýchsi kamenných bašt- střílen.²³ Další komunikací kromě vchodů z bran jsou přístupy k ostatním dvěma pramenům. První zdroj vody je za prvním pásem opevnění na severu, druhý pramen se pak nachází za severozápadním cípem hradiště. Tyto další dva vchody však již nejsou tak dobře chráněny jako první dva a pravděpodobně byly využívány jen v době klidu.²⁴

Při opevnění tvořily základ **fortifikace**, stejně jako na hradišti Větec, přírodní skalní stěny. Nejvíce je tato skutečnost patrná na některých místech jižního opevnění, kde skály prudce klesají. Opevnění začíná v severozápadní části hradiště, při vchodu od Albrechtic. Zde má val šikmou výšku 7 m. Dále navazuje na skálu a poté pokračuje v téměř pravém úhlu k jihozápadu. Po 32 m je opevnění přerušeno novodobým vchodem. Od vchodu dále fortifikace nabývá na síle, jelikož chrání lehce dostupnou stranu o délce 15 m. Pak se val znovu stáčí skoro o 90° na jihovýchod a dosahuje zde šikmé výšky až 20 m. Fortifikace se nakonec spojuje s mocnou strážní výspou, kterou tvoří přírodní skála. Na ni je možný přístup pouze z plošiny hradiště šijí, která je 7 m široká.²⁵ Jihovýchodní část hradiště je tvořena řadou skal, kterou doplňují na některých místech valy. Celá fortifikace je ještě podpořena vnějšími skálami, které hlavně na severozápadě tvoří celou řadu po úbočí vrchu. Na některých místech tvoří skály dokonce přírodní sluje. Ve sluji, která se nachází u vchodu

²¹ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsové, 1949. s. 325.

²² SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 37.

²³ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980, s. 12.

²⁴ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsové, 1949. s. 326.

²⁵ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsové, 1949. s. 326.

od Albrechtic, byla nalezena laténská keramika a také střepy pocházející od mladší hradištní doby po 15. století. Tyto nálezy dokazují, že tato sluj byla používána v dobách neklidu a nebezpečí. Tzv. humpolecká skála, která se nachází na jihu od severozápadního cípu, mohla sloužit jako jakési vpřed vysunutý strážní místo.

Celková délka opevnění přesahuje 920 metrů. Při obraně bylo velkou výhodou velmi špatná přístupnost svahu, přesněji na severozápadě je svah stupňovitý a na jihu a jihovýchodu je terén velmi strmý. Hradiště je vymezeno několika přirozenými skálami, které jsou propojeny mohutnými valy. Na některých místech je opevnění ještě zesíleno do jakýchsi bašt. Miloslav Slabina k tomu říká: „*Výrazné přírodní věžovité skalní útvary koncentrované na jižní a jihozápadní straně bývají v romantickém duchu interpretovány jako jakési strážní výspy.*“²⁶ Valy mají šířku v některých místech až 13 metrů, na vnější straně dosahují valy dokonce až 10 metrů.²⁷ Díky četným průkopům²⁸ na vnitřní straně valů severovýchodního opevnění je patrný způsob stavby fortifikace. Průkopy odkrývají vnitřní lícovanou stěnu, kterou tvoří na sucho kladené kamenné plotny, pod nimiž se nacházejí přírodní balvany.²⁹ Hradby měly pravděpodobně vnitřní dřevěnou konstrukci.³⁰ Podle odborníků mohla být hradba nahoře opatřena dřevěnou palisádou. Nelze si nevšimnout prakticky shodného způsobu opevnění jako na Obřím hradu.³¹ Na hradišti nebyly dosud nalezeny žádné stopy po obranných příkopech, podobně jako tomu bylo na hradišti Věneč.³² Pokud by v budoucnosti takový příkop byl nalezen, pravděpodobně by se nacházel u vchodů nebo ve středu severního opevnění a to pouze uvnitř hradiště. Nikde jinde totiž skály neumožňují vykopání obranných příkopů.³³ Na jižním obvodu hradiště se nacházelo celkem 5 strážních výsep, ty největší z nich se vyskytovaly v nejužší části pevnosti.³⁴

---

²⁶ SLABINA, Miroslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. s. 28.

²⁷ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 37.

²⁸ Pozůstatek pravděpodobně po uskutečněných starých sondách nebo po činnosti amatérských hledačů „pokladů“.

²⁹ SLABINA, Miroslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 28.

³⁰ ČTVERÁK, Vladimír, LUTOVSKÝ, Michal, SLABINA, Miloslav, SMEJTEK, Lubor. *Encyklopedie hradišť v Čechách*. Praha: LIBRI, 2003. ISBN 80-7277-173-6. s. 29.

³¹ Viz kapitola Obří hrad, Hradiště a jeho vzhled.

³² Viz kapitola Věneč, Hradiště a jeho vzhled.

³³ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsové, 1949. s. 326.

³⁴ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980, s. 11.

Původní vchod do hradiště odborníci umísťují v místě nejvýchodnější výspy³⁵, tedy v jihovýchodním výběžku. Tento vchod je dnes dlouhý 17 metrů a jeho šířka činí až 15 metrů. Vchod měl podobu ulicovité (klešťovité) **brány** a byl chráněn 20 m dlouhou zdí nebo přírodním hřebenem. Tento vchod byl zřízen pravděpodobně pro získávání vody z blízkého pramenu. O dalším vchodu do hradiště se Miroslav Slabina domnívá, že byl skrytý a pravděpodobně se nacházel v místech dnešního přerušení valu, kde navazuje val na velkou skálu na západní straně severozápadního konce fortifikace.³⁶ Serpentinovité vchody do hradiště vedou i sedly v jižním obvodu hradiště.³⁷ Následující dva vchody, které vedly k dalším dvěma pramenům vody, nejsou tak dobře chráněny jako první dva výše zmíněné a pravděpodobně byly využívány jen v době klidu. První pramen se naházel za severním valem, druhá studánka pak byla za severozápadním cípem hradiště.³⁸ Dnešní vchod do hradiště je novodobý.

1. 3. Funkce

Podle Bedřicha Dubského bylo hradiště na tomto místě postaveno, aby dohlíželo nad vchodem od nynějších hranic.³⁹ Z hradiště je velký výhled do rozlehlé dálky. Časově je Sedlo spojováno i s obdobím rozkvětu a úpadku keltských měst- oppid, nemělo však nikdy charakter výrobního nebo obchodního střediska.⁴⁰ Sedlo sloužilo jako refugium v době ohrožení pro obyvatele z okolí. Tento fakt ještě více potvrzuje nález množství oblázků pravděpodobně sloužící jako munice v době ohrožení. Jan Filip si myslí, že vybudované dvě zahloubené chaty sloužily pouze pro dočasný nikoli trvalý pobyt obyvatel. Tato skutečnost prokazuje, že hradiště nebylo osídleno po dlouhou dobu ale pouze na kratší časové úseky v době bojů a nebezpečí.⁴¹ Jako jakýsi úkryt před případnými nepřáteli podle Bedřicha

---

³⁵ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 37.

³⁶ SLABINA, Miroslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 29.

³⁷ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 326.

³⁸ DUBSKÝ, Bedřich. Hradiště Sedlo u Sušice. *Památky archeologické*. 1933, roč. 3 (39), č. 1-4, s. 40.

³⁹ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 325.

⁴⁰ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980, s. 12.

⁴¹ FILIP, Jan. *Keltská civilizace a její dědictví*. vydání 5. Praha: Československá akademie věd, 1996. s. 99.

Dubského sloužilo hradiště nejen Keltům ale také v době **římské** a stalo se útlukem i pro Slovy, kteří pronikali do, v té době již úplně opuštěných, jihozápadních Čech.⁴²

Bedřich Dubský se domníval, že Sedlo sloužilo jako zastávka na obchodní stezce. V Památkách archeologický k tomu napsal toto: „*Na jednu obchodní trať od Dunaje přes Šumavu poukázal již Dr. Šimek, vedla od Pasova k sedlu Kunžvartskému, dále k hornímu toku Volyňky (k Boubínu), šla pak rovnoběžně s Volyňkou (hradiště Věnc) k ústí od Otavy, za Otavou na sever k Blatné, Litavce a přes Brdy k **Stradonicům**... Druhá obchodní cesta však najisto vedla kol Sedla u Sušice; někde u Kunžvartu odbočovala ke Kvildám, od nich podél Otavy k Stradonicům, kde se spojovala s tratí Dr. Šimkem určenou a pokračovala kol potoka Leskovického (osada laténské u Řepice. Podolí, hradiště laténské u Zad. Zborovic, osada s tradonická u Třebohostic) k severu.*“⁴³ Jak ale ukázaly další novější průzkumy, není tato trasa nikterak doložená nálezy, jak se domníval Bedřich Dubský, takže je nepravděpodobná její existence stejně jako určitá úloha, kterou by v obchodní trase mohlo hrát Sedlo, jakožto jedna ze zastávek stezky.

Emanuel Šimek se ve své publikaci domníval, že jak Sedlo tak i **Riesenschloss**⁴⁴ byly vybudovány na ochranu zlatých ložisek, rýžovišť a nalezeného zlata.⁴⁵

Nesmím ale ani zapomenout podotknout velmi zajímavou verzi, proč by mohlo být Sedlo postaveno, kterou zveřejnil **Jaromír Beneš**. Autor spekuluje nad možností, že hradiště společně s Věncem mělo podobný účel vzniku jako Obří hrad, tedy jakési kulturně náboženská hradiště.⁴⁶

1. 4. Datování

Odborníci datují toho hradiště na konec doby halštatské a také na počátky doby laténské, tedy okolo první poloviny prvního tisíciletí př. n. l. Byly uskutečněny nálezy dokazující osídlení během mladší době laténské.⁴⁷ Dále vědci určili podle četných dokladů přítomnost keltského obyvatelstva ve 2. a 1. století př. n. l. Osídlení ale bylo zjištěno i v době římské a v raném

⁴² DUBSKÝ, Bedřich. Hradiště Sedlo u Sušice. *Památky archeologické*. 1933, roč. 3 (39), č. 1-4, s. 43.

⁴³ DUBSKÝ, Bedřich. Hradiště Sedlo u Sušice. *Památky archeologické*. 1933, roč. 3 (39), č. 1-4, s. 43.

⁴⁴ Německý název pro Obří hrad.

⁴⁵ ŠIMEK, Emanuel. *Keltové a Germáni v našich zemích. Kritická studie*. Brno: Filosofická fakulta university Masarykovy s podporou ministerstva školství a národní osvěty., 1934. s. 41.

⁴⁶ Kolektiv autorů. *Šumava: příroda- historie- život*. Praha: BASET, 2003. 80-7340-021-9. s. 363.

⁴⁷ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 37.

středověku. Hradiště bylo dokonce využito i Slovy ve střední době hradištní, tedy v 9. -10. století a sporadicky i později.

Pro datování je jistým vodítkem keramika nalezená na hradiště, podobně jako tomu je u hradiště Větec. Jiří Fröhlich se domnívá, že hradiště Sedlo, patřící do „věnecké“ skupiny, bylo postaveno stejně jako Větec a Obří hrad v 5. století př. n. l.⁴⁸ Antonín Beneš shrnuje veškerá bádání ohledně datování hradiště do 4 postupných fází osídlení a to: počátek a konec doby laténské, poté doba římská a nakonec i slovanské období.⁴⁹

1. 5. Výzkum a nálezy

První bádání v letech 1930-1932 zde bylo uskutečněno pod vedením Bedřicha Dubského. Práci mu ztěžoval místní lesní porost, hlavně tlusté kořeny velkých stromů, které prostupovaly do spodních vrstev zkoumané půdy. Kvůli kořenům, které byly před rokem 1930 dobývány v severozápadní části hradiště, došlo k rozrušení kulturní vrstvy. V důsledku této události omezil majitel pozemku pan Mottl z Albrechtic dobývání pařezů. Toto rozrušení mělo ale nedozírné následky.

Další menší výzkumy zde prováděl v roce 1934 profesor **Leonhard Franz** a německá badatelka doktorka **Camilla Streit**. Jejich výzkum dotovalo muzeum v Kašperských Horách.⁵⁰ Doktorka Camilla Streit na hradišti objevila sedm malých ohnišť, která se nacházela na jihu střední části pevnosti.⁵¹ Následující výzkum proběhl v letech 1953-54, kde doktor **Jiří Břeň** zkoumal pevnost na náklady Národního muzea v Praze. Díky těmto výzkumům bylo zjištěno osídlení hradiště ve čtyřech již výše popsaných fázích. Prvotní vybudování hradiště proběhlo tedy pravděpodobně na přelomu starší a mladší doby železné, přesněji kolem poloviny prvního tisíciletí př. n. l. Dále vědci určili podle četných dokladů

---

⁴⁸ FRÖHLICH, Jiří. *Archeologické toulky po jižních Čechách: (sto archeologických příběhů)*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství Růže, 1990, s. 74.

⁴⁹ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980, s. 11.

⁵⁰ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980, s. 11.

⁵¹ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980, s. 12.

přítomnost keltského obyvatelstva ve 2. a 1. století př. n. l. osídlení ale bylo zjištěno i v době římské a dokonce i v raném středověku⁵², jak jsem již psala v předchozí kapitole Databáze.

Nálezy z hradiště jsou uloženy v Národním muzeu a také v Muzeu Šumavy v Sušici⁵³. Bedřich Dubský objevil na lokalitě během svého výzkumu v letech 1930-32 dva zahloubené domy (**polozemnice**), které pocházeli z 5. století př. n. l. a z 2. -1. století př. n. l. Dále z hradiště pochází bronzové obloukové držadlo. Pravděpodobně se jedná o import ze severu Itálie zřejmě z 2. nebo 1. století př. n. l.⁵⁴ Dále byly za pravěkým opevněním nalezeny zbytky obydlí, datované buď do doby římské, nebo raného středověku. Nalezená keramika ale není přesně datovaná.⁵⁵ Na hradišti byly nalezeny zlomky tuhové a kolkované keramiky, dále žernov pravděpodobně řeckého typu, nůž a malovaná keramika.

Bedřich Dubský našel na hradiště dvě již výše zmíněné zahloubené chaty. První v západní a druhou ve východní části hradiště.⁵⁶ Obě tyto chaty byly obdélníkového půdorysu. První chata měla rozměry 6x4 m, byla orientovaná delší stranou ve směru sever- jih a uvnitř v jejím severozápadním cípu se nacházelo ohniště o průměru 6 dm. V blízkosti ohniště byl nalezený Bedřichem Dubským rozbitý hliněný podstavec roštu.⁵⁷ Chata je řazena do doby založení samotného hradiště. Keramika, která byla nalezena v této první chatě, je téměř shodná se všemi tvary keramiky na Věnci. Bedřich Dubský ve své knize nálezy popisuje takto: *„Jsou to misky na kruhu točené, s okrajem vklopeným i střežovitě profilovaným, některé z těchto misek mají obvyklé vtačené horizontální žlábků. Důležitá je miska s kružnicovou vydutinou na spodu. Tmavý její povrch má četné koncentrické vtačené kružnice. Podobná miska byla nalezena i v poslední jámě na laténské osadě u Řepice. Uvnitř misky pak na vyhlazeném podkladě je provedena dvojitá výzdoba z ležatých vtačených esovitých čar, které spojeny napodobují vlnku; nad horní řadou umístěny jsou kolmo postavené vtačené esovité čáry (obr. 39, č. 4). Vnitřní ornament jiné jemné misky na kruhu točené je složen z jemně tečkovaných esovitých čar splývajících i z tečkované vtačené kružnice (obrazová příloha 13, č. 5). Z jemné misky pochází i střep uvnitř zdobený vtačenými oblouky*

---

⁵² SLABINA, Miroslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 29.

⁵³ Viz Obrazová příloha.

⁵⁴ SLABINA, Miroslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 29.

⁵⁵ SLABINA, Miroslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 29.

⁵⁶ Viz Obrazová příloha.

⁵⁷ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsové, 1949. s. 327.

i dvojnásobnými kruhy (č. 6). Esovitá ozdoba je provedena i na povrchu těžkých misek z tuhovité hlíny se zesíleným okrajem (č. 8 a 9). Misky s vklopeným okrajem (č. 1) jsou různé velikosti, barvy tmavé až černě lesklé, podobně jako nádoby s okrajem střechovitě navenek nachýleným (č. 2 a 3). Z hrncovitých tvarů s vyhlazeným hrdlem a plasticky zdobenou vydutostí dá se sestavit nádoba 14 cm vysoká, barvy hnědé, na níž pod nalepenou proužkou s jamkami je svislá ozdoba hluboko vtačených koleček (č. 7.). Hojně jsou i těžké misky z tuhovité hlíny, zdobené hluboce vtačenou plastickou ozdobou teček, obloučků nebo krokrovitých čar (č. 10); mají četné analogie ve všech laténských hradištích i na Věnci. Z přeslenů je jeden dvojkonický s ozdobou šikmých čar, jiný kulovitý, obvyklých tvarů podobně jako i konický hliněný podstavec k roštu s otvorem v horní třetině.“⁵⁸

Nedaleko první chaty byly nalezeny provinciální římské střepey a střepey s vlnovkou. Problémem ale je, že místo jejich nálezu bylo v minulosti narušeno dobýváním pařezů a došlo k převrstvení půdy společně s nálezy uložené v ní. Některé nálezy nelze odlišit od hradištní keramiky. Tyto střepey keramiky mohou pocházet pouze z první chaty, jejich obrys se nezachoval. Římské provinciální střepey jsou součástí nádoby, která byla vytočená na kruhu. Tato nádoba byla zdobena obloučky, které byly umístěny nad sebou, a měla tmavou barvu. Jeden z těchto střepeů má záměrně vytvořený otvor na svém okraji (obrazová příloha č. 14, č. 1). Zde existuje jistá shoda tvarů s keramikou, která byla nalezena na hradišti Semice u Přerova. Dále také nález připomíná podkovité obloučky z hradištního období, které jsou patrné i na keramice pocházející z Přerova nad Labem.⁵⁹ Střepey, které byly nalezeny na hradišti Sedlo, pocházejí ze dvou nestejně velkých nádob, které mají tento ornament buď na celém povrchu anebo na vnější vypouklé straně. Objeveny byly také střepey ozdobené rytou vlnicí. Tyto střepey vykazují jistou podobnost s římskou keramikou nalezenou na Děvíně. První střepe, podobný Děvínským nálezům, pochází z nádoby, která byla také jako předchozí nálezy, vytvořena vytočením na kruhu, měla barvu cihlově červené, a byla zdobena pod horizontální rýhou klikatou čarou (obr. příloha 14, č. 3). Dubský do římské keramiky dále řadí střepey, které jsou zdobeny podkovitými obloučky. Tyto střepey pocházejí z misky, která měla hnědý povrch a uvnitř byla tmavší barvy. Střepey jsou zdobeny jemnou a pravidelnou vlnovkou. Několikanásobná vlnka je hustě vtačena i nad lomem a po celé její vypouklé straně (obr. příloha 14, č. 6,7). Určitý problém se zařazením a přesným datováním vyvstal u střepeů

⁵⁸ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 327-8.

⁵⁹ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 328.

z keramiky, které jsou ozdobeny řídkými pásy vlnovky. Materiál připomíná halštatskou techniku, vlnovka je umístěna pod okrajem anebo na její vydutosti, okraj je oblý a povrch má barvu hnědou a červenou (obr. příloha 14, č. 8-11). Střeby byly nalezeny ve stejném místě jako římské nálezy, ale půda zde byla rozrušena lesnickými pracemi. Při srovnání s keramikou hradištní a hradištními nálezy ze staroslovanských mohyl, došli vědci k závěru, že keramiky pochází z období slovanského osídlení a je považována za doklad staršího datování hradištní keramiky v Čechách.⁶⁰

Druhá chata je větší, o celkových rozměrech 11,3 x 4,5 m a nacházely se v ní pravděpodobně minimálně dvě místnosti. Tato chata je datována do období pozdního latěnu.⁶¹ Chata byla objevena Bedřichem Dubským 6 m východně od předposlední strážní výspy v jihovýchodní části hradiště. Nejprve byla odkryta vyvýšenina o rozměrech 2,3 šířky a 4,5 m délky. V jihovýchodním cípu obdélníku vyčníval deskový kámen, takže celek vypadal jako mohyla. Deskovitý kámen o výšce 1 m, šířce 4 dm a tloušťce 3-5 cm, který se nacházel v jihovýchodní části obdélníku, převyšoval povrch o 2 dm. Zde bylo objeveno v hloubce 7 dm ohniště miskovitého tvaru, vyskládané deskovitými kameny. Kolem celého ohniště bylo nalezeno velké množství střeby. Na jih od ohniště byla umístěna hluboká jímka, která ale byla vyplněná pouze šedým popelem. Další výzkum východně od obdélníků o šířce 5 m nebylo možné uskutečnit, vzhledem k porostu. Avšak dále na východ za porostem byla zjištěna další místnost chaty o rozměrech 4 x 4,5 m (obr. č. 40). V této místnosti byly nalezeny červeně malované střeby, bronzové držadlo a svisle šrafované střeby. Tato nálezy dokazují, že obě místnosti byly funkční společně pod jednou střechou. K nálezům patří několik střeby z hrncovité nádoby, která měla vyhlazené okraje, dále pak byly nalezeny v první místnosti s ohništěm především časně laténské misky se vklopenými ale i střechovitě nachýlenými okraji. Nádoby, z nichž pocházejí nalezené střeby, byly vytvořené na kruhu z jemné hlíny a byly ozdobeny pod okrajem vodorovnými žlábkami a jejich dno mělo kružnicovou vydutinu. Uvnitř je patrná část hvězdice z poloobloučků a soustředných kružnic. Dále byly nalezeny okraje miskovité nádoby, která měla vyhlazené okraje, a pod kterými byla provedena plastická výzdoba.⁶² Ze střeby se dají poskládat dvě nádoby z tuhovité hlíny, vytočené na kruhu s vyhlazeným ovaleným okrajem. Povrch nádob je svisle šrafovaný až ke dnu,

---

⁶⁰ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. nakladatelství bratří Řimsových, 1949. s. 329.

⁶¹ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980, s. 12.

⁶² Dubský zde upozorňuje na podobnost s výzdobou nádob z laténských mohylových osad.

u kterého je vytvořený 2 cm široký vyhlazený pásek. Tvar těchto nádob se vyskytuje v mladších laténských mohylových osadách, tvoří většinu keramického inventáře stradonických osad a přísluší poslední periodě Reineckova třídění latěnu.⁶³ Ve větší místnosti druhé chaty byl nalezen střep raně laténské misky, který má na vnitřní straně ornament hvězdice vytvořený z obloučků a kroužků. Dále byly nalezeny misky s okrajem vklopeným nebo střechovitě nachýleným, střepy svisle šrafované, pocházející z pozdního latěnu a také části nádob, vtočených jemně na kruhu. Tyto nádoby měly červeně malovaný povrch a pod jejich okrajem se nacházel 1 cm široký pruh žluté barvy, pod kterým byla ještě tenčí nanosená červená engoba. Bedřich Dubský připomíná, že podobně červená keramika byla nalezena i v stradonických osadách u Třebohostic a u Kbelnice avšak nejvíce je zastoupena tato červeně malovaná keramika na Stradonicích, na galském oppidu u Třísova a **Josef Ladislav Píč** klade tuto keramiku na počátek římské doby před keramiku aretinskou, zvanou terra sigillata.⁶⁴

Důležitý objev byl uskutečněn při výzkumu Bedřicha Dubského v létě roku 1931. V severozápadní části hradiště byl nalezen při kopání pařezu svrchní část kamenného mlýnku. Tento díl je vytesán ze žuly, avšak jeho tvar není dokonale souměrný. Jedná se o nedobře opracovaný kámen do tvaru kruhu s průměrem 5 dm a výškou 1 dm. Uprostřed má mlýnek konický otvor na sypání zrn obilí. Rozměry otvoru jsou nahoře 1 dm a dole 3 cm. Po obou stranách jsou vyhloubeny do kamene dvě protilehlé jamky, do kterých se dávala raménka k otáčení mlýnku. Josef Ladislav Píč poukazuje na fakt, že podobné mlýnky byly nalezeny i na hradišti u Stradonic a jejich datace spadá do doby římské.⁶⁵ Zbytky keramiky, objevené společně s mlýnkem nejsou nijak zdobené a jejich materiál se lomem a dokonce ani barvou nijak neliší od římské keramiky, ale ani od keramiky laténské.

Velice podstatný byl nález bronzového držadla zrcadla. Jeho tvar je podobný obloukovému držadlu ze Stradonic⁶⁶, tento je však rozměrově nejen vyšší ale i štíhlejší (obrazová příloha č. 12.). Nález má štíhlou nohu a rozeklaný podstavec. Nejdříve byl tento objev interpretován jako rukojeť, na které bylo přiletováno zrcadlo, které mělo podobu kulaté desky, která byla

---

⁶³ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 331.

⁶⁴ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 331.

⁶⁵ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 329.

⁶⁶ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 331.

buď plochá, nebo vypouklá.⁶⁷ Podle Miloslava Slabiny předmět sloužil jako opěrka ucha cedníku, který byl na hradiště dovezen pravděpodobně ze severní Itálie.⁶⁸ Nověji ale vědci došli k závěru, že předmět sloužil jako rukojeť antického poháru (kantharu).⁶⁹ Nádoby na pití nebo uchování posvátných nápojů patří neodmyslitelně ke keltským náboženským předmětům. Takovéto předměty jsou často nalezeny na posvátných místech a dokazovalo by to zvláštní účel hradiště Sedla, podobně jako Obřího hradu u Nicova. Teorii o jakémisi nábožensko kulturním účelu Sedla vyřkl Jaromír Beneš.⁷⁰

V roce 2006 uskutečnil **Petr Křišťuf** za pomoci studentů Katedry archeologie FF ZČU v Plzni předstihový archeologický výzkum na hradišti Sedlo. Tento výzkum byl uskutečněn na základě požadavku Sdružení pro obnovu rozhledny na Sedle. Toto sdružení chtělo postavit rozhlednu přibližně uprostřed hřbetu vrchu. Na tomto zkoumaném místě během druhé světové války stála vojenská pozorovatelna. Ta stála na 4 betonových patkách, které byly ještě během výzkumu roku 2006 patrné na původním místě. Pozorovatelna byla tvořena lehkou dřevěnou konstrukcí, která se ale během 60. let 20. století zřítla. V té době byl ale již prostor hradiště používán armádou Československa, která na betonové základně postavila jiný objekt. Nejprve měl být výzkum uskutečněn pouze v místech budoucích patek rozhledny. Nakonec po dohodě s investorem, kdy nemohlo být zaručeno neporušení i v okolních místech, byla odkryta celá plocha pod prostorem budoucí rozhledny.⁷¹

1. 6. Zánik

Podle keramiky nalezené na hradišti, stejně jako bronzového držadla vědci soudí na jistý vliv hradiště Stradonice na kulturní vývoj poslední fáze mohylového lidu a posunují zánik Sedla jakožto refugia, které užíval mohylový lid, do doby současně alespoň s počátkem Stradonic, tedy pozdní doby laténské⁷² (120-30 př. n. l.) Přestože vědci dosud neprozkoumali podrobně opevnění, soudí, že hradiště mohlo zaniknout požárem. Dedukují tak podle „spečeného“ valu

⁶⁷ DUBSKÝ, Bedřich. Hradiště Sedlo u Sušice. *Památky archeologické*. 1933, roč. 3 (39), č. 1-4, s. 42.

⁶⁸ SLABINA, Miroslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4, s. 29.

⁶⁹ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HROPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980, s. 12.

⁷⁰ Viz kapitola Funkce.

⁷¹ KRIŠTUF, Petr. Předstihový archeologický výzkum na Sedle u Albrechtic (okr. Klatovy). In: DUDKOVÁ, Veronika, ŠMEJDOVÁ, Martina, ed. *Sborník Západočeského muzea v Plzni*. Plzeň: Západočeské muzeum, 2008. Historie. Sv. 19., s. 119.

⁷² Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-09-24]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: < <http://www.archeolog.cz/lokalita/sc-stradonice-01/38#datace> >.

na severozápadní straně hradiště.⁷³ Jistotu ale odborníci nemají. Je tedy možné i to, že hradiště mohlo být samovolně dobrovolně opuštěno, podobně jako tomu bylo u jiných hradišť, například Větec.

---

⁷³ SLABINA, Miroslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 28.

2. OBŘÍ HRAD U POPELNÉ

Obří hrad se nachází přibližně 7 km JV od Kašperských Hor a 5 km od Stach nedaleko od tzv. kamenného moře nad údolím říčky **Losenice**. Tato archeologická památka leží v katastrálním území Studence v okrese Prachatice přibližně 800 metrů západně od Horského hotelu Popelná. Pro turisty je hradiště přístupné po červené značce od zmíněného hotelu, nejdříve prudkým stoupáním, poté se cesta zmiňuje a dále pokračuje po rovině hřebene hory Popelná.

Obří hrad má nejedno prvenství. Svou nadmořskou výškou 980- 1010 m je nejvýše položeným pravěkým objektem svého druhu v Čechách. Jiří Bílek ve své knize *Hádanky naší minulosti* nazývá Obří hrad také Obřím zámekem.⁷⁴ Německý název hradiště a také pojmenování Emanuelem Šimkem je Riesenschloss.

Dne 23. září 2005 byla za hojného zájmu veřejnosti otevřena nová naučná stezka, která vede od parkoviště v Popelné ke hradišti Obří hrad. Její vybavení zahrnují tři informační tabule s popisem polohy hradiště, jeho konstrukce a poslání. Ke dni otevření naučné stezky CHKO Šumava vydala ve spolupráci se Správou NP a Národním Muzeem v Praze, které bylo odborným garantem celého projektu, informační skládačku a novou knihu s názvem *Keltové na Šumavě - za tajemstvím Obřího hradu*.

2. 1. Umístění hradiště

Hradiště je situované v zalesněné části vrcholové partie hory Valy o nadmořské výšce 1010 m n. m. na skalnatém rulovém ostrohu. Geologické podloží tvoří žuly s půdním pokryvem lehkých hlinitopísčitých půd středně hlubokých až hlubokých.⁷⁵ Obří hrad samotný se nachází asi 500 metrů na sever od vrcholu kopce.⁷⁶ Hora Valy je ze tří stran ohraničena údolními dvou toků- říčky Losenice a bezejmenného toku.⁷⁷ Hradiště je dlouhé 750 m a je tvořené soustavou 3 dílčích zvýšení, vzájemně od sebe oddělených rozsáhlejšími

⁷⁴ BÍLEK, Jiří. *Hádanky naší minulosti. 1, Kam odešli Keltové?*. Praha: Knižní klub, 2002. ISBN 80-242-0787-7. s. 167.

⁷⁵ SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří a KONEČNÝ Lubomír. Pravěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku. In: HROPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstöck, 1990. s. 3.

⁷⁶ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 209.

⁷⁷ SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 16.

dílčími ploškami, které místy přecházejí až v sedla. Vrcholová partie, kde se Obří hrad nachází, je lineárně protažena a celkově se uklání od J k S, přesněji sleduje směr J-S až JJV-SSZ. Jižní vyvýšení tvoří vlastní vrcholek Valů s výškou 1010 m, druhá dvě jsou nižší, jejich výšky jsou 985 a 970,8 m n. m. Obě vyvýšení se nacházejí na ostrožně v severní třetině z celkové délky vrcholové partie a jsou převážně tvořeny skalními výchozy. Skalních výchozů na obou vyvýšeních bylo využito při budování opevnění hradiště. Na rozsáhlejších z nich, severním, protaženém ve směru JV-SZ a s délkou výchozů 90 až 100 m, bylo zbudováno vnitřní hradiště. Na ploše mezi prostředním a severním vyvýšením se nachází **předhradí**. Miloslav Slabina popisuje hradiště dále takto: „*Od prostředního zvýšení se relativně plochý terén asi 100 m mírně svažuje k příčnému sedlu směru ZSZ-VJV s výškou mezi 960 a 965 m n. m. Přímou nad tímto sedlem se zvedá severní vyvýšení. Ostrožna hradiště směrem k SSV pokračuje jako dílčí hřbet, v jehož nejvyšší části je situován výchoz s útvarom „skalní brána“. Hřbet odtud sestupuje k prudkému ohybu Losenice ze směru k SSZ na směr k ZJZ. Dno údolí obklopujícího ostrožnu se směrem proti proudu Losenice stoupá z cca 815 m n. m. na SZ až na 840 m n. m. na V.*“⁷⁸

2. 2. Hradiště a jeho vzhled

Mohutné kamenné valy vymezují hradiště. To se skládá ze dvou částí- jádra a předhradí. Obří hrad se rozkládá na ploše 2,5 ha.⁷⁹ Celková délka ohrazení Obřího hradu se pohybuje okolo 370 metrů. Šířka předhradí činí od 60 do 90 m. Valy v některých místech dosahují výšky až 5 metrů a šířky od 8 do 12 metrů.⁸⁰ Vodní zdroj se pravděpodobně nacházel přímo v areálu hradiště nebo v jeho těsné blízkosti.⁸¹ Vlastní jádro, obsahuje vyvýšenou akropoli oválného půdorysu, kterou chrání dvojité kamenné hradby.

Předpolí je prakticky vymýceno a díky tomuto faktu je zde dobře patrný skalní suk, který je erozí obnažený a má téměř vodorovné a svislé pukliny. Antonín Beneš ho do plánku umístil

---

⁷⁸ SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 18.

⁷⁹ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980. s. 13.

⁸⁰ WALDHAUSER, Jiří, SLABINA, Miloslav. *Obří hrad a Keltové= Riesenschloss und die Kelten= Giants' castle and the Celts*. Sušice. Muzeum Šumavy, 1999. s. 1.

⁸¹ SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří a KONEČNÝ Lubomír. Pravěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstock, 1990, s. 3.

pod číslo 11.⁸² Od kamenného suku se předpolí začíná směrem na jih zužovat a klesat. Severní část předhradí je téměř bez porostu a zdvihá se směrem k akropoli. Místo na plánku označené číslem 4 jako „skalní srub“ ukončuje šíjí na východě. Tento „skalní srub“ má dvě patrné destrukce. Nejvyšší část středního úseku se zřítily, následkem toho se vytvořil ve skále dobře patrný zub. Prakticky všechna masa se jako hromada kamenů nachází před skálou a na severním konci skály se vytvořilo malé abri. Kdy obě destrukce vznikly, nejsou odborníci schopní říci. Ve střední části předhradí se při východním valu nacházejí 3 řady kamenů, přesněji u sond č. 13, 4 a 10 (obrazová příloha 23)⁸³. Lavice balvanů s připojenou kamennou ohrádkou leží v severní části, v blízkosti sond č. 6 a 7⁸⁴. Na východ se vyskytuje několik střechovitě utvářených kamenných bloků, které připomínají svým vzhledem víka od sarkofágů. Původní pěšina západním valem (obrazová příloha 3, č. 7) se dnes téměř nepoužívá. Novodobá turistická stezka vede Šimkovou bránou (obrazová příloha 3, č. 1) a na jihozápadě protíná oba valy. Tato cesta je nevhodně zvolená, protože hrozí do budoucna nebezpečí zničení této brány.⁸⁵

Celá akropole se svažuje od jihu k severu. Hřbet hory a její četná skaliska činí z akropole velmi špatně schůdnou plochu. Celá plocha je velmi kamenitá a takřka v celé své ploše neobyvatelná. Nejvyšším bodem celé lokality je vrchol skaliska, rozštěpený do 3 hrotů známý jako „kamenný stůl“.⁸⁶ Nejzajímavějším místem akropole je také „skalní brána“. „Kamenný stůl“ se nalézá asi 6-7 m na východ od nejvyššího rozštěpeného místa akropole a vystupuje 30-90 cm nad povrch. Skalní blok má mírně mísovitou plochu.⁸⁷ Stůl byl původně monolit o rozměrech 170 x 180 cm. Zajímavostí nesporně zůstává skutečnost, že ani **August Sedláček** ani Camilla Streit při popisu Obřího hradu do svých nákresů „kamenný stůl“ nezakreslili. V literatuře tento fakt odborníci vysvětlují změnami terénu v průběhu času.⁸⁸ Skalní brána vznikla podle badatelů přírodními procesy asi takto: „*Skalní bradlo v severovýchodním cípu akropole pokračuje až za vnitřní val, který na ně kolmo dosedá. Bradlo je ve směru od*

---

⁸² Viz Obrazová příloha č. 3.

⁸³ Viz Obrazová příloha č. 3.

⁸⁴ Viz Obrazová příloha č. 3.

⁸⁵ SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří, KONEČNÝ Lubomír. Pravěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstöck, 1990, s. 8.

⁸⁶ SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří, KONEČNÝ Lubomír. Pravěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstöck, 1990, s. 8.

⁸⁷ Viz Obrazová příloha č. 21.

⁸⁸ SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří, KONEČNÝ Lubomír. Pravěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstöck, 1990, s. 11.

*vnitřního valu skryté, horní plocha bradla je téměř v úrovni povrchu akropole. Z východní strany, ze svahu, však představuje svislou skalní stěnu na jihu téměř 5 m a na severu přes 2 m vysokou. Ve stěně je trhlina, která vznikla odtržením severní třetiny bradla a jejím posunem po svahu k severu. Horní rozrušená vrstva rulové skály, která se deskovitě rozpadá, se posunula jen částečně a dodala trhlině vzhled skalní brány.*⁸⁹

Vnitřní hrad spojený s akropolí na nejvyšším místě je opevněn na jihu a západu dvojitým mohutným kamenným valem, k němuž se na severním svahu připíná z vnitřní strany třetí příční val. Val je propojený se skalisky vyčnívajícími na povrch.⁹⁰ Z jižní strany je k akropolí připojeno rozsáhlejší předhradí půdorysu nepravidelného obdélníku nebo kosodélníku dlouhého 205 až 250 m. Profesor Emanuel Šimek vyjádřil teorii, že dva opěrné pilíře reprezentují základy pravidelných hradebních věží.⁹¹ Akropolí ze všech stran obklopují skalní útesy. Předhradí lemuje nižší kamenný val, který je na jihozápadní straně z části přerušovaný.⁹² Pokud se na hradišti nacházel obranný val, podle vědců to mohlo být pouze v místech mezi č. 7 a 5⁹³. Je možné v těchto místech před západním valem spatřit mělkou přerušovanou prohlubeň.⁹⁴

Co se týče vstupů do hradiště, vědci se zatím nebyli schopni shodnout na přesném určení poloh schodů. Pravděpodobné je, že vchody se nacházely někde v severozápadní části akropole a také v západní části předhradí. Vstup byl pravděpodobně na jižním obvodu předhradí, kde je val přerušen. Profesor Emanuel Šimek kladl původní vstup do míst, označených v obrazové příloze⁹⁵, tedy na jižním obvodu předhradí. Emanuel Šimek se domnívá, že tato brána mohla být široká až 5 metrů. Cesta pak tedy, jak naznačuje profesor Šimek, mohla pravděpodobně probíhat po celé délce předhradí v místě na plánu vytvořeném Emanuel Šimkem označeném číslem 2 a ústít do osmimetrové mezery ve valu označené písmenem b. Zde se zřejmě nacházela další brána. Dále cesta pokračovala uličkou mezi

---

⁸⁹ SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří, KONEČNÝ Lubomír. Právěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku. In: HROPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstöck, 1990, s. 9.

⁹⁰ BÍLEK, Jiří. *Hádanky naší minulosti. 1, Kam odešli Keltové?*. Praha: Knižní klub, 2002. ISBN 80-242-0787-7. s. 167.

⁹¹ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HROPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980. s. 14.

⁹² DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech*. Blatná: Bratři Řimsově, 1949. s. 333.

⁹³ Viz Obrazová příloha 3.

⁹⁴ SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří, KONEČNÝ Lubomír. Právěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku. In: HROPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstöck, 1990, s. 8.

⁹⁵ Viz Obrazová příloha č. 3.

oběma valy akropole až k hlavní bráně (v plánku číslo 3). Jiný názor zastává doktorka Camilla Streit. Ta razí teorii původního vchodu do hradiště v blízkosti místa na plánku označené číslem 6, poblíž připojení západního valu předhradí k akropoli. Tuto teorii však Emanuel Šimek odmítá. Zamítnutí zdůvodňuje svým pozorováním a odůvodňuje své závěry následujícími slovy: „*opevnění předhradí představovalo až druhou stavební etapu celého díla: domníval se, že hradební zdi části B se připojují teprve k dokončené zevní hradbě jádra hradiště.*“⁹⁶

Původní místo, na kterém mělo ohrazení stát, bylo pravděpodobně před stavbou vymýceno. Na stavbu byly použity nejčastěji kameny o rozměrech 40 x 20 x 15 cm. Ty pocházely nejspíše ze suťového pole, které se nachází severně od akropole. Dále stavebníci při budování používali přírodních rulových skalek, jež spojovali jako opěrné body v přímkách za pomoci kamenných zdí ve zhruba dvoumetrové šíři. Tyto hradby byly lícovány z obou stran.⁹⁷ Vnější stěna zdí byla téměř kolmá. U akropole byla tato zeď vyšší oproti stěně u předhradí. U obou zdí byla nahoře vytvořena dřevěná konstrukce, nejspíše palisáda.⁹⁸

Co se týče stavby opevnění jako takového, vědci se domnívají, že ho stavělo asi 150 lidí a jejich výkon za den se mohl pohybovat okolo 2 m³ na jednu osobu. Při této rychlosti by bylo opevnění postaveno asi za 5 měsíců, tedy přibližně za 150 dní. Co se týče složení stavebníků, na tuto otázku nám odpovídají antické písemné prameny, které tvrdí, že při stavbách pevností bylo využíváno místní obyvatelstvo. V případě nutnosti vybudování rychlého opevnění byli k práci povoláni i vojenští specialisté. Záhadou dodnes zůstává skutečnost, že po přítomnosti jakékoli pracovní síly a jejich pracovní činnosti nezůstalo na hradišti ani v jeho těsné blízkosti nic. Žádná stopa neukazuje na jejich pobyt delší dobu, dokonce ani rozbité, ztracené nebo zahozené předměty.⁹⁹

Na vnějším valu se projevují neobvykle rozsáhlé kamenné destrukce. V letech 2002- 2003 provedlo Národní muzeum společně s Ústavem pro mechaniku hornin Akademií věd v Praze výzkum, který potvrzuje, že skalní ostroh, na kterém se rozprostírá Obří hrad, se nezvratně

---

⁹⁶ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980. s. 13-14.

⁹⁷ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980. s. 13.

⁹⁸ WALDHAUSER, Jiří, SLABINA, Miloslav. *Obří hrad a Keltové= Riesenschloss und die Kelten= Giants' castle and the Celts*. Sušice. Muzeum Šumavy, 1999. s. 5.

⁹⁹ SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 23.

rozpadá do skalních bloků. Tento proces byl započat již v dávné době a byl doprovázen ojedinělými zvukovými efekty. Dále výzkum přinesl i zprávu, že vedle permanentně probíhajícího přirozeného rozpadu svahu jsou bohužel valy hradiště ještě devastovány i samotnými návštěvníky. Ti naneštěstí již tak dosti chatrné pozůstatky valů ještě více rozebírají.¹⁰⁰

Na některých místech dosahují zbytky valů ještě více než metr vysoko. Paty ze zřícené hradby jsou v některých místech až 6 - 7 metrů široké. Jednoznačně nejdůležitějším prvkem byly brány. Archeologové je zatím při průzkumech bohužel neobjevili. Prostor, který profesor Emanuel Šimek popisuje v pláncích jako oblast, kde se brány mohly vyskytovat, jsou dnes silně změněná.¹⁰¹ Dnešní stav „skalní brány“ okomentoval Miloslav Slabina těmito slovy: „Dnes je „skalní brána“ zjevně zničena a západní část valů se částečně posunula po svahu a v nejexponovanějších místech valy již vlastně téměř zmizely a vzniká z nich jednolitý kamenný pokryv, který níže po svahu přechází v kamenné moře.“¹⁰² Pokračující a dnes do jisté míry zřejmě zrychlený proces zániku zasáhl přinejmenším také celé předhradí. Důsledkem rozpadu se rozvalil skalní blok v jihovýchodním nároží.¹⁰³

Jistou šanci na alespoň částečné zmírnění rozkladu hradiště skýtá určitá ochrana Obřího hradu. Ten je zapsán pod č. 3713 v rejstříku nemovitých kulturních památek, uloženém při KSSPPOP v Českých Budějovicích a podle zákona č. 22/1958 Sb. o kulturních památkách je tedy přísně chráněn.¹⁰⁴

2. 3. Funkce

Stejnou záhadou jako přesná datace hradiště zůstávalo po dlouhou dobu zodpovědět, k čemu Obří hrad sloužil, jaká byla jeho funkce. Je známo, že Keltové obdělávali půdu do nadmořské výšky zhruba 500 metrů. Dodnes na tomto lidmi zapovězeném místě taje sníh až v květnu a zůstává ležet už v říjnu. Proč by tedy Keltové obehňovali valem 2,5 hektaru neúrodné

---

¹⁰⁰SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. [Vimperk]: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 2.

¹⁰¹SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 20.

¹⁰²SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 22.

¹⁰³SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 22-23.

¹⁰⁴BENEŠ, Antonín. Hradiště Obří hrad u Studence. *Šumava*. 1980, č. 13, s. 12.

kamenité půdy a utvořili opevnění tak nešikovné, že by je dokázalo od kohokoli ubránit jen stěží.

Důvod stavby byl dlouhou dobu předmětem bádání. Možností existovalo hned několik, ať už byly více nebo méně věrohodné či pravděpodobné.

Za první variantu se staví archeologové zastávající názor, že Obří hrad byl, pravděpodobně stejně jako nedaleký **Kašperk**, zbudován k ochraně nově nalezeného zlata a k opevnění kovkopů samotných. Tuto tezi ale vyvracuje fakt, že ani v bezprostředním okolí hradiště ani ve vzdálenosti 3- 4 kilometrů není doloženo zlatonosné zrudnění a dokonce ani zlatinky v říčce Losenici.¹⁰⁵ Bedřich Dubský zastává podobnou teorii. Usuzuje, že Obří hrad sloužil k ochraně rýžovišť a zlata samotného. Stejnou funkci Bedřich Dubský přisuzuje i hradišti Sedlo u Sušice.¹⁰⁶ Podle Bedřicha Dubského platí totéž, co o Obřím hradě mutatis mutandis i o Sedle.¹⁰⁷ Svou teorii opírá o přirovnání Obřího hradu k hradišti Věmec. Podle něj procházela celou touto oblastí jedna z větví „zlaté stezky“. Bedřich Dubský si je ale sám vědom faktu, že tato varianta funkce Obřího hradu není doložena dostatkem nálezů a přiznává to. Dále také přiznává, že terén v této oblasti je natolik neschůdný, že činí tuto teorie dosti nepravděpodobnou. Bedřich Dubský také říká, že vyjma keltské **mince**, která byla nalezená v blízkosti Kašperských Hor, nemají archeologové žádné jiné důkazy o osídlení v této oblasti. Dubský tedy rozvíjí další teorii, proč by mohlo hradiště vzniknout, ale opět dochází jen k názoru, že: „*mohlo býti jenom zlato této odlehlé krajiny příčinou vzniku hradiště.*“¹⁰⁸ Dále Dubský tvrdí, že: „*máme podél celého toku Otavy na tisíce sejpů a vše, co z pozdější historické doby o této krajině víme, ... souvisí s rýžováním a dolováním na zlato.*“¹⁰⁹ Toto tvrzení ale vyvracuje prostý fakt, že v okolí několika kilometrů žádná naleziště zlata prostě nejsou. Závěrem lze tedy říci, že tato teorie je velmi nepravděpodobná a Bedřich Dubský sám tento fakt přiznává. Emanuel Šimek se ve své publikaci ale také domnívá, že jak Riesenschloss tak Sedlo byly vybudovány na ochranu zlatých ložisek, rýžovišť a nalezeného zlata.¹¹⁰

---

¹⁰⁵ WALDHAUSER, Jiří, SLABINA, Miloslav. *Obří hrad a Keltové= Riesenschloss und die Kelten= Giants' castle and the Calts*. Sušice. Muzeum Šumavy, 1999. s. 6.

¹⁰⁶ Viz předchozí kapitola Sedlo, Funkce.

¹⁰⁷ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech*. Blatná: Bratří Řimsové, 1949. s. 333.

¹⁰⁸ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech*. Blatná: Bratří Řimsové, 1949. s. 333.

¹⁰⁹ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech*. Blatná: Bratří Řimsové, 1949. s. 333.

¹¹⁰ ŠIMEK, Emanuel. *Keltové a Germáni v našich zemích*. Kritická studie. Brno: Filosofická fakulta university Masarykovy s podporou ministerstva školství a národní osvěty., 1934. s. 41.

Někteří archeologové nevyklučují teorii, která považuje Obří hrad za ochranné hradiště. Podle jejich varianty mělo být hradiště používané pouze v dobách neklidu a to jako opevněný úkryt pro obyvatele z okolí. Tato teorie má ale také několik vyvracejících tezí. Jedním z hlavních faktů stavějících se proti, je, že další nejbližší hradiště se nachází ve vzdálenosti 10 kilometrů. Jedná se o Sedlo u Albrechtic¹¹¹. Další hradiště jsou pak vzdálená přes 20 km. Cesta do tohoto hradiště by tak byla velmi dlouhá. Další fakt mluvící proti je opevnění jako takové. To by mělo toto hradiště chránit proti útokům. Opevnění je ale značně nedokonalé oproti opevnění u ostatních hradišť. Hradiště by pravděpodobně hned při prvním útoku neobstálo a bylo dobyto.

Jako málo pravděpodobná zůstává hypotéza, že Obří hrad byl postaven, aby střežil obchodní stezku protínající Šumavu. Zdroje dokazují, že zde byla sice ve 14. století, ale Karel IV. ji založil jako novou.¹¹²

Další teorie zní velmi pravděpodobně a kloní se k ní zřejmě většina badatelů. Tato domněnka vychází z předpokladu, že Obří hrad sloužil k zvláštnímu účelu. Nejde zde totiž o obvyklé opevnění, ale nýbrž pouze o jakési ohrazení posvátného místa.¹¹³ Teorii potvrzuje i zpráva, kterou zanechal **Gaius Julius Caesar** ve svém díle *Zápisky o válce galské*, kde píše: „*kněží a soudci Keltů, druidové v určitou dobu roční zasedají... na posvátném místě..., kterýžto kraj se pokládá za střed Galie*“¹¹⁴.

Vědci se domnívají, že hradiště sloužilo ke konání občanských náboženských obřadů. Není vyloučeno, že Obří hrad byl kulturní okrsek, kde byly vykonávány rituály na počest boha Tarnisa, což byl keltský vládce hromu a blesku. Vyzývání přírodních sil a živelů patřilo mezi významné atributy keltského náboženství. „*A na tomto místě byli přeci Keltové k nebi blíž.*“¹¹⁵ Tuto teorii ještě umocňuje fakt, že ve vnitřním areálu opevnění nebyly dosud přes uskutečněné četné výzkumy (C. Streit, B. Dubský,...) nalezeny žádné obvyklé archeologické nálezy, ať už střepiny nádob, kovových či skleněných předmětů, tak ani běžných kuchyňských odpadků jakými jsou například kosti. Odborníci rovněž připouštějí možnost,

---

¹¹¹ Viz předchozí kapitola Sedlo.

¹¹² WALDHAUSER, Jiří, SLABINA, Miloslav. *Obří hrad a Keltové= Riesenschloss und die Kelten= Giants' castle and the Calts*. Sušice: Muzeum Šumavy, 1999. s. 6.

¹¹³ WALDHAUSER, Jiří, SLABINA, Miloslav. *Obří hrad a Keltové= Riesenschloss und die Kelten= Giants' castle and the Calts*. Sušice: Muzeum Šumavy, 1999. s. 7.

¹¹⁴ CAESAR, Gaius Iulius. *Zápisky o válce galské*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury a umění, 1964. s. 158.

¹¹⁵ LIŠKA, Vladimír. *Nejděsivější místa české historie: po stopách tajemných míst s ozvěnou času*. Praha: Nakladatelství XYZ, 2012. ISBN 978-80-7388-619-6. s. 14.

že zde Keltové skutečně prováděli posvátná obětování. Keltové přinášeli oběti v noci, přesněji za měsíčního svitu, mezi obětované patřili bílí býci, v některých případech dokonce i lidé.

Celé teorii dává ještě jakýsi nádech tajemna velmi zajímavá až fantaskní hypotéza o existenci jakéhosi průchodu. Ten spojoval předhradí s akropolí a vedl mezi vnějším a vnitřním valem. Začínat mohl někde v místech na severu u skalní brány a končit na východě u „kamenného stolu“, nejvyššího místa hradiště. Průchod mezi oběma hradbami mohl symbolizovat přechodový rituál, umožňující věřícím jakousi poutní cestu z profánní části hradiště, která představovala světský svět obecně, do posvátného teritoria, který představoval sakrálního světa, uprostřed kterého se nacházel kamenný oltář, který podle některých odborníků zosobňoval samotný střed světa, a možná mohl být používán jako místo, na kterém bylo vykonáváno obětování nebeskému božstvu Tarnisovi.

Ovšem i tato vysvětlení mají své mezery. Jednou z hlavních je úplná absence nálezů jakýchkoli obětí v oblasti celého hradiště. Obětování lidí někteří dnešní keltologové odmítají. Domnívají se, že se jedná jen o výmysly antických dějepisců, kteří se prý pokoušeli změnit pohled na Kelty a účelově je vykreslit v krvelačné pohany. Obecně ale převládá názor, že opravdu docházelo k takovýmto rituálním obětem. Dále ale musím zmínit, že protokeltské a keltské obyvatelstvo jako votivní dary považovalo kovové výrobky. Proto bylo z tohoto období nalezeno velké množství tzv. „pokladů“, ať už bronzových ale také železných a dokonce i zlatých. Jenomže na Obřím hradě ani v jeho blízkém okolí nebyl nikdy nalezen podobný nález. Musí ale také být zohledněna možnost, že absence nálezů jakýchkoli obětí může být pouhá shoda náhod. Faktem totiž zůstává, že celoplošný archeologický průzkum na hradišti nebyl zatím uskutečněn.

Další skupina odborníků zastává názor, že fortifikace Obřího hradu zůstala buď nedokončená, nebo měla být právě dokončeným refugiem. To mohlo být určeno pro obyvatelstvo na jihu Čech. Nesmím ale opomenout skutečnost, že k využití hradiště mohlo sotva dojít nebo nebylo intenzivní. Jak píše odborníci: *„nestrategické opevnění jižní strany by mohlo být vysvětlováno rezignací stavitelů na výběr optimálního přírodního konfigurace, neboť samo umístění hluboko v horském pásu Šumavy znamenalo velmi účinnou obranu při případném vojenském konfliktu.“*¹¹⁶

---

¹¹⁶ SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří, KONEČNÝ Lubomír. Pravěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku. In: HROPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstöck, 1990, s. 30-31.

Někteří lidé dokonce obhajují velmi neuvěřitelnou až fantaskní teorii, ve které mohl být Obří hrad místem, kde přistávaly vesmírné objekty. Jako spíše zajímavost než názor, kterým bychom se měli vážněji zaobírat, uvádím přesvědčení o tom, že Obří hrad sloužil ke spojení s „lidmi z hvězd“. Ti pak veškeré důkazy zničili za pomoc přírodní katastrofy.¹¹⁷

Výzkum vedený Miloslavem Slabinou v letech 2002 a 2003 ale došel k potvrzení, že Obří hrad byl skutečně postaven jako posvátný okrsek a může tedy být spor o jeho účelu víceméně ukončen.¹¹⁸

2. 4. Datování

Jedním z největších dosud nerozšířovaných otazníků vznášejících se nad Obřím hradem zůstává určení přesného stáří a funkce. Odborníkům k rozřešení zůstává jediné- hradiště jako takové. Zkoumají tedy zbytky zachovalých kamenných valů, způsob vybudování, zasazení hradiště do okolí, půdorys stavby a další. Vědci se ohledně stáří rozdělují do několika skupin. Jednou skupinou jsou badatelé, mezi něž patří i Jaroslav Böhm. Tato skupina řadí vznik hradiště do období počátečního neklidu. Jiná skupina datuje hradiště až do pozdně keltského období, zhruba na rozhraní 2. -1. století př. n. l. Do této skupiny patří hlavně ti badatelé, kteří měli tu možnost pracovat na hradišti. Mezi hlavní argumenty pro zařazení Obřího hradu do mladší doby mluví fakt, že zdejší kamenná architektura jeví pokročilejší detaily.¹¹⁹ Další skupina vědců se přiklání k teorii, která řadí vznik keltské pevnosti do doby 600- 200 let př. n. l. Tato teorie pojí hradiště s keltským zájmem o zlato.¹²⁰ K další z teorií o datování hradiště se hlásí profesor Emanuel Šimek. Podle jeho názoru bylo hradiště postaveno v mladší době, pravděpodobně asi v mladší doby laténské. Svou teorii opírá o rozměry a systému opevnění.¹²¹ Další skupina zařazuje hradiště podle opevnění přesněji podle způsobu stavby hradeb a vedení opevňovacích linií do pozdně halštatského období, případně do pozdní doby

---

¹¹⁷ SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 16.

¹¹⁸ WALDHAUSER, Jiří. *Encyklopedie Keltů v Čechách: Dodatky*. Praha: LIBRI, 2007. ISBN 978-80-7277-350-3. s. 58.

¹¹⁹ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980. s. 14.

¹²⁰ JÁNSKÝ, Michal. *Památky podél Zlaté stezky: Sehenswerter, Kunst und Kultur*. Prachatic: Okresní úřad, 1999. s. 47.

¹²¹ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech*. Blatná: Bratří Řimsové, 1949. s. 332.

bronzové. To by znamenalo, že Obří hrad mohli postavit Keltové, popřípadě jejich přímí předchůdci. Není vyloučeno ani další využití hradiště v závěru doby laténské a později.¹²²

Vedle Emanuela Šimka vyjádřil svůj názor i Bedřich Dubský, podle kterého jednoznačně hradiště patří do „věnecké skupiny“ a mohlo tedy být postaveno jen v určitých obdobích a to v následujících:

- 1) mladší až pozdní době bronzové (zhruba 12. až 8. století př. n. l.)
- 2) pozdní době halštatské až časně době laténské (zhruba 7. - 5. století př. n. l.)
- 3) mladší až pozdní době laténské (zhruba 2. -1. století př. n. l.)
- 4) hradištní době (zhruba 7/8.-10/12. století n. l.)¹²³

Dá se tedy shrnout, že Obří hrad byl nejpravděpodobněji postaven v pozdní době halštatské až časně době laténské tedy v době nejintenzivnějšího užívání hradišť „věnecké skupiny“. Pravděpodobnější je také jeho druhotné využití ve smyslu původní funkce v období mladšího až pozdního latěnu (2. -1. stol. př. n. l.), než jeho založení v tomto období.¹²⁴

Závěrem je bohužel nutné dodat, že ačkoliv bylo provedeno v lokalitě mnoho archeologických sondáží, nepřinesly však dosud nic, podle čeho by se dalo bezpečně určit skutečné stáří hradiště. Existují pouze odhady, kdy stavba mohla vzniknout.

2. 5. Výzkum a nálezy

Za objevením Obřího hradu stál již na počátku 20. století August Sedláček, ten hradiště zaměřil a zevrubně popsal. V roce 1926 profesor Emanuel Šimek pořídil detailnější popis fortifikací. Kromě těchto dvou badatelů se hradištěm výrazněji zabývali ještě další archeologové. Povrchové nálezy zde uskutečňoval již výše zmíněný Emanuel Šimek v letech 1934, 1937 a také v roce 1950, poté zde bádala Jiří Fröhlich v roce 1971, 72 a 74. Povrchové

---

¹²² SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 21.

¹²³ SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří, KONEČNÝ Lubomír. Právěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku. In: HROPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstöck, 1990, s. 21.

¹²⁴ SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří, KONEČNÝ Lubomír. Právěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku. In: HROPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstöck, 1990, s. 28.

nálezky zde prováděl v roce 1980 i Antonín Beneš.¹²⁵ Jak jsem se již zmínila v předchozí kapitole „Datace“ nebyl při výzkumech objeven žádný významnější materiál, který by pomohl při určení stáří hradiště. První opravdový výzkum zde uskutečnila roku 1935 německá doktorka Camilla Streit nákladem kašpersko-horského muzea. Vyhloubila zde přes 30 jam a menších sond, ty ale bohužel nepřinesly žádné výsledky. Podobné výsledky přinesla i jednodenní sondáž prováděná Bedřichem Dubským roku 1949. V roce 1954 a 1955 provedlo národní muzeum v Praze výkopovou kampaň. Tyto práce vedl doktor Jiří Břeň.¹²⁶ Nálezky učiněné pomocí detektorů kovů v posledních letech jsou velice kusé.

Další větší výzkum byl uskutečněn roku 1988 **Lubomírem Konečným**, doktorem Miloslavem Slabinou a doktorem Jiřím Waldhauserem.¹²⁷ Celkem bylo položeno 28 sond na území akropole. Velkým přínosem tohoto výzkumu byl zcela unikátní popis „skalní brány“. *„Ta byla podle archeologů na V vyšší než na Z. Brána byla na východní straně 260 cm vysoká a na úpatí 110 cm široká, přičemž její severní křídlo předstupuje před jižní o 110 cm. Hloubka brány je 390 cm a 290 cm.¹²⁸ Na západní straně je 195 cm vysoká a 70 cm široká.“¹²⁹* Těmito slovy popsali bránu badatelé Slabina, Waldhauser a Konečný. V těsné blízkosti „kamenného stolu“ umístili badatelé sondu. Výsledkem bylo nalezení zlomků nádoby v přibližné hloubce asi 30 cm. Podle rozložení zlomků nádoby vědci konstatovali, že nádoba byla na místo přenesena celá a roztržena až na místě dnešního nálezu, pravděpodobně o stěnu stolu. Tyto střepy pro vědce velkým přínosem ale nebyli. Pocházejí totiž až z období mezi 2. polovinou 14. století a 1. polovinou 15. století.¹³⁰ Výsledek vyhloubených sond na akropoli byl nulový. V předhradí bylo položeno celkem 32 sond. Výzkum ale opět nepřinesl žádné další zlomové odhalení. Zpráva hovoří takto: *„Nalezena byla ale pouze železná destička (sonda č. 4), zlomek železné podkovy (sonda č. 5.), železný nůž (sonda č. 29.) a železný zvonec. Sonda č. 31 přinesla zlomky novověké nádoby a sondou č. 32*

---

¹²⁵ SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří, KONEČNÝ Lubomír. Pravěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku. In: HROPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstöck, 1990, s. 4.

¹²⁶ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HROPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980. s. 14.

¹²⁷ Viz Obrazová příloha č. 23.

¹²⁸ Měřeno po stěně.

¹²⁹ SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří, KONEČNÝ Lubomír. Pravěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku. In: HROPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstöck, 1990, s. 13.

¹³⁰ Viz Obrazová příloha č. 21.

byla nalezena mazanice.“¹³¹ Další dvě sondy byly umístěny v předpolí. Ty bohužel neobjevily vůbec nic.¹³²

Další bádání bylo uskutečněno v letech 2002 a 2003. Jednalo se o kombinovaný archeologický a geologický výzkum.¹³³ Tento výzkum je zatím poslední a přináší několik zlomových informací. Práce měla za cíl zjištění konstrukcí hradeb. Závěrem lze konstatovat následující: Vnější, ale i vnitřní hradba vnitřního hradiště a dokonce i západní závěr a hradba předhradí měly téměř shodnou techniku. To znamená kameny kladené na sucho do hradby, které měli vnější a vnitřní zeď. Prostor mezi zdmi byl pravděpodobněji vyplněn nesystematicky naházenými kameny než promyšleně kladenými. Jedna nebo dvě vrstvy balvanů tvořily základy zdí, které byly položeny přímo na rostlý terén. Další vrstva byla podle vědců zřejmě tvořena z pečlivě skládaných kamenných ploten. Cílem bylo, aby vyšší vrstva kryla mezery mezi plotnami ve spodnější vrstvě a současně, aby vznikly rovné a svislé stěny zdí. Badatelé se podle spáry, ve které chybí provázání kamenů konce zdi se sousedním valem, domnívají, že západní val byl přistavěn k lícni straně vnější hradby vnitřního hradiště až později. Hradby byly v základu pravděpodobně 3 až 4 m široké a na vnitřním hradišti ještě dnes dosahují až dvoumetrové výšky.¹³⁴ Také byly při tomto výzkumu nalezeny další mince. První dvě jsou stříbrné, třetí je měděná pocházející ze 3. -1. století př. n. l. Navíc Miloslav Slabina, jakožto vedoucí tohoto výzkumu, došel k názoru, že Obří hrad byl vybudován jako posvátný okrsek a ukončil tím dlouhotrvající spor o funkci a účelu postavení tohoto hradiště.¹³⁵ Velice důležitý je i závěr, který ukončil spor o pravosti mincí z Obřího hradu.¹³⁶

Po objevu hradiště historikem v roce 1908 zde celá řada archeologů položila celkem 98 více či méně „bezvýsledných“ sond.¹³⁷ Výzkumem z roku 1988 byly nalezeny zlomky keramiky a několik železných předmětů z novější doby. Dále bylo na hradišti pomocí detektorů nalezeno celkem 18 mincí datovaných do 2. - 1. století př. n. l., z toho 13 keltských (stříbrné),

---

¹³¹ Pomocí metody C14 byla datována do období 1768 ± 116 let.

¹³² SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří, KONEČNÝ Lubomír. Pravěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstöck, 1990, s. 13- 19.

¹³³ SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 16.

¹³⁴ SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 20.

¹³⁵ WALDHAUSER, Jiří. *Encyklopedie Keltů v Čechách: Dodatky*. Praha: LIBRI, 2007. ISBN 978-80-7277-350-3. s. 58.

¹³⁶ Viz následující kapitola Obří hrad, Mince.

¹³⁷ Viz předechozí kapitola Obří hrad, Výzkum a nálezy.

4 numidské (měděné) a 1 římská (stříbrná). Podle některých numizmatiků se ale jedná jen o **falza**.¹³⁸

2. 6. Mince z Obřího hradu

Nálezy a osudy mincí z Obřího hradu jsou ve vědeckém světě novinkou a zároveň odborným problémem. Jako první vypátral minci na území Obřího hradu v průběhu roku 1998 amatérský hledač za pomoci detektoru kovu. Nález oznámil na společenské akci *Dny keltské kultury*, která se konala dne 12. 9. 1998 v Okresním muzeu Praha- západ, přednášejícímu Jiřímu Waldhauserovi. Jednalo se o stříbrnou minci. Počátkem srpna roku 1998 vykopal amatérský hledač druhou minci, kterou však také okamžitě prodal do zahraničí. Naštěstí o několik měsíců později pro sebe anonymně získalo Muzeum Šumavy v Sušici další čtyři vykopané mince. V důsledku toho se rozhodl Miloslav Slabina ve spolupráci s Jiřím Waldhauserem uskutečnit průzkum pomocí detektorů. Tento výzkum byl plánován na 27. - 29. května. Během květnového průzkumu se podařilo nalézt celkem 7 keltských a antických mincí, dále pak nějaké kovové předměty a také fragmenty keramiky. Svě nálezy archeologové předali do Muzea Šumavy v Sušici. Příští výzkum byl naplánován na červenec roku 1999. Tento výzkum měl být uskutečněn v místech, kde detektory identifikovaly předchozí nálezy. Toto zkoumání nakonec ale nebylo provedeno. Bohužel během léta 1999 prováděli na lokalitě četná pátrání amatérští hledači s detektory kovů. Ti neváhali pro nalezení jakékoli mince použít ani trhaviny. Domnělé polohy nálezů kovových předmětů, 13 mincí a zlomků keramiky, nalezených v letech 1998 a 1999 byla polohopisně zakreslena.¹³⁹

Po dlouhou dobu se vedly četné debaty, zda nalezené mince jsou pravé nebo jen chytré nastrčená falza. V těchto sporech existuje hned několik více či méně věrohodných alternativ možného výskytu nalezených mincí právě na Obřím hradě. Jsou to následující možnosti.

První varianta připouští podstrčení nalezených předmětů, ať už jsou pravé nebo se jedná o falza na místo nalezení nezákonnými hledači. Důvod jejich počínání zdůvodňuje **Jiří Militký** tím, že chtěli přitáhnout pozornost profesionálních archeologů. Další motiv k zakopání kovových předmětů mohl mít sám majitel Horského hotelu v Popelné. Tento hotel

---

¹³⁸ SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4, s. 21.

¹³⁹ WALDHAUSER, Jiří. Keltské nálezy z Čech získané v letech 1990- 2000 detektory kovů. In: LUTOVSKÝ, Michal, ed *Archeologie ve středních Čechách*. Sv. 5/2. Praha: Ústav Archeologické památkové péče středních Čech, 2001. s. 452.

se nachází přímo pod Obřím hradem. Důvodem jeho počínání mohlo být zvýšení atraktivity a návštěvnosti této lokality. Majitel mohl keltské mince koupit při svých četných cestách v Bavorsku i doma. Další možnosti připouští, že předměty ze stříbra, bronzu a železa pocházejí skutečně ze svahu pod hradištěm Obří hrad a jeho vnitřního areálu. A poslední varianta tvrdí, že část předmětů pochází skutečně z lokality Obří hrad, část jich tam ale byla úmyslně zakopána.¹⁴⁰

Co do složení slitin mincí vykopaných na Obřím hradě je nutné poznamenat, že byly zhotoveny z málo se odlišujících ligatur, které se en gros nijak neodlišují od nesporných originálů stříbrných keltských mincí. Lze tedy s určitou platností konstatovat, že se pravděpodobně tedy nejedná o padělky.¹⁴¹

Podle Jiřího Militkého jde ale o recentní padělky. V současnosti hovoří o dvou možnostech, dokazující či vyvracující pravost mincí z Obřího hradu. První možnost uvádí, že: „*soubor tvoří mince z Numidie, Galie, Karpatké kotliny (mince č. 7) a střední Evropy (mince č. 5-6, 10- 13), datované do 2. - 1. století, z nichž část zastupují dosud neznámé ražby z prostoru mezi Dunajem a Otavou. Votivní charakter deponování na Obřím hradě by měl souviset s předpokládanou funkcí této lokality.*“¹⁴² Druhá varianta je poněkud skeptičtější. Podle ní se jedná o podvrh originálů i falzifikátů. Tyto falza nemají s lokalitou, ve které byly nalezeny vůbec nic společného. Jiří Waldhauser tuto možnost zdůvodňuje takto: „*Falzifikátoři zhotovili několik razidel o pořizovací hodnotě minimálně 20 000 Kč a užili ražební slitinu s majoritním stříbrem po seznámení buď s publikovanou zahraniční literaturou, nebo naprosto náhodně.*“¹⁴³

---

¹⁴⁰ WALDHAUSER, Jiří. Keltské nálezy z Čech získané v letech 1990- 2000 detektory kovů. In: LUTOVSKÝ, Michal, ed *Archeologie ve středních Čechách*. Sv. 5/2. Praha: Ústav Archeologické památkové péče středních Čech, 2001. s. 453.

¹⁴¹ WALDHAUSER, Jiří. Keltské nálezy z Čech získané v letech 1990- 2000 detektory kovů. In: LUTOVSKÝ, Michal, ed *Archeologie ve středních Čechách*. Sv. 5/2. Praha: Ústav Archeologické památkové péče středních Čech, 2001. s. 453.

¹⁴² WALDHAUSER, Jiří. Keltské nálezy z Čech získané v letech 1990- 2000 detektory kovů. In: LUTOVSKÝ, Michal, ed *Archeologie ve středních Čechách*. Sv. 5/2. Praha: Ústav Archeologické památkové péče středních Čech, 2001. s. 455.

¹⁴³ WALDHAUSER, Jiří. Keltské nálezy z Čech získané v letech 1990- 2000 detektory kovů. In: LUTOVSKÝ, Michal, ed *Archeologie ve středních Čechách*. Sv. 5/2. Praha: Ústav Archeologické památkové péče středních Čech, 2001. s. 455.

Jiří Militký se domnívá, že v dnešní době nastává velmi nebezpečná situace a to v okamžiku, kdy jsou moderní falza prezentována jako autentické nálezy a jako takové i přijaty částí odborné veřejnosti. Právě do této kategorie Jiří Militký řadí soubor mincí z Obřího hradu.¹⁴⁴

V roce 1999 předložil PhDr. Jiří Waldhauser Jiřímu Militkému k posouzení kolekci 11 mincí. Dvě mince již nejsou dostupné a nelze je tedy podrobit rozboru. Zbylých 11 mincí je uloženo v Muzeu Šumavy v Sušici.

Jiří Militký rozdělil mince do následujících dvou skupin: na ražbu prokazatelně autentickou a na moderní falza. Do první skupiny zařadil autor první tři mince. Mince č. 1 a 2 jsou z kolekce severoafrické numidské bronzové mince ražené králem Massinissou a jeho nástupci v rozmezí let 208- 148 př. n. l. Ražby jsou velmi špatně zachované, jsou pokryty výraznou zelenou patinou, ta prozrazuje jejich nálezový původ. Výskyt těchto mincí je v českých nálezech laténského období doložen několika exempláři z oppida Stradonice. Mince č. 3 pochází z oblasti středovýchodní Galie. Jedná se o stříbrný **quinár** připisovaný keltskému kmeni Aeduů či Lingononů. Ražba patří do velice různorodě početné skupiny zvané kaletedony podle různě degradovaného řeckého opisu na rubu. Mince jako jediná ze souboru stříbrných ražeb nese místy stopy měděnky a o její autenticitě, stejně jako u ražeb numidských, nelze tedy pochybovat.¹⁴⁵

Do druhé skupiny Jiří Militký zařadil z kolekce celkem 8 mincí, přičemž nejpočetnější nejvíce je zde drobných stříbrných mincí (č. 4-10). Pracovně je autor rozdělil do tří skupin podle jejich hmotnosti. Ve skupině I. je pouze jedna mince (č. 4) o hmotnosti 1,73 g. Skupina II. obsahuje 4 mince (č. 5-8) s hmotností v rozmezí 0,51-0,56 g. Skupina III. zahrnuje 2 mince (č. 9-10) o hmotnosti 0,29 a 0,15 g. Všechny tyto mince jsou pokryty pouze lokálně omezenou černou patinou. Je velmi pravděpodobné, že tato patina byla vyrobena uměle, vyplňuje totiž především vhloubené plochy reliéfu, zatímco na vyvýšených místech vystupuje čistý kov.¹⁴⁶ V souboru mincí z Obřího hradu absence veškeré analogií nápadná a v kontextu dalších zjištění lze bezpečně konstatovat, že ve všech případech jde o moderní falza.¹⁴⁷

---

¹⁴⁴ MILITKÝ, Jiří. Keltské „nálezové“ mince z Obřího hradu. In: LUTOVSKÝ, Michal, ed *Archeologie ve středních Čechách*. Sv. 5/2. Praha: Ústav Archeologické památkové péče středních Čech, 2001. s. 463.

¹⁴⁵ MILITKÝ, Jiří. Keltské „nálezové“ mince z Obřího hradu. In: LUTOVSKÝ, Michal, ed *Archeologie ve středních Čechách*. Sv. 5/2. Praha: Ústav Archeologické památkové péče středních Čech, 2001. s. 465.

¹⁴⁶ Drobné stříbrné mince nalezené na stradonickém hradišti představuje patina vždy souvislou vrstvu zcela odlišného charakteru.

¹⁴⁷ MILITKÝ, Jiří. Keltské „nálezové“ mince z Obřího hradu. In: LUTOVSKÝ, Michal, ed *Archeologie ve středních Čechách*. Sv. 5/2. Praha: Ústav Archeologické památkové péče středních Čech, 2001. s. 466.

Mince č. 4 je svou hmotností zcela atypické. Motiv na líci je zcela neznámý- „krupičkové linie“. Co se týče rubu, je zde zobrazen koník. Mince z druhé skupiny se metrologicky a svým charakterem blíží mincím raženým Kelty. Co se ale týče jejich ikonografie, značně se odlišují od všech známých typů a variant. Vždy je obraz koníka na rubu zřetelný. Na mincích z Obřího hradu je ale koník dosti nejasný (č. 6- 8). U mincí č 6 a 7 je navíc doplněn křížem nad koníkem. U mince č. 5 je motiv koníka nahrazen křížem, což je motiv nedůsledně převzatý z norických quinárů. Neobvyklé jsou i vypuklé líce těchto mincí. Co se týče líce, obvykle je zde zobrazena barbarizovaná hlava, postupně přecházející v hladký hrbol. Exempláře z Obřího hradu ale mají na líci nejasné hrboly (č. 7 a 8), u mince č. 6 je zobrazen koník¹⁴⁸ anebo skrumáž kuliček (č. 5)¹⁴⁹.

Co se týče mincí ze skupiny III. (č. 9 a 10) jsou stejně problematické jako předchozí. Líc obou mincí je stejný jako u mince č. 4. Mince č. 10 nese na rubu silně stylizovaný motiv kance. S tímto motivem se u drobných stříbrných mincí vůbec nesetkáváme. Zatím nejsou odborníci schopni říci, jakým způsobem byli mince č. 4-10 vyrobeny.¹⁵⁰

Nejproblematictější je poslední mince- stříbrná tetradrachma (č. 11). V literatuře se nepodařilo identifikovat žádnou podobnou keltskou ražbu. Podle Jiřího Militkého se jedná o falzum hned z několika důvodů. Prvním důvodem proč minci zařadit mezi falza je, že tetradrachnové ražby, typické pro východokeltskou oblast, jsou většinou alespoň mírně miskovité. Mince č. 11 má ale naprosto plochou střížku a je značně nepravidelná. Dalším důvodem je ikonografie mince. Ta nemá v keltském mincovnictví obdoby. Stylové pojetí hlavy na líci je zcela odlišné od běžných barbarizovaných napodobenin řeckých předloh. Nelze ale vyloučit, že rubní obraz některé z athénských mincí byl předlohou pro tetradrachmu z Obřího hradu. Podle dalšího důvodu byla mince ražena, ale proti mluví fakt, že keltská razidla měla velkou úroveň. Mince má hladký povrch a pravidelný kulatý tvar. To se ale nedá říct o mince č. 11. Ta má dosti hrubou kresbu, nerovný povrch, místy snad nedoražený. Ani tvar mince není pravidelný. Tvar naopak naznačuje napodobení čtvercového reverzního razidla, typické pro athénské mince. Předposledním důvodem, proč Jiří Militký řadí minci č. 11 mezi falza je fakt, že povrch mince je pokryt zbytky tmavé patiny, kterou však nelze jednoznačně prohlásit za nálezovou. Naopak úplně chybí sebemenší stopy měděnky či jiné

---

¹⁴⁸ Na líci se nikdy nevyskytuje koník, zvláště současně s rubem.

¹⁴⁹ MILITKÝ, Jiří. Keltské „nálezové“ mince z Obřího hradu. In: LUTOVSKÝ, Michal, ed *Archeologie ve středních Čechách*. Sv. 5/2. Praha: Ústav Archeologické památkové péče středních Čech, 2001. s. 466.

¹⁵⁰ MILITKÝ, Jiří. Keltské „nálezové“ mince z Obřího hradu. In: LUTOVSKÝ, Michal, ed *Archeologie ve středních Čechách*. Sv. 5/2. Praha: Ústav Archeologické památkové péče středních Čech, 2001. s. 466.

dlouhodobě vytvářené oxidační vrstvy. A posledním důvodem mluvící proti pravosti mince je její složení. Mince je 13,35 g těžká, což odpovídá běžné hmotnosti. Složení mince, podrobené nedestruktivní analýze kovu, odhalila překvapivě značně vysoký podíl železa.¹⁵¹ Je tedy zřejmé, že i mince č. 11 je moderní falzum.

Militký se domnívá, že nálezový původ všech mincí údajně pocházejících z Obřího hradu autentický není, a to ani v případě mincí originálních. Pravděpodobně mince č. 1-3 pocházejí z oppida Stradonice. Otázkou stále zůstává proč, a jak došlo k podvržení nálezů.¹⁵²

Celý výzkum Jiřího Militkého ale byl v nedávné době vyvrácen. Po výzkumu na hradišti v letech 2002 a 2003 Jiří Waldhauser ke kauze píše, že: „evropsky renomovaná numismatička E. Kolníková jednu z mincí s ražbou sovy předložila řadě dalších zahraničních badatelů, aniž by kdokoli z nich vyloučil výskyt unikátních exemplářů dosud nenalezeného typu keltské ražby. Argumenty J. Militkého formulované jako nesouhlasný názor, ani nemohly být akceptovány. Navíc byla na Obřím hradě nalezena další mince, republikánský denár z roku 130 s obrazem lodi a nápisem ROMA. Všech čtrnáct mincí z Obřího hradu, náležících do 3. -1. století, tvoří homogenní numizmatický soubor, jehož podvržení z jiné lokality nebylo prokázáno.“¹⁵³ Tím je pravděpodobně celá kauza ukončena.

2. 7. Průzkum geologů

Přestože je Šumava v dnešní době poměrně klidná a bez častých a velkých pohybů, jsou zde některá místa, kde jsou změny v reliéfu velké a dochází zde k intenzivnímu vývoji. Geologicky spadá Šumava do moldanubika. Geologové zjistili, že v okolí 150 km od Obřího hradu bylo od roku 1000 n. l. zaznamenáno 46 epicenter otřesů s makroseizmickou intenzitou. Tato intenzita již může způsobit svahové poruchy nebo ovlivnit už existující poruchy. Dále geologové určili, že čtyři zemětřesení byla bořivá a mohla být tedy příčinou vzniku trhlin a osypávání skalních svahů. Pět zemětřesení v minulosti¹⁵⁴ mělo velmi silnou intenzitu. Ta by mohla vyvolat jednotlivé svahové pohyby. Za posledních třicet let došlo na Obřím hradu pouze ke dvěma otřesům,¹⁵⁵ které dosáhla makroseizmické intenzity. Je ale nutné

¹⁵¹ Nelze však vyloučit, že byly zaregistrovány povrchové krusty na reverzu.

¹⁵² MILITKÝ, Jiří. Keltské „nálezové“ mince z Obřího hradu. In: LUTOVSKÝ, Michal, ed. *Archeologie ve středních Čechách*. Sv. 5/2. Praha: Ústav Archeologické památkové péče středních Čech, 2001. s. 467.

¹⁵³ WALDHAUSER, Jiří. *Encyklopedie Keltů v Čechách: Dodatky*. Praha: LIBRI, 2007. ISBN 978-80-7277-350-3. s. 58.

¹⁵⁴ Zemětřesení v letech 1810, 1876, 1903, 1915, 1972.

¹⁵⁵ Zemětřesení v letech 1983 a 1987.

poznamenat, že všechna výše zmíněná zeměměřeni musela mít v lokalitě Obřího hradu nižší intenzitu.

Geologové rekonstruovali směr řízení rozpadlých skalních bloků a určily pohyb bloků překvapivě proti svahu. Usuzují tedy, že drtivá většina ohnisek zeměměřeni se vyskytuje na jihozápad od lokality. Podle nejnovějšího výzkumu vědci stanovili, že poškození keltského hradiště pochází až z dob pokeltských. Jak píše geologové, tento: „*sesuvný posun a odnos hmot postihl cca 3/4 plochy bývalého vnitřního hradiště a zcela destruoval opevnění na jeho severní a severovýchodní hraně.*“¹⁵⁶ Pro historiky je důležité sdělení, že „skalní brána“ není lidským výtvořem, ale jednoznačně dílo svahového posunu. Ke stejnému závěru došli i v případě „obětního kamene“.¹⁵⁷ Základní struktura porušení vrcholu tedy podle závěrů průzkumu pochází z dob před Kelty a vytvořila ideální podmínky pro vytvoření hradiště na tomto místě. Toto porušení je v dnešní době pravděpodobně již fosilní. Následně docházelo k dílčímu sesunutí fosilním pohybem uvolněnému svahu. Ta mají za následek pokeltské destrukce hradiště a jsou v dnešní době buď ještě aktivní, nebo klidná. Aktivita se týká svahů severoseverozápadního, severního a také severoseverovýchodního. Klidné jsou naopak východní a západní svahy.¹⁵⁸

2. 8. Pověst o Obrech

Zajímavostí nesporně zůstává, že žádná archeologická lokalita Čech není opředená pověstmi o sídle Obrů. O Obřím hradu, jak už sám název napovídá, se traduje lidová pověra o nalezení kosti, údajně až tři metry dlouhé, kterou vesničané z Popelné používali jako lávku přes říčku Losenici.¹⁵⁹

Pověst vypráví: „*Obrovské a mohutné jsou šumavské hory a ještě mnohem strašnější byly za starých časů; nebylo proto divu, že si je za své sídlo vyvolilo děsné plemeno obrů. Bylo to dávno předtím, než se tu v údolích a po stráních usadili lidé a než se začali mýtit odvěké pralesy. Ohavní, nesmírní a nestvůrní byli ti obři; pod jejich krokem se prohýbala temena hor a bez námahy přehazovali hluboká údolí skalami a balvany; z těch si stavěli pevné hrady*

---

¹⁵⁶ SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. Vimperk: Správa CHKO a NP Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 25.

¹⁵⁷ SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. Vimperk: Správa CHKO a NP Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 26.

¹⁵⁸ SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. Vimperk: Správa CHKO a NP Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 26.

¹⁵⁹ WALDHAUSER, Jiří, SLABINA, Miloslav. *Obří hrad a Keltové= Riesenschloss und die Kelten= Giants' castle and the Calts*. Sušice. Muzeum Šumavy, 1999. s. 1.

*na nejvyšších vrcholcích. Prvním a nejstarším jejich sídlem byl Obří hrad na Reckerbergu jižně od Červené; podnes tam jeho zbytky, mohutné balvany, v troskách leží. Byli silní a nikdo se jim neodvážil postavit na odpor. Brali si tedy vše, co se jim hodilo - a nevraceli, ani neplatili. Až si jednoho dne dodal místní řemeslník odvahu a šel svůj dluh u obrů vymáhat. Skončil velice zajímavě. Jeden z obrů ho popadl a shodil dolů z hradeb. Než stačil nešťastný řemeslník zahnat hvězdičky před očima a přepočítat všechna žebra, cosi těžkého dopadlo hned vedle něj. Nevěřicně zíral na to "cosi", co ho málem definitivně zabilo. Byla to hrouda zlata. Když se tu příliš rozmnožili, odstěhovali se někteří a usadili se nad nynějšími Albrechticemi u Sušice na vrchu zvaném Sedlo; i zde si za nějaký čas vybudovali pevný kamenný hrad.*¹⁶⁰

Na pověsti o obřích stavitelích může být zřejmě trochu pravdy. Je obecně známo, že Keltové byli víceméně vysokí a urostlí lidé. Za předpokladu, že naše území v době příchodu Keltů obývaly i jiné kmeny mnohem menšího vzrůstu, mohli se jim Keltové obyvatelstvu připadat opravdu jako obři.¹⁶¹

2. 9. Pověst o beztělcích

Odlehlost tohoto hradiště i zvláštní fortifikační soustava podávají indicie o tom, že Obří hrad nejspíš kdysi utajoval enigma, jež mělo být navždy skryto před zraky nepovolaných. Podle této domněnky by pak hradiště bylo přístupné jen některým vyvoleným, jako například keltským kněžím, druidům. Součástí keltského náboženství byla i víra v tzv. nelidi, beztělce, duchovní bytosti, ztělesněné demony nebo duchy mrtvých, žijící někde v podzemí. Některé hory byly pro vědce z dnes neobjasněných důvodů považovány za brány do podsvětí, v němž žili tito mrtví. Brány a místa v jejich okolí byla řazena mezi nebezpečná, neboť zde mohli mrtví vstoupit do říše živých. Pokud by je druidové rituálně nespoutali, mohli by uškodit živým bytostem. Proto na tyto posvátné vrcholky mohli vstoupit pouze druidové, kteří zde uskutečňovali příslušné ochranné rituály.¹⁶²

---

¹⁶⁰ RAUSCH, Antonín. *Příběhy ze staré Šumavy*. Praha: Erika, 1995. ISBN 80-7190-072-9. Kapitola Obří na Šumavě. s. 50.

¹⁶¹ LIŠKA, Vladimír. *Nejděsivější místa české historie: po stopách tajemných míst s ozvěnou času*. Praha: Nakladatelství XYZ, 2012. ISBN 978-80-7388-619-6. s. 20.

¹⁶² LIŠKA, Vladimír. *Nejděsivější místa české historie: po stopách tajemných míst s ozvěnou času*. Praha: Nakladatelství XYZ, 2012. ISBN 978-80-7388-619-6. s. 19.

2. 10. Zánik

Další dosud nezodpovězený otazník, který musejí archeologové ještě v budoucnu objasnit, je, jak zanikl Obří hrad. K dnešnímu datu nebyly nalezeny žádné zbraně či jiné známky násilného dobývání, přesto hradby působí jako by byly rozmetány. Některých odborníci soudí, že mohlo jít o zemětřesení či jinou živelnou katastrofy. Zhroucení hradeb mohlo být také způsobeno podmáčení půdy nebo častými a dlouhotrvajícími dešti. Pokud je poslední vyřčená hypotéza pravdivá, měli bychom do budoucna stopy po keltském osídlení hledat spíše při úpatí kopce a ne na jeho vrcholu.

3. VĚNEC U LČOVIC

Název mohlo hradiště dostat od věncovitého tvaru, kterým obklopuje masivní opevnění vrcholků hory. Zajímavé je, že opevnění není okrouhlé ale trojúhelníkové. Pevnost Věnc patří do pošumavské a šumavské skupiny, zahrnující hradiště Obří hrad ve Studenci¹⁶³ a Sedlo u Sušice (Albrechtic).¹⁶⁴ Tato skupina hradišť byla vybudována v době železné na hranicích osídleného regionu. Hradiště Věnc je považováno pravděpodobně za nejdůležitější nemovitou památku okresu Prachatice.¹⁶⁵ Podle Bedřicha Dubského postavili hradiště Věnc stejně jako Sedlo galští Bojové.¹⁶⁶ Hradiště může být spatřeno dokonce z Hradce u Řepice, v případě pohledu jižním směrem.¹⁶⁷ Hradiště spadá do katastru několika obcí. Nejvíce svým územím zasahuje do obce Zálezly, dále ale spadá i pod obce Lčovice a Hradčany.¹⁶⁸ Lokalita se rozprostírá v okrese Prachatice. Na hradiště se nejspíše dostanete pěšky z Lčovic. Existují dvě varianty cesty. První je přímo vzhůru po severním svahu hory od železniční zastávky Lčovice, tato cesta je kratší ale náročnější a strmější. Druhá cesta je delší ale pohodlnější, tato cesta vede severozápadní stranou ze Zálezel.¹⁶⁹

3. 1. Umístění hradiště

Vrch, na kterém leží Věnc, se rozkládá na pravém břehu říčky Volyňky. Převýšení od této říčky je přibližně 265 m. Hradiště se nachází na nejvyšší, jihozápadním trojhrotém vrcholu hory Pržmo. Ta dosahuje nejvyšší výšky 765 m n. m., dva její vedlejší nižší vrcholy dosahují výšky 742 m a 719 m a jsou od hlavního vrchu odděleny mírnými sedly. Všechny tyto tři vrcholky hory tvoří jakési písmeno L, podle kterého také vznikl půdorys hradiště.¹⁷⁰ Tato

---

¹⁶³ Viz předchozí kapitola Obří hrad.

¹⁶⁴ Viz předchozí kapitola Sedlo.

¹⁶⁵ FRÖHLICH, Jiří. *Archeologické toulky po jižních Čechách: (sto archeologických příběhů)*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství Růže, 1990. s. 73.

¹⁶⁶ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 394.

¹⁶⁷ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 607.

¹⁶⁸ PAKRMAN, Marek. *Hradiště Věnc a Keltové*. Malenice: CHANCE IN NATURE- Local Artion Group, 2009. ISBN 80-25484-26-2. s. 3.

¹⁶⁹ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 230.

¹⁷⁰ PAKRMAN, Marek. *Hradiště Věnc a Keltové*. Malenice: CHANCE IN NATURE- Local Artion Group, 2009. ISBN 80-25484-26-2. s. 4.

hora je tvořena žulou a porfyrem.¹⁷¹ Pržmem je nazývána nižší část kopce, pouze ohrazenému místu se říká Věmec.¹⁷² Kopec je obstoupen několika dalšími vrchy v okolí, a proto není z hradiště vidět do příliš velké dálky. Na jih dohlédneme do délky asi 4 km, stejně tak i na sever a severozápad. Na západní a jihozápadní straně se pohled mírně rozšiřuje. Do největší dálky ale můžeme dohlédnout na severovýchodní straně, kde se nachází údolí řeky Volyňky.¹⁷³

3. 2. Hradiště a jeho vzhled

Bohužel ani Věmec se nevyhýbá ničení stejně jako Obřimu hradu. Hradiště je neustále rozrušováno hlavně lesnickými pracemi. Určitou nadějí na zmírnění ničení je návrh povýšit hradiště Věmec na státní památkovou rezervaci.¹⁷⁴ Dostalo by se tak podobné ochrany, jakou má Obří hrad. V roce 1968 byla uskutečněna památková ochrana hradiště.¹⁷⁵

Plocha hradiště přesahuje 8 ha. Hradiště se skládá z 3 částí. První částí je vnitřní hradiště, čili akropole na vrcholu hory, dalšími dvěma částmi jsou hradiště vnější, která akropoli obklopují.¹⁷⁶ Akropole se nachází na nejvyšším místě hradiště a zaujímá jen malé množství celkové plochy, asi 0,5 hektaru. Její rozměry jsou asi 90 x 70 m a má své vlastní opevnění. Opevnění na akropoli má celkovou délku okolo 280 m a z větší části je vytvořeno z přírodních skalních útvarů, které byly navzájem propojeny. Do akropole se vcházelo z východu. Předhradí je tvořené z vnitřního předhradí okolo akropole a vnějším předhradím. To je položené níže a táhne se ze severu na východ.¹⁷⁷ Na severu hradiště začíná dlouhý strmý a úzký ostroh, ten se táhne nejprve směrem na severozápad, poté se stáčí k severovýchodu a tvoří jakousi přírodní hráz a rozšiřuje se v tzv. „Malý kámen“, pod kterým se rozprostírá sráz s hloubkou přes 20 m. Podobná skalní hráz se nalézá ještě ve východní části hradiště.

---

¹⁷¹ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 229.

¹⁷² DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 311.

¹⁷³ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 310.

¹⁷⁴ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 230.

¹⁷⁵ BENEŠ, Antonín., BŘICHÁČEK, Pavel. *Volyňsko v pravěku*. Volyně: Městské muzeum, 1980. s. 9.

¹⁷⁶ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 312.

¹⁷⁷ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 230.

Podle stěpů, které byly nalezeny pod touto hrází, se odborníci s jistou určitostí domnívají, že se jednalo o strážní výspu.¹⁷⁸

Zdrojem vody na hradišti byl pramen z doliny v západní části citadely, tento pramen vyvěrá ještě dnes.¹⁷⁹ Podle některých odborníků je studna na akropoli však až novodobého původu. Jiří Fröhlich si ale myslí, že by bylo krajně nelogické stavět studnu na tak vysokém vrchu, který nebyl obydlen a přiklání se tedy k tezi o keltském datování studny. Dále také rozvíjí teorii, ve které studna sloužila jako jakási obětní šachta.¹⁸⁰ Při východním valu můžeme nalézt čtvercový základ dodnes nedokončené rozhledny. Kameny na její stavbu pocházejí z východního valu.

Za posledních několik let byl Věneček bohužel postižen nejednou silnou vichřicí, která způsobila rozsáhlé polomy. Ty výrazně porušily nejen jeho vnitřní plochu ale i okolí. Důsledkem toho se zde uchytila velmi hustá nízká zeleň, která část hradiště pozvolna pohlcuje.¹⁸¹

Vchody do hradiště jsou dnes tři. První se nachází ve východní části a vedou k němu schody z novější doby. Stejně tak pochází z novější doby i druhý vchod. Ten se nalézá v západní části.¹⁸² Původní vchod se podle odborníků nacházel na jihozápadní straně, tedy uprostřed jižního valu vnějšího předhradí.¹⁸³ Do citadely se vcházelo mohutnou klešťovitou bránou s křídly vtaženými dovnitř. Tento původní vchod byl chráněn z vnější strany skalní stěnou, pod kterou je příkrý svah. Vstup do brány byl možný jen po stezce, která vedla od západu a východu. Přístup od jihu nebyl možný. Jako jakýsi obranný prvek lze chápat hromadu kamení u vchodu a také v západním cípu prvního vnějšího předhradí a východního cípu druhého.¹⁸⁴

Podle doktora Karla Sklenáře má hradiště Věneček jedno z nejkrásnějších opevnění v České republice. Problémové pro stanovení způsobu stavby je fakt, že fortifikace zatím nebyla

---

¹⁷⁸ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsové, 1949. s. 313.

¹⁷⁹ DRDA, Petr, RYBOVÁ, Alena. *Keltové a Čechy*. 2 rozš. vydání, Praha: Academia, 1998. s. 61.

¹⁸⁰ FRÖHLICH, Jiří. *Archeologické toulky po jižních Čechách: (sto archeologických příběhů)*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství Růže, 1990. s. 74.

¹⁸¹ PAKRMAN, Marek. *Hradiště Věneček a Keltové*. Malenice: CHANCE IN NATURE- Local Artion Group, 2009. ISBN 80-25484-26-2. s. 5.

¹⁸² DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsové, 1949. s. 314.

¹⁸³ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 230.

¹⁸⁴ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsové, 1949. s. 314.

na žádném místě důkladně zkoumána. Na některých místech je dnes již patrné lícování hradeb, ale s naprostou určitostí nelze stanovit, zda byly hradby jen volně navršené nebo se jednalo o nasucho lícované zdi.¹⁸⁵ Odborníci se domnívají, že opevnění mohlo mít vnitřní dřevěnou, komorovou nebo roštovou konstrukci.

Valy jsou tvořené z velkých nasypaných kamenů, na některých místech jsou lícované. Ohrazená hradba dosahuje v některých polohách výšky až 5 – 6 metrů.¹⁸⁶ Z podobných valů je vytvořené opevnění i po vnějším obvodu. Vnitřní předhradí je chráněno zdvojeným val na západní straně. Žádný z valů nebyl opatřen příkopem.¹⁸⁷ Původní hradba nese pozůstatky hlíny a valy byly kamenito-hlinité s pravděpodobně dřevěnou komorovou nebo roštovou konstrukcí.¹⁸⁸ Důležité pro přední obranu byly skalní srázy a těžko dostupné stráně, ty chránily horu „jako vpřed posunutá strážní místa,“ jak konstatoval Bedřich Dubský.¹⁸⁹ Opevnění dosahuje délky 1529 m.¹⁹⁰

Ochranu akropole z východní, jihovýchodní a jižní strany zajišťuje menší jižní předhradí. Citadela je opevněna mohutným valem, tento dojem ještě umocňuje patnáctimetrová vyhlídková skalní stěna zvaná „Velký kámen“ mající 10- 15 metrů hloubku, ten odděluje akropoli od protáhlého severozápadního předhradí.¹⁹¹ Po této skále není možný vzestup. K této skále je připojen téměř kolmý val z jihozápadní strany, který je na západě zdvojený a dosahuje na některých místech výšky 4 až 5 metrů.¹⁹² Tento val je dlouhý asi 57 m, dále se stáčí k jihovýchodnímu, dosahuje délky 40 metrů a směřuje k původní hlavní bráně. Na některých místech dosahuje tento val šikmé výšky až 12 m. Od původní brány pokračuje opevnění dalších 60 metrů v mírném oblouku, kde se napojuje v jižním rohu hradiště na skalní stěnu. Odtud dále pokračuje opevnění v téměř kolmém směru na severoseverovýchod. Místy se vine val přímo, místy v mírných obloucích a vrací

---

¹⁸⁵ SLABINA, Miroslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 31.

¹⁸⁶ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 230.

¹⁸⁷ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 230.

¹⁸⁸ PAKRMAN, Marek. *Hradiště Věneč a Keltové*. Malenice: CHANCE IN NATURE- Local Artion Group, 2009. ISBN 80-25484-26-2. s. 5.

¹⁸⁹ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 311.

¹⁹⁰ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 229.

¹⁹¹ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 230.

¹⁹² SLABINA, Miroslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 30.

se ke skalní stěně jakožto nejsevernějšímu místu akropole. Východní část hradiště měří 70 metrů.¹⁹³

Vnější hradiště se skládá ze dvou částí. První se nachází na jihu, východě a západě a měří 668 m. Val prvního vnějšího hradiště začíná u vyhlídky akropole, na kterou navazují skalní stěny, které jsou na některých místech doplněny kamennými valy. Tento úsek opevnění je dlouhý 85 metrů a je těžko dostupný. Další část opevnění pokračuje kolmo ve směru jihojihozápadním a je dlouhá 159 metrů. Protože je ale snadněji dostupná, je ještě zpevněna příčným spojovacím valem, který dosahuje výš. Od tohoto pomocného valu začíná jakési rameno valu, které je souběžné s prvním valem. Toto rameno ale nedaleko od skalních stěn končí. Vnější jednoduchý val poté ústí v délce 180 metrů jižním směrem do zdvojení a to v místech, kde pozvolna spadá. Jeho první rameno o délce 60 m se stáčí severovýchodním směrem do svahu, načež mění směr k severu. Rameno je v tomto úseku dlouhé 40 m a mohutnější kvůli mírnému svahu a snadnějšímu přístupu a spojuje se se skalní stěnou na severu. Ta se pojí k valu, který se v pravém úhlu připojuje zpět k vnitřnímu hradišti. Druhé rameno vnějšího valu se vine severovýchodním směrem. Val je ale hodně porušený a končí u kamenné sluje. Zde stěny vytvářejí dojem jakéhosi vchodu do severního vnějšího hradiště.¹⁹⁴

Opevnění druhého vnějšího předhradí je tvořené dvěma kamennými moři a oproti prvnímu předhradí nedosahuje takové mohutnosti. Tato fortifikace začíná v místě druhého rozdělení prvního valu a směřuje východním směrem v délce 220 m, kde ústí do východního cípu vrchu ke skalním stěnám. Skalní stěny pak tvoří dalších 80 m opevnění vnějšího hradiště společně s nižším valem na západě a severozápadě. Přimo na severu od akropole je ale val zničen¹⁹⁵ a opevnění končí na severu příkrými skalními stěnami. Celá severní část hradiště (150 m) je bez opevnění, v tomto místě by bylo nadbytečné jakékoli opevnění stavět. Hradiště je zde chráněno strmým spádem. Pak následuje značně porušený val o délce 30 m, který se mění v zachovaný val o délce 220 a směřuje jižním směrem. Zde se poté pojí se skalními stěnami první části předhradí. Celkový obvod druhého předhradí dosahuje délky 1140 m.¹⁹⁶ Rozsáhlejší severovýchodní předhradí bylo chráněno nižším a na některých místech bohužel

---

¹⁹³ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 312.

¹⁹⁴ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 312.

¹⁹⁵ Bedřich Dubský se domnívá, že zanikl v důsledku dobývání pařezů.

¹⁹⁶ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 313.

dnes již nedochovaným valem. Tento vnější val je na celkem patnácti místech přerušeny vstupy. Podle odborníků se jedná o většinou novodobé vchody.¹⁹⁷

Jiří Fröhlich uvádí velice zajímavou myšlenku, která by určitě stála za hlubší probádání. Pozastavuje se nad tím, kdo mohl tak velké opevnění postavit. Tato oblast byla řídce osídlena a na práci bylo zajisté potřeba mnoho stavebníků. Také se zamýšlí nad faktem, že v případě obrany, by dlouhé opevnění, kterým Větec disponuje, muselo bránit minimálně 400 lidí včetně žen a dětí.¹⁹⁸

Jako jakousi perličku na závěr kapitoly o opevnění uvádím odborníky Michala Lutovského a Jana Michálka. Ti píší o hradišti následující: „*Lčovice- větší dvojdílné hradiště na vrcholu kopce Větec, s nepravidelným valem a příkopem,...*“¹⁹⁹ Nutno poukázat, že na hradišti dosud zjištěn val nebyl a vrchol, na kterém se hradiště nachází, se nejmenuje Větec ale Pržmo a jako vrcholný omyl považují sdělení o dvoudílnosti hradiště. To ve v drtivé většině uvedeno jako trojdílné.

3. 3. Funkce

Na rozdíl od Obřího hradu je funkce pevnosti Větec u Lčovic o něco jasněji dána. Nejpravděpodobněji se jednalo o útočiště v době ohrožení pro obyvatele z okolí. K této teorii se zatím přiklání nejvíce odborníků. Velká rozloha hradiště napovídá možnosti velké kapacity hradiště. Věnci je přisuzována funkce refugia, ale vzhledem k jeho vysoké nadmořské výšce nemohlo být patrně trvale osídleno. Tuto teorii ale jednoznačně zpochybňuje fakt, že v jihovýchodní části akropole se nacházela povrchová zástavba domů s ohništi a s doklady domáckých pracovních činností. To nesporně svědčí o trvalejším obydlí. I skutečnost, že na hradišti byla nalezena četná keramika, tento názor spíše umocňuje.²⁰⁰ I Bedřich Dubský ve svém bádání na akropoli přinesl důkazy trvalejšího osídlení²⁰¹ v halštatském období.²⁰² Doktor Karel Sklenář ale tuto teorii příliš nepodporuje a domnívá se, že hradiště nebylo i přes

---

¹⁹⁷ SLABINA, Miroslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 31.

¹⁹⁸ FRÖHLICH, Jiří. *Archeologické toulky po jižních Čechách: (sto archeologických příběhů)*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství Růže, 1990. s. 75.

¹⁹⁹ LUTOVSKÝ, Michal, MICHÁLEK, Jan. *Archeologie knížecího sídla: Halštatský dvorec a slovanské hradiště na Hradci u Němčic*. Praha: SET OUT, 2002. ISBN 80-86277-24-0. s. 67.

²⁰⁰ DRDA, Petr, RYBOVÁ, Alena. *Keltové a Čechy*. 2. rozš. vydání, Praha: Academia, 1998. s. 61.

²⁰¹ Trvalejší osídlení dokazují nálezy již dříve zmíněných stop nadzemního obydlí, ohniště ale také další předměty, hlavně bronzový opasek.

²⁰² SLABINA, Miroslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 31.

nalezené střepy keramiky, zbytky chat a ohnišť trvale osídleno a sloužilo tedy jen jako útočiště v době nepokojů pro obyvatele z okolí.²⁰³ Teorie by mohla být o to pravdivější, jelikož v roce 1920 při výzkumu Bedřicha Dubského bylo nalezeno množství malých oblázků, sloužící pravděpodobně při obraně jako munice.²⁰⁴

Jednou z dalších možností, proč bylo hradiště postaveno právě na tomto místě, je předpoklad, že v dálkové trati Podunajím k Solné komoře hrála určitou roli poloha tohoto hradiště. To by jen posilovalo myšlenku, že hradiště bylo přestavěno na stavbu vyššího řádu, možná aristokratické sídlo.²⁰⁵

Doktor Emanuel Šimek, díky dominantnímu postavení hradiště nad říčkou Volyňkou, velké rozloze hradiště, mohutnému opevnění a četným nálezům, pokládá „*toto hradiště za jednu z oněch lokalit, jež dlužno bráti pro umístění Marobuda v úvahu.*“²⁰⁶ Dále se ještě zmiňuje, že Ptolemaios určil polohu Marobudova sídla na 49° severní šířky. Zeměpisná šířka hradiště Věnc je nepopiratelných 49° 5'. Emanuel Šimek této skutečnosti neklade příliš velký význam, spíše ji uvádí jen jako jakousi zajímavost.²⁰⁷ Jelikož v době římské bylo již hradiště pusté, vyvrací Jiří Fröhlich tuto patrně mylnou domněnku, že hradiště nemohlo sloužit v tomto období jako sídlo Marobuda, vůdce germánského kmene Markomanů.²⁰⁸

Bedřich Dubský se domníval, že obchodní trasa, kterou navrhl Emanuel Šimek²⁰⁹, měla odbočku ze Strážného přes Kvildu, Sedlo a končila u Otavy, kde se vlévá Volyňka.²¹⁰ Tato trasa ale není nikterak doložená nálezy, takže je nepravděpodobná její existence v těchto místech a není ani potvrzena jakákoliv role Věnce v této trase.

Velice zajímavou myšlenkou se zabývá Jaromír Beneš, který téměř zavrhuje teorii o Věnci ale také Sedle postavených jako refugia. Domnívá se, že „*poloha těchto ohrazení na okraji pravěké kulturní krajiny mohla vyjadřovat existenciální a náboženský vztah galského*

---

²⁰³ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 230.

²⁰⁴ Viz následující kapitola Výzkum a nálezy.

²⁰⁵ DRDA, Petr, RYBOVÁ, Alena. *Keltové a Čechy*. 2 rozš. vydání, Praha: Academia, 1998. s. 61.

²⁰⁶ ŠIMEK, Emanuel. *Čechy a Morava za doby římské: Kritická studie*. Praha: Filosofická fakulta univerzity Karlovy, 1923. s. 115.

²⁰⁷ ŠIMEK, Emanuel. *Čechy a Morava za doby římské: Kritická studie*. Praha: Filosofická fakulta univerzity Karlovy, 1923. s. 115.

²⁰⁸ FRÖHLICH, Jiří. *Archeologické toulky po jižních Čechách: (sto archeologických příběhů)*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství Růže, 1990. s. 75.

²⁰⁹ Trasa vedla z Pasova přes Boiodurum- Strážný – Věnc do ústí Volyňky.

²¹⁰ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980, s. 15.

obyvatelstva k šumavskému lesu, ke Gabretě antických pramenů.“²¹¹ Takovouto teorii zatím nikdo jiný nezmínil. Dosud se o těchto hradištích s téměř jasnou určitostí hovořilo jen jako o refugiích. Pokud by ale byla pravdivá, znamenalo by to, že všechna tři hradiště (Větec, Sedlo, Obří hrad) měla podobnou nebo téměř stejnou funkci a účel postavení. Tvořila by pak jakýsi pás kulturně náboženských hradišť.

V jistém smyslu podobnou představu o funkci hradiště uvádí inženýr Marek Parkman ve své knize. V té tvrdí, že hradiště mělo „nadregionální význam a důležité postavení v rámci struktury osídlení minimálně v regionu středního Pootaví.“²¹² Větec se nacházel na jižní hranici tohoto hustě osídleného regionu. Marek Parkman přisuzuje hradišti funkci jakéhosi významně opevněného mocenského centra vyššího řádu, které ovládalo toto větší území. Podle této teorie mělo hradiště dohled a stráž nad menšími a neopevněnými místy.

3. 4. Datování

Marek Parkman spekoval nad nálezem parouzkovitého nožíku, který byl pravděpodobně používán jako křesadlo. V případě, že by tento předmět ale nesloužil jako křesadlo, mohl by společně s ostatními kamennými předměty představovat důkaz o osídlení hradiště již v období chamské kultury ze závěru pozdní doby kamenné.²¹³ Podle těchto nejstarších nálezů na hradišti by byl Větec využíván již v eneolitu²¹⁴ a to jako výšinné sídliště.

Podle nalezených střepů keramiky, dále také zbytků obytných chat a ohnišť, vědci konstatují, že vlastní hradiště bylo osídleno v pozdní době halštatské a mladší době laténské. Podle keramiky nalezené na hradišti řadí také Bedřich Dubský hradiště k laténským sídlištím.²¹⁵

Jiří Fröhlich dokonce zařazuje vznik celé „věnecké“ skupiny do jednoho stejného období a to do pátého století př. n. l., tedy podle jeho slov do doby: „kdy se v době společenských

---

²¹¹ Kolektiv autorů. *Šumava: příroda- historie- život*. Praha: BASET, 2003. 80-7340-021-9. s. 363.

²¹² PAKRMAN, Marek. *Hradiště Větec a Keltové*. Malenice: CHANCE IN NATURE- Local Artion Group, 2009. ISBN 80-25484-26-2. s. 13.

²¹³ PAKRMAN, Marek. *Hradiště Větec a Keltové*. Malenice: CHANCE IN NATURE- Local Artion Group, 2009. ISBN 80-25484-26-2. s. 11.

²¹⁴ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 230.

²¹⁵ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsové, 1949. s. 315.

otřesů, kmenových přesunů a loupeživých výprav uchyloval domácí lid v celé oblasti severně od Alp v čase nebezpečí do hor a lesů i se svými stády.“²¹⁶

3. 5. Výzkum a nálezy

Objevení hradiště je řazeno již do první poloviny 19. století, přesněji do 40. let, kdy se J. G. Sommer stručně zmiňuje o lokalitě ve své topologii *Království české*. **August Česlav Ludíkar** se o hradiště zajímal v roce 1867, jakožto tajemník strakonického okresního zastupitelstva. V roce 1875 byl proveden první podrobný popis lokality **Janem Nepomukem Woldřichem**, který pomocí sběru a drobných sondáží na třech místech shromáždil první nálezy a zároveň nakreslil první plánek jižního předhradí a akropole. Chtěl v práci pokračovat hlubším výzkumem, ale majitel pozemku Josef Zítek mu povolení neudělil. V letech 1894 - 1907 prováděl Jan Vratislav Želízko sběry a drobné výkopy. Pořídil i nový plán hradiště. J. V. Želízko ve svém výzkumu datoval ale hradiště nesprávně do doby hradištní, přestože sám upozorňoval na jisté podobnosti s hradišti v nedaleké blízkosti, a to Němčice a Liběčice na Strakonicku.²¹⁷ První výkopové práce zde byly tedy uskutečněny v 70. a 90. letech 19. století J. N. Woldřichem a J. V. Želízkiem.²¹⁸ Největší výzkum byl na hradišti uskutečněn v letech 1919 až 1921²¹⁹ a vedl ho Bedřich Dubský. Během výzkumu zavítalo na hradiště několik významných archeologů, jako například **Karel Buchtela**, Emanuel Šimek nebo universitní profesor Jan Eisner.²²⁰ Doktor **Albín Stocký** v roce 1922 během výzkumu Bedřicha Dubského opatřil hradiště novějším a přesnějším plánkem. Při práci mu pomáhali min. rada dr. Karel Prokop, ing. Prokop a ing. Sieber.²²¹ Tento plánek byl používán až do roku 1993, kdy byl nahrazen vrstevnicovým plánkem. Jakousi perličkou je, že majitel

---

²¹⁶ FRÖHLICH, Jiří. *Archeologické toulky po jižních Čechách: (sto archeologických příběhů)*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství Růže, 1990. s. 74.

²¹⁷ PAKRMAN, Marek. *Hradiště Věneč a Keltové*. Malenice: CHANCE IN NATURE- Local Artion Group, 2009. ISBN 80-25484-26-2. s. 5.

²¹⁸ SLABINA, Miroslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. ISBN 80-7036-179-4. s. 31.

²¹⁹ SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 230.

²²⁰ PAKRMAN, Marek. *Hradiště Věneč a Keltové*. Malenice: CHANCE IN NATURE- Local Artion Group, 2009. ISBN 80-25484-26-2. s. 8.

²²¹ PAKRMAN, Marek. *Hradiště Věneč a Keltové*. Malenice: CHANCE IN NATURE- Local Artion Group, 2009. ISBN 80-25484-26-2. s. 8.

panství Josef Zítek, architekt a autor Národního divadla, velice bránil prvním výzkumům na hradišti.²²²

V roce 1920 byl uskutečněn výzkum Bedřichem Dubským v jižní třetině východní části akropole. Kde bylo nalezeno ohniště s kameny o průměru 1,8 m. Dále bylo objeveno velké množství malým oblázků, sloužících pravděpodobně k obraně hradiště. Tento nález jen potvrzuje hypotézu o funkci hradiště jako refugia. Dále byly odkryty zbytky chýše, ale kvůli stromům nebyl zjištěn její úplný rozměr. Dalším uskutečněným objevem byly pozůstatky soudobé keramiky. O rok později profesor Albín Stocký našel u jižního valu akropole opět keramiku. Stejný výsledek měl výzkum i na předhradích, kde byly odkryty jen střepy. Bohužel vědci nemohli předně určit místo chaty v druhém předhradí kvůli porušení místa pravděpodobně v té době před 200 lety dřevaři, což dokazují nálezy střepů ze 17. a 18. století. Při zkoumání byl v blízkosti chaty nalezen druhý původní vchod do druhého předhradí. Byl chráněn podobně jako brána na akropoli, tedy skalní stěnou z vnější strany. Ke vchodu vedla ze severovýchodu stezka, která má dnes podobu pouze pěšiny.²²³

Nálezy odevzdané amatérskými sběrači a nalezené během oficiálních výzkumů jsou uloženy v Národním muzeu v Praze, Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích, Muzeu ve Volyni a Prachatickém muzeu. Nálezy uloženy dříve v Muzeu středního Pootaví ve Strakoniciích byly v nedávné době převezeny do muzea v Prachaticích. Jistým problémem u hradiště Větec je fakt, že většina nálezů pochází ze staršího období průzkumů, kdy tyto práce byly nedostatečně dokumentovány. Dále pochází nalezený materiál z drobných výkopů či povrchových prací a proto neexistuje tolik informací, kolik by mohlo být, kdyby byly výkopy uskutečněny až v nedávné době.²²⁴

Co se týče kamenných předmětů, byl objeven pazourkový nožik a kamenný klín. Tyto nálezy mohly být využívány jako křesadla. Dále byl vyzvednut kamenný brousek.²²⁵ Jak jsem již výše zmínila, je možné, že tyto kamenné předměty nebyly využívány jako křesadla. Jisté to ale vědci zatím nezjistili.

---

²²² FRÖHLICH, Jiří. *Archeologické toulky po jižních Čechách: (sto archeologických příběhů)*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství Růže, 1990. s. 74.

²²³ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsové, 1949. s. 315.

²²⁴ PAKRMAN, Marek. *Hradiště Větec a Keltové*. Malenice: CHANCE IN NATURE- Local Artion Group, 2009. ISBN 80-25484-26-2. s. 10.

²²⁵ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsové, 1949. s. 317.

Při výzkumu, který vedl Bedřich Dubský, byla nalezena keramika, přesleny, bronzové závěsky a kamenné předměty.²²⁶ Objevena byla keramika s tvary, jaké pocházejí z jiných jihočeských sídlišť po V. stol. n. l. Dále zde byly ještě objeveny halštatské formy (č. 1-6), zdobené rastrováním i jamkami, zastoupeny jsou ale i těžší miskovité tvary s vyhlazeným okrajem nebo drsnou baňatostí, které jsou plasticky zdobené (č. 12-17). U střepů, zdobených rastrováním nebo jamkami je patrná jistá podobnost s keramikou nalezenou na hradišti u Skočic.²²⁷ Dále byly nalezeny střepy hrncovité formy se zesíleným okrajem, zastoupeny na hradišti byly však již i černě lesklé nebo tuhované laténské misky s vklopeným okrajem (č. 9), nebo střešovitě nachýleným (č. 30 - 34), vystupují zde i střepy zdobené kružnicovitou vydutinou (č. 27). Podobné nálezy byly uskutečněny i na laténské osadě u Řepice.²²⁸ Mezi další ornamenty nalezené na keramice patří hvězdice z vtlačených kružnic (č. 41) na dně misek ale také horizontální žlábků a vtlačení koncentrované kružnice na povrchu (č. 38-40).²²⁹ Nálezy vykazují tedy podobnou keramiku, jaká byla nalezena na ostatních laténských hradištích, jako například na hradišti Zámek u Zadní Zborovice.²³⁰ Keramika z 2. poloviny 6. a z 5. století př. n. l. je vyrobená z písčitého materiálu, u některých nálezů je ale také patrná i příměs drceného grafitu.²³¹ Jemnější tvary keramiky byly povětšinou vytáčené na kruhu. Keramické předměty a zbytky obytných chat a ohnišť, které byly zjištěny na hradišti, pocházejí z pozdní doby halštatské a mladší doby laténské.²³²

Nalezené přesněny pocházejí také z laténského období a podle jejich nemalého počtu lze soudit na přítomnost žen na hradišti. Zajímavými nálezy byly těžký přesněn (č. 46), který Bedřich Dubský našel v ohništi, zdobený řadou čárek na užší komoli a také hliněný přeslen (č. 47a,b). Druhý zmíněný nález má větší konickou část třikrát větší než druhou.

Zatím největším objevem z Věnce je pětidílný článek bronzového opaskového řetězu honosného typu. Tento nález je připodobňován k archeologickým nálezům z bohatých

---

²²⁶ Viz Obrazová příloha č. 33.

²²⁷ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 201.

²²⁸ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 278.

²²⁹ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 315.

²³⁰ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 319.

²³¹ PAKRMAN, Marek. *Hradiště Věnce a Keltové*. Malenice: CHANCE IN NATURE- Local Artion Group, 2009. ISBN 80-25484-26-2. s. 10.

²³² SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. 1. Vyd. Opava: Optys, 1994. ISBN 80-85819-08-2. s. 230.

dá se říci až přepychově vybavených hrobů č. 59 a 61/II na Dürrnbergu v Solnohradsku.²³³ Pravděpodobně se v tomto případě jedná o velmi vzácný a ojedinělý import. Tento opasek mohl patřit nějakému zámožnému a vysoce postavenému aristokratovi zřejmě z doby na počátku 5. století před naším letopočtem. Do pozdní doby laténské řadí Bedřich Dubský nález ozdobné bronzové závěšky. Jisté připodobnění tohoto závěsku lze najít i s nálezy na hradišti ve Stradonicích.²³⁴

Podle novodobé keramiky pocházející z vrcholného období středověku a pozdější doby, nelze usuzovat o trvalejším osídlení v tomto období. Jedná se pouze o doklad přítomnosti lidí vykonávající většinou nějaké hospodářské činnosti jako například těžbu dřeva, lov zvěře a jiné.²³⁵

3. 6. Zánik

Jsou dvě možnosti zániku hradiště. Tou první je násilný zánik, druhá možnost je ale pravděpodobnější – pokojné dobrovolné opuštění hradiště.²³⁶ První variantu vyvracuje fakt, že na hradišti nebyly nalezeny žádné pozůstatky po požáru, jako tomu bylo například u hradiště Sedlo, kde byly nalezeny zbytky spečených valů. Hradiště bylo tedy nejspíše opuštěno bez násilí, někdy na počátku 1. století př. n. l.²³⁷ Jasný důkaz ale zatím vědci nemají.

---

²³³ DRDA, Petr, RYBOVÁ, Alena. *Keltové a Čechy*. 2 rozš. vydání, Praha: Academia, 1998. s. 61.

²³⁴ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsově, 1949. s. 316.

²³⁵ PAKRMAN, Marek. *Hradiště Věneč a Keltové*. Malenice: CHANCE IN NATURE- Local Artion Group, 2009. ISBN 80-25484-26-2. s. 12.

²³⁶ PAKRMAN, Marek. *Hradiště Věneč a Keltové*. Malenice: CHANCE IN NATURE- Local Artion Group, 2009. ISBN 80-25484-26-2. s. 10.

²³⁷ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočes. Nakladatelství bratří Římsově, 1949. s. 315.

4. MUZEUM ŠUMAVY SUŠICE

O vzniku muzea bylo rozhodnuto 1. dubna 1880, pro tento účel byla uvolněna jedna místnost v tehdejší budově sušické radnice. Muzeum bylo založeno učitelem Holíkem jako první muzeum v **Pošumaví**.²³⁸ O dva roky později dostalo muzeum, interiér, který byl pro jeho potřeby lépe vyhovující. Krátce poté se muzeum přeselo do naprosto nevyhovujících prostorů. Po protestu místních obyvatel získalo muzeum prostory opět na radnici, tentokrát ale ve vyšších patrech budovy. Od roku 1932 vedení města se zabývalo plány o stavbě budovy vyhrazené jen pro účely muzea. Po dlouhém jednání bylo ale od záměru postavit novou budovu muzea upuštěno. Muzeum přesto získalo prostory po bývalém děkanství a roku 1933 začala přestavbu a úpravy, aby prostory vyhovovaly budoucím potřebám. V roce 1934 se muzeum přestěhovalo do své budovy. Během okupace prodělávalo muzeum značný úpadek. Po roce 1942 bylo dokonce nepřístupné pro veřejnost. Ani po osvobození města se muzeum nezačalo příliš rozvíjet a sbírky se příliš nerozšiřovaly. Teprve roku 1951 se začalo pracovat na nové instalaci **expoze** podle libreta Vladimíra Holého. Na jejím vybudování se podíleli odborníci z Národního muzea (PhDr. H. Johnová, PhDr. L. Kybalová z národopisného oddělení, PhDr. P. Radoměský- numismatik a PhDr. PhDr. Jiří Břeň- archeolog). Otevřena a zpřístupněna veřejnosti byla 7. října 1956. V roce 1959 byla zahájena celková rekonstrukce zadního traktu muzea. Autorka článku Historie muzea na oficiálních webových stránkách uvádí, že: „rok 1960 přinesl velké změny reorganizací územních celků a zřízením nových okresů. Historický okres Sušice byl po téměř sto letech zrušen a začleněn do okresu Klatovy. Tato změna a následně i celostátní integrace muzeí ovlivnila i činnost Okresního vlastivědného muzea horního Pootaví v Sušici. V roce 1967 se tak sloučila původně městská muzea v Sušici, Kašperských Horách a Železné Rudě do jednoho celku se jménem Muzeum Šumavy, jehož ředitelství zůstalo nadále v Sušici.“²³⁹

V sušickém muzeu je možné nalézt několik stálých expozic. Pozornost je věnována především historii sirkařské výroby, jelikož továrna SOLO Sušice byla po dlouho dobu jediným výrobcem zápalek v Česku, její činnost byla ale oficiálně ukončena v roce 2008 a výroba se přesunula do Indie. Dále jsou v muzeu vyobrazeny dějiny sklářství na Šumavě. Muzeum se také může pyšnit ojedinělou sbírkou více než osmdesáti kusů nejrůznějšího cínového nádobí,

²³⁸ Informační portál Šumavy a Šumavských podhůří. [online]. 2007 [cit. 2013-11-6]. Sumavaregion.cz. Dostupné z WWW: < <http://www.sumavaregion.cz/index.php?s=23>>.

²³⁹ Muzeum Šumavy Sušice. [online]. 1. 1. 2011 [cit. 2013-10-26]. Muzeum.sumava.net. Dostupné z WWW: < http://muzeum.sumava.net/?page_id=191>.

kteře pochází z přelomu 16. a 17. století z rodiny sušického měšťana Adama Čecha. Dále je unikátní také soubor, který roku 2005 daroval švýcarský občan Bruno Schreiber. Jedná se o sbírku skla. Od roku 2004 je velkým lákadlem pro návštěvníky sušický mechanický betlém, ve kterém je téměř 150 pohyblivých a stejné množství nepohyblivých figurek a jiných objektů.²⁴⁰

Nálezy z hradiště Sedlo jsou uloženy v nepříliš velké místnosti v přízemí. Vitríny jsou rozmístěny klasicky podél stěn a na středovém sloupu lze prohlédnout fotografie přímo z lokality. Na stěnách místnosti visí plakáty fotografií pocházející nejen ze Sedla ale také z Obřího hradu. Dále jsou zde k nastudování plánky obou hradišť, které jsou vybavené popisem a také stručnými informacemi o hradištích. Nejsou zde shromážděny jen nálezy z hradiště Sedla ale také z jiných okolních hradišť, například ze Zbynice. Nejčastěji se jedná o keramiku laténskou, ale jsou zde také fragmenty z doby slovanské.

Artefakty uloženy ve vitrínách z hradiště Sedla jsou v muzeu zastoupeny nejčastěji. Jedná se o střepy keramiky kolkované a jemné, která je zdobena kolkováním. Tato keramika pochází z doby laténské. Z časné doby laténské je v muzeu Šumavy uložen detail kolkem provedené výzdoby keramiky. Tato keramika se zde vyskytuje ve více exponátech. Dále je v muzeu k prozkoumání vystavena 8 fragmentů představující typickou keltskou keramiku z laténského období. V muzeu jsou dále uloženy také přesleny a závaží pro tkalcovský stav. Vystaveno je zde 7 přeslenů rozdílné velikosti a tvaru, z nichž některé na sobě mají ještě pozůstatky zdobení. Všechny tyto přesleny pocházejí z doby laténské. Dvě závaží ke tkalcovskému stavu pocházejí rovněž z doby laténské. Úlomky keramiky, která je uložena na jiných místech, jsou nahrazeny obrázky. Všechny exponáty jsou opatřeny stručným popisem s místem nálezů a zařazením do období. Je zde možné vidět také dvě keltské mince- statéry. Nejvíce pravděpodobně upoutá pozornost návštěvníka rekonstruovaná keltská zásobnice z hradiště Sedlo, datovaná do 1. st. př. n. l. Na nádobě je velmi dobře vidět, které kousky byly na hradišti nalezeny. Zásobnice je velkých rozměrů. Dále je zde možné si prohlédnout dva kamenné brousky také pocházející ze Sedla z doby laténské.

Expozice se nevěnuje jen keltskému období ale také slovanskému a určitá pozornost je zde věnována také rýžování zlata v Otavě.

---

²⁴⁰ Muzeum Šumavy Sušice [online]. 1. 1. 2011 [cit. 2013-10-26]. Muzeum.sumava.net. Dostupné z WWW: <http://muzeum.sumava.net/?page_id=73>.

5. SLOVNÍČEK POJMŮ

5. 1. Zeměpisné pojmy

Galie - ve starověku Římany pojmenování rozsáhlé, převážně Kelty obývané oblasti v západní Evropě. Galie zahrnovala území dnešní Francie, Belgie, severní Itálie, západního Švýcarska a části Nizozemska a Německa na levém břehu Rýna. První historická zmínka o Galii pochází z doby okolo roku 600 př. n. l., kdy řečtí osadníci založili na jižním pobřeží země kolonii jménem Massalia (dnešní Marseille). Pro samotné dějiny Galie jsou klíčové tři momenty: usídlení keltských kmenů na tomto území zhruba v 7. století př. n. l., završení římské anexe Galie Juliem Caesarem v 1. století př. n. l. a definitivní zánik římské moci v Galii, který se datuje do roku 486.²⁴¹

Hefenstein - německý název pro hradiště Sedlo u Albrechtic.²⁴²

Hrad u Skočic - dvoudílné hradiště ze starší doby bronzové a také pozdní doby halštatské. Hradiště se nachází na vrcholové části hory Hrad ve výšce 663 m. n. m. Hradiště se vypíná nad řekou Blanicí. Rozloha hradiště je 0,9 ha. Opevnění tvoří prudké svahy s kamennými sutěmi. Akropole má obdélníkový tvar o rozměrech 50 x 20 m a je umístěna na jižním okraji vrcholu. Předhradí má rozměry 80 x 100 m a nachází se na severu od akropole. Na hradišti je zastoupena mladší unětická kultura, veteřovská kultura, pozdní halštatská kultura a také časná laténská kultura a nakonec i slovanská kultura.²⁴³

Hradiště ve Stradonicích - jeden z nejznámějších pravěkých objektů v Čechách. Bylo zde nalezeno velké množství nálezů, včetně pokladu, obsahující 200 zlatých a stříbrných mincí. Opevnění se do dnešní doby příliš nezachovalo. Hradiště bylo osídleno v druhé polovině 2. století př. n. l. a jeho osídlení zaniká mezi léty 40 a 25 př. n. l. vnitřní zástavba hradiště byla uspořádána do dvorcového systému. Hradiště bylo významným obchodním a výrobním centrem. Na hradišti byla zastoupena laténská kultura.²⁴⁴ Hradiště se nachází v nadmořské výšce 380 m, jeho rozloha je zhruba 90,3 ha.²⁴⁵

---

²⁴¹ GÁLIE. [cit. 2014-1-2]. HISTORIE SVĚTA. Dostupné z WWW: <<http://starovek.huu.cz/menu/galie>>.

²⁴² DUBSKÝ, Bedřich. Hradiště Sedlo u Sušice. *Památky archeologické*. 1933, roč. 3 (39), č. 1-4, s. 38.

²⁴³ Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-10-16]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.archeolog.cz/lokalita/jc-skocice-01/72>>.

²⁴⁴ Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-10-16]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.archeolog.cz/lokalita/sc-stradonice-01/38>>.

²⁴⁵ KELTOI. Stradonice- Oppidum. [online]. [cit. 2013-09-24]. Magazín Boiohaemum - Ve stopách předků. Dostupné z WWW: <<http://keltoi.cz/keltove/138-7-lokality-nalezy-keltu/837-stradonice-oppidum>>.

Kbelnice - naleziště na severním svahu návrší Kobylínek. Jedná se o bývalé pohřebiště. V přímém sousedství hradiště se nacházejí 3 mohyly. V hrobech byly nalezeny kromě keramiky také bronzový náramek a dva brousky.²⁴⁶

Libětice - opevnění na hoře Hradiště. Nedaleko obce Sousedovice v nadmořské výšce 604 m. n. m. Hradiště se rozprostírá na levém břehu říčky Volyňky. Na hradišti byla nalezena mladší kolkovaná keramika, pocházející z 5. století. Opevnění je tvořeno kamennými valy. Předhradí je dlouhé 175 m a široké 150 m. není ale jisté, zda nebylo přistavené až v novověku.²⁴⁷ Hradiště patří do „věnecké“ skupiny. Bylo používáno jak v době železné tak Slované v době hradištní. Hradiště má rozlohu 1,9 ha. Funkce tohoto hradiště byla pravděpodobně regufiální.²⁴⁸

Němětice - hradiště nad říčkou Volyňkou v nadmořské výšce 452 m. n. m., osídleno ve dvou obdobích. Němětice byly osídleny jak v době železné, tak v době hradištní. Jedná se o sídlo aristokracie a strážné místo obchodní stezky ze Solné komory. Hradiště má celkovou rozlohu 0,3 ha. V prostoru hradiště byly nalezeny zahluobené chaty a mnoho fragmentů keramiky. Mezi významné nálezy patří bronzová spona. Osídleno bylo v průběhu 6. století a na počátku 5. století.²⁴⁹ Toto hradiště patří do „věnecké“ skupiny.

Přerov nad Labem - naleziště v okrese Nymburk ve středočeském kraji. Bylo osídleno v době halštatské Keltů ale také v době římské Slované.²⁵⁰

Třebohostice - hradiště na temeni kopce v lokalitě Zámek v nadmořské výšce 577 m. n. m. Jedná se o hradiště z pozdní doby halštatské, které má rozlohu 1,3 ha. Hradiště bylo využíváno také v době laténské a ve vrcholném středověku. Byla zde nalezena keramika ze všech těchto dob. I toto hradiště patří do „věnecké“ skupiny.²⁵¹

---

²⁴⁶ WALDHAUSER, Jiří. *Encyklopedie Keltů v Čechách*. 1. vyd. Praha: LIBRI, 2001. s. 262. ISBN 80-7277-053-5.

²⁴⁷ WALDHAUSER, Jiří. *Encyklopedie Keltů v Čechách*. 1. vyd. Praha: LIBRI, 2001. s. 301-302. ISBN 80-7277-053-5.

²⁴⁸ Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-10-16]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.archeolog.cz/lokalita/jc-libetice-01/19>>.

²⁴⁹ Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-10-16]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.archeolog.cz/lokalita/jc-nemetice-01/32>>.

²⁵⁰ KELTOI. Místopis. [online]. [cit. 2013-09-24]. Magazín Boiohaemum - Ve stopách předků. Dostupné z WWW: <<http://keltoi.cz/mistopis/2798-prerov-nad-labem>>.

²⁵¹ Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-10-16]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.archeolog.cz/lokalita/trebohostice-hradiste-zamek/14>>.

Třísov - prvním oppidum na řece Vltavě. Jeho nadmořská výška je 551 m. n. m. a má rozlohu 26 ha. Třísov byl osídlen v době laténské přibližně od 150 do 50 let př. n. l.²⁵² Byly zde nalezeny desetitisíce fragmentů keramiky, kresba kance s osmiramenným kolečkem, nebo tzv. graffiti na jedné nádobě z tuhové keramické hmoty. Toto hradiště bylo zkoumáno již od roku 1782. Roku 2010 zde kopal Jiří Militký. Nalezl 24 mincí. Podle unikátního nálezu lampičky na svícení z doby římské se odborníci domnívají, že inovace osvětlení dorazila do Čech již někdy v 1. století př. n. l.²⁵³

Zámek u Zadních Zborovic - viz Třebohostice. V literatuře je lokalita převážně označována jako Zadní Zborovice.²⁵⁴

5. 2. Odborné pojmy

Abri - skalní převis až výklenek. Většinou jde o nízký a mělký výklenek ve spodní části svahu. Nejčastěji v sedimentech, zvláště v pískovcích. Abri vzniká převážně mechanickým zvětráváním, působením mrazu, střídavým provlhčováním a vysycháním povrchu, tepelnými změnami. Velký vznik pro jejich vznik má kapilární vztlínání a zapadání puklin do svahu. Časté útočiště pravěkých lidí, archeologické nálezy.²⁵⁵

Akropole - opevněná nejvyšší nebo nejzazší část hradiště (oppida).²⁵⁶ Jedná se o převážně nejvýše položená místa na oppidech a hradištích, kde byla soustředěna moc - vladařská, královská, duchovní. Akropole je většinou samostatně opevněná.²⁵⁷

Avers - hlavní strana mince. Latinskou zkratkou pro avers je AV.²⁵⁸ Tento pojem se používá pro přední strana mince.²⁵⁹

Bašta - předsunutá nebo předstupující část opevnění s okrouhlým, pravoúhlým nebo mnohoúhelným půdorysem. Bašta je určena k bočnímu ostřelování útočníka.²⁶⁰

---

²⁵² Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-10-16]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.archeolog.cz/lokalita/jc-trisov-01/15>>.

²⁵³ WALDHAUSER, Jiří. *Keltské Čechy*. Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2119-9. s. 328-30.

²⁵⁴ ČTVERÁK, Vladimír; LUTOVSKÝ, Michal; SLABINA, Miloslav; SMEJTEK, Lubor. *Encyklopedie hradišť v Čechách*. Praha: LIBRI, 2003, 80-7277-173-6. s. 324.

²⁵⁵ *Všeobecná encyklopedie I a/b*. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902555-3-1. s. 16.

²⁵⁶ *Všeobecná encyklopedie II c/f*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902-5554-X. s. 369.

²⁵⁷ KELTOI. Lexikon archeologie. [online]. [cit. 2013-09-24]. Magazín Boiohaemum - Ve stopách předků. Dostupné z WWW: <<http://keltoi.cz/archeologie/o-archeologii/510-lexikon-archeologie>>.

²⁵⁸ *Všeobecná encyklopedie I a/b*. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902555-3-1. s. 271.

²⁵⁹ WALDHAUSER, Jiří. *Keltské Čechy*. Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2119-9. s. 369.

²⁶⁰ *Všeobecná encyklopedie I a/b*. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902555-3-1. s. 335.

Brána klešřovitá - vstupní prostor do sídliště. Nachází se zpravidla v místě přerušené hradby, kde hradba je na obou stranách zalomena dovnitř a před vraty vytváří uličku pro snazší boční obranu vstupního prostoru.²⁶¹ Jedná se tedy o oboustranně pravoúhle zalomená hradba, v níž průchod vzdáleně připomíná klešře.²⁶²

Brána ulicovitá - překrývající se brány, mezi nimiž prochází ulice.²⁶³

Citadela - označení pro akropoli.

Denár republikový - římské platidlo. Stříbrná mince, která se užívala několik století př. n. l. Dostala i do keltských Čech.²⁶⁴

Druid - religiózně činná Keltská osoba. Jednalo se též o vykladače práva, soudce atd. Druidové jsou známi z písemných zpráv antických autorů.²⁶⁵ Jednalo se také o vychovatele dětí z vyšších vrstev, druidové měli své postavení a funkci i v politickém životě.²⁶⁶

Duhovka - zlatá keltská mince. Jedná se o lidový název pro tyto mince. Často byly nalezeny na poli po dešti, tedy za duhy.²⁶⁷

En gros - latinsky „ve velkém“.²⁶⁸

Engoba - zušlechřující matná vrstva na keramických výrobcích, např. hrnčářských. Engoba má strukturu, popř. i barvu, odlišnou od podkladu. Nanáší se nejčastěji namáčením vysušených výrobků do vodní suspenze z kvalitních keramických surovin a vypaluje se současně s hmotou výrobku.²⁶⁹

Filigrán - zlatnická technika užívající různě spletené jemné stříbrné nebo zlaté drátky (např. hladké, tordované, zrněné) ve volných tvarech nebo letované na podklad.²⁷⁰

Gabreta hylé - odvozenina od keltského slova *gabro-* kozorožec.²⁷¹ Gabreta hylé by se tedy dalo přeložit jako „les kozorožců“ nebo také jako „ovčí hory“. Dnes tvoří Gabretu hylé

---

²⁶¹ KELTOI. Encyklopedie Keltů a jejich života: 2. 4. Opevnění: Klešřovitá brána. [online]. [cit. 2013-09-24]. Magazín Boiohaemum - Ve stopách předků. Dostupné z WWW: <<http://keltoi.cz/keltove/133-2-sidla-keltu/776-2-4-opevneni-klestovita-brana>>.

²⁶² WALDHAUSER, Jiří. *Keltské Čechy*. Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2119-9. s. 369.

²⁶³ WALDHAUSER, Jiří. *Keltské Čechy*. Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2119-9. s. 369.

²⁶⁴ WALDHAUSER, Jiří. *Keltské Čechy*. Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2119-9. s. 369.

²⁶⁵ WALDHAUSER, Jiří. *Keltské Čechy*. Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2119-9. s. 370.

²⁶⁶ *Všeobecná encyklopedie II c/f*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902-5554-X. s. 294.

²⁶⁷ WALDHAUSER, Jiří. *Keltské Čechy*. Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2119-9. s. 370.

²⁶⁸ *Všeobecná encyklopedie II c/f*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902-5554-X. s. 367.

²⁶⁹ *Všeobecná encyklopedie II c/f*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902-5554-X. s. 371.

²⁷⁰ *Všeobecná encyklopedie II c/f*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902-5554-X. s. 449.

Šumava, Bayerischer Wald a Český les. Poprvé zaznamenal tento prostor jako Gybreta hylé na počátku 2. století n. l. Klaudius Ptolemaios. Patrně zachytil pojem od Keltů, kteří v té době tento prostor obývali.²⁷²

Kantharos - antický, zpravidla malovaný pohár s nízkou objemnou kupou na noze a dvojicí uch přesahující horní okraj.²⁷³

Kolkovaná keramika - keramika zdobená na povrchu nádoby kostěným nebo dřevěným razidlem (kolkem) s jednoduchým motivem (kroužky, skupina rýžek).²⁷⁴

Moldanubikum - nejstarší blok českého masívu, ustálená před svrchním proterozoikem. Rozkládá se přibližně mezi Vltavou a Dunajem.²⁷⁵

Mutatis mutandis - v překladu „s příslušnými změnami“.²⁷⁶

Numidie - v antice oblast ležící v dnešním východním Alžírsku. Od druhé punské války zde bylo samostatné království pod vládou krále Masinissy. Spojenec Říma proti Kartágu ve třetí punské válce. 25 př. n. l. připojena k římské provincii Africa. V roce 439 byla dobytá Vandaly.²⁷⁷

Oppidum - keltská velká opevněná sídliště, střediska správy a hospodářského života.²⁷⁸

Ostrožna - strategicky výhodné místo nad soutokem dvou vodotečí. Zpravidla bývá ostrožna ze dvou stran ohrazena příkrými svahy, třetí přístupnější strana bývá přehrazena hradbou s příkopem²⁷⁹ Na ostrožnách bývala zakládána pravěká hradiště a středověká města.²⁸⁰

Palisáda - řada (linie, uzavřené ohrazení) vztyčených zašpičatělých kmenů, zapuštěných do země.²⁸¹

Polozemnice - nadzemní obdélníková stavba se zahlobeným domem, nejčastěji o rozměrech 5x3 metry.²⁸²

---

²⁷¹ BAUEROVÁ, Anna. *Zapomenuté věky země Bójů*. Plzeň: NAVA, 1998. ISBN 80-7211-032-2. s. 9.

²⁷² WALDHAUSER, Jiří. *Encyklopedie Keltů v Čechách*. 1. vyd. Praha: LIBRI, 2001. ISBN 80-7277-053-5 s. 206.

²⁷³ *Všeobecná encyklopedie IV k/l*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902-5556-6. s. 42.

²⁷⁴ *Všeobecná encyklopedie IV k/l*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902-5556-6. s. 137.

²⁷⁵ *Všeobecná encyklopedie V m/o*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902-5557-4. s. 216.

²⁷⁶ *Všeobecná encyklopedie V m/o*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902-5557-4. s. 272.

²⁷⁷ *Všeobecná encyklopedie V m/o*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902-5557-4. s. 408.

²⁷⁸ *Všeobecná encyklopedie V m/o*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902-5557-4. s. 471.

²⁷⁹ WALDHAUSER, Jiří. *Keltské Čechy*. Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2119-9. s. 372.

²⁸⁰ *Všeobecná encyklopedie V m/o*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902-5557-4. s. 495.

²⁸¹ WALDHAUSER, Jiří. *Keltské Čechy*. Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2119-9. s. 372.

Předhradí - část oppida před akropolí.²⁸³

Přeslen - rotační médium, hliněný vypálený diskovitý nebo plochý, otvorem opatřený kroužek s průměrem do 2 až 6 cm na dřevěné tyčince sloužící v pravěku středověku při spřádání příze na vlákno (nit).²⁸⁴

Refugium - přírodou nebo opevněním chráněná poloha sloužící jako útočiště. Tato charakteristika se obvykle pojí s velkoplošnými hradišti za předpokladu, že jejich poloha nebyla trvale osídlena, nýbrž měla sloužit jako úkryt obyvatelstvu z okolních otevřených sídlišť, jejich dobytku a jinému majetku ve chvíli ohrožení.²⁸⁵

Revers - zadní strana (rub) určitého artefaktu (mince, pečetě, psací látky, písemnosti).²⁸⁶

Sarkofág - rakev s víkem zpravidla z mramoru nebo jiného tvrdého materiálu, zdobená ne vnějšku reliéfy, plastikou nebo malbou. Častý zejména pro období pozdní antiky.²⁸⁷

Sonda - zemní odkryv archeologických struktur, sídlišť, pohřebišť nebo jejich částí; metoda vědecké dokumentace.²⁸⁸

Terra sigillata - luxusní římská a římsko-provinciální keramika červené barvy s lesklým povrchem. Římský název keramiky není znám. Termín terra sigillata je užívám od 19. století. Tato keramika navazuje na starší helénistickou tradici (megarské číše). Tato keramika byla vyvážena od poloviny 1. Stol. př. n. l. do 4. Stol. př. n. l. výrobní centra ležela nejprve v Itálii později v Galii. Terra sigillata je buď hladká, nebo reliéfně zdobená, často nese jméno výrobce.²⁸⁹

Tuhová keramika - druh keramiky, která je potírána na povrchu tuhou před vypálením. Jedná se zejména o jemnější druh keramiky. Po vypálení bývá obvykle povrch nádoby leštěn. Tato keramika se používá již od neolitu. Tuhová keramika byla odolnější vůči ohni,

---

²⁸² WALDHAUSER, Jiří. *Keltské Čechy*. Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2119-9. s. 372.

²⁸³ WALDHAUSER, Jiří. *Keltské Čechy*. Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2119-9. s. 373.

²⁸⁴ WALDHAUSER, Jiří. *Keltské Čechy*. Praha: Academia, 2012.. ISBN 978-80-200-2119-9. s. 373

²⁸⁵ SKLENÁŘ, Karel, Zuzana SKLENÁŘOVÁ a Miloslav SLABINA. *Encyklopedie pravěku v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Nakl. Libri, 2002. ISBN 80-727-7115-9. s. 302.

²⁸⁶ *Všeobecná encyklopedie VI p/r*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999, ISBN 80-902-5558-2. s. 396.

²⁸⁷ *Všeobecná encyklopedie VII ř/š*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. ISBN 80-902-5559-0. s. 57-8.

²⁸⁸ WALDHAUSER, Jiří. *Keltské Čechy*. Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2119-9. s. 373.

²⁸⁹ *Všeobecná encyklopedie VIII t/ž*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999, s. 60. ISBN 80-902723-0-4.

nepropustná a měla pevnější povrch. Od mladší doby bronzové byla tuha na povrch nádob nanášena pravděpodobně štětcem. Nebo byla nádoba ponořena do tuhové lázně.²⁹⁰

Žernov - obvykle kruhový artefakt se středovým otvorem, část dvojdílného rotačního mlýna.²⁹¹

5. 3. Osobnosti

BÖHM Jaroslav, akademik, doc. PhDr. (* 8. 3. 1901 Holešov, † 6. 12. 1962 Praha) - archeolog. Vystudoval obor archeologie na FF UK v Praze. Od roku 1939 byl ředitelem Státního archeologického ústavu v Praze, kde pracoval až do své smrti. Od roku 1946 přednášel na univerzitě v Olomouci. Od konce 20. let prováděl výzkumy z období neolitu, doby halštatské, laténské a raného slovanského středověku. Roku 1949 mu byla udělena státní cena za jeho práci. Během svého života vybudoval z ARÚ ČSAV jednu z největších institucí oboru v mezinárodním měřítku.²⁹²

BŘEŇ Jiří, PhDr. CSc. (* 21. 1. 1929, Liberec, † 2. 12. 1995 Praha) – archeolog. Vystudoval pravěkou i klasickou archeologii na FF UK v Praze. Od roku 1952 působil v Národním muzeu v Praze. V letech 1978- 93 pracoval jako vedoucí oddělení a redaktor edice FAP. Věnoval se keltské archeologii a době laténské. Podílel se na expozici „Pravěk Československa“ v Národním muzeu.²⁹³

BUCHTELA Karel, (* 6. 3. 1864 Nový Pavlov u Liberce, † 19. 3. 1946 Praha) - úředník, archeolog, sběratel. Spolutvůrce systému „univerzitní školy“ na přelomu 19. a 20. století. Studium archeologie na německé FF UK v Praze nedokončil. Po ukončení PF UK pracoval na zemském finančním ředitelství v Praze. V letech 1924- 39 byl ředitelem Státního archeologického ústavu. Kritizoval práci a názory F. L. Píče. Tak vznikl v článku z roku 1899 ucelený chronologický systém pravěku.²⁹⁴

---

²⁹⁰ SKLENÁŘ, Karel, Zuzana SKLENÁŘOVÁ a Miloslav SLABINA. *Encyklopedie pravěku v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Nakl. Libri, 2002. s. 364. ISBN 80-727-7115-9.

²⁹¹ WALDHAUSER, Jiří. *Keltské Čechy*. Praha: Academia, 2012. s. 374. ISBN 978-80-200-2119-9.

²⁹² SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 82-3. ISBN 80-7277-253-8.

²⁹³ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 94-5. ISBN 80-7277-253-8.

²⁹⁴ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 99. ISBN 80-7277-253-8.

DUBSKÝ Bedřich, (* 10. 7. 1880 Komárov, † 9. 2. 1957 Písek) – učitel, archeolog. Absolvoval učitelský ústav v Soběslavi a poté učil na obecných školách na Strakonicku. V letech 1924-37 byl řídícím učitelem v Řepici. Na odpočinku byl nejdříve v Čejeticích a od roku 1945 v Písku, kde se staral o archeologické sbírky muzea. V archeologii začal slovanskými sídlišti na Strakonicku. Spolupracoval s E. Stockým, E. Šimkem. Zkoumal mnohé pravěké i slovanské mohyly, hradiště a ploché žárové hroby z doby halštatské.²⁹⁵

EISNER Jan, akademik, univ. Prof. PhDr., dr.h.c. (* 26. 4. 1885 Dolní Bradlo u Chrudimě, † 2. 5. 1967 Praha) – archeolog. Vystudoval dějepis a zeměpis na FF UK a poté učil na středních školách. Po válce roku 1919 se dostal na Slovensko, kde založil odbornou archeologii. Stal se předsedou archeologicko-historické sekce Slovenského muzea v Bratislavě. Vychoval první generaci archeologů na Slovensku. Po založení Bratislavské UKo se stal děkanem FF. Vytvořil první vědeckou koncepci pravěku na Slovensku. V roce 1939 se vrátil zpět do Čech. Roku 1945 byl jmenován řádným profesorem všeobecné prehistorické archeologie na FF UK, kde působil do roku 1957. Nejdříve byl zaměřen na mohyly jižních a západních Čech, poté se ale jeho pozornost plně začala věnovat slovanské archeologii. Ztráta zraku mu zabránila dokončit mnoho jeho díl.²⁹⁶

FRANZ Leonhard C., univ. prof., Dr. Phil. (* 25. 10. 1895 Vídeň, † 9. 7. 1974 Vídeň) – archeolog. Od roku 1918 studoval germanistiku a archeologii ve Vídni a Göteborgu. Od roku 1921 působil v Ústavu pro pravěk university ve Vídni. Stal se prvním tajemníkem Vídeňské prehistorické společnosti. V roce 1936 se stal řádným profesorem katedry prehistorie na Německé universitě v Praze. Od roku 1935 byl dopisovatelem Státního archeologického ústavu v Praze. Za války působil v prehistorické komisi pro Sudetskou župu v Liberci a v protektorátní Badatelské radě při StAÚ v Praze. Od roku 1939 přešel do Lipska a roku 1942 na nově zřízenou katedru do Innsbrucku, kde působil do roku 1966. Věnoval se obecným otázkám pravěku a rané doby dějin. Zabýval se ale také dějinami archeologie, popularizací oboru a vzděláváním dospělých.²⁹⁷

Hekataios z Milétu (* mezi 560 a 550 př. n. l., † asi 480 př. n. l.) - řecký spisovatel, historik a politik. Iónský prozaik, předchůdce historiografů a politiků. Autor genealogických vyprávění

---

²⁹⁵ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 148-9. ISBN 80-7277-253-8.

²⁹⁶ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 156-7. ISBN 80-7277-253-8.

²⁹⁷ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 173-4. ISBN 80-7277-253-8.

Geneélogiai (Rodokmeny) a geograficko- etnologického popisu Periélogiai (Geologický popis), popisující tehdy známý svět. Dochávaný jsou pouze zlomky.²⁹⁸

KONEČNÝ Lubomír (Jan), PhDr. (* 20. 10. 1948 Brno) – archeolog. Vystudoval archeologii a dějiny umění na FF UJEP v Brně. V letech 1973- 86 pracoval v Krajském středisku státní památkové péče v Brně a poté na úseku ochrany archeologických památek, v SÚRPMO Brno, na katedře dějin umění FF MU v Brně a od roku 1994 pracuje v Muzeu města Brno. Zabývá se architekturou a uměním raného středověku.²⁹⁹

LUDIKAR August Česlav (* 18. 4. 1825 Podsrp u Strakonice, † 1. 6. 1892 Plzeň) – úředník, archeolog. Byl nucen přerušit studium na LF UK v Praze. Byl vychovatelem, roku 1856 vstoupil do soudní kancelářské služby v Praze. Poté se stal tajemníkem okresního zastupitelstva ve Strakonících. V důchodu byl v Písku a poté v Plzni. Za pomoci Vocela vykonával výzkum Strakonicka, menší výkopy hradišť a mohyl. Byl konzervátorem památkové péče pro Písecký kraj a členem Antropologické společnosti ve Vídni.³⁰⁰

LUTOVSKÝ Michal, PhDr. (* 18. 4. 1961 Praha) – archeolog. Vystudoval archeologii na FF UK v Praze. Působil na oddělení prehistorie a protohistorie Národního muzea. Od roku 1996 pracuje v Ústavu archeologické památkové péče středních Čech v Praze. Jeho specializací je raný středověk, hrobová archeologie a hradiště. V letech 1990- 1998 byl vědeckým tajemníkem České archeologické společnosti.³⁰¹

MICHÁLEK Jan, PhDr. (* 31. 7. 1947 Stříbro) – archeolog. Vystudoval archeologii a historii na FF UK v Praze. Nejprve pracoval v plzeňské expozituře ARÚ ČSAV Praha, poté jako archeolog v Okresním muzeu v Písku. Od roku 1977 pracuje v Muzeu středního Pootaví ve Strakonících. V letech 1974- 95 absolvoval stipendijní pobyty na univerzitách ve Vídni, Marburgu, Mnichově a Pasově. Jeho specializací je doba halštatská a časně laténská, dále také obecně pravěká archeologie jižních Čech a Bavorska a Rakouska.³⁰²

MILITKÝ Jiří, Mgr. (* 5. 3. 1969 Opočno) – archeolog, numizmatik. Vystudoval archeologii na FF UK v Praze. Pracoval v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích jako

²⁹⁸ *Všeobecná encyklopedie III g/j*. 1. vyd. Diderot, 1999, s. 156. ISBN 80-902-5555-8.

²⁹⁹ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 301. ISBN 80-7277-253-8.

³⁰⁰ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 349. ISBN 80-7277-253-8.

³⁰¹ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 351-2. ISBN 80-7277-253-8.

³⁰² SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 379. ISBN 80-7277-253-8.

archeolog. Od roku 1999 pracuje jako archeolog a numismatik na oddělení prehistorie a protohistorie Národního muzea v Praze. Jeho specializací je keltská, antická a vrcholně až pozdně středověká numismatika, dále také kontaktní problémy numismatiky a archeologie.³⁰³

PAKRMAN Marek, Ing. Mgr. (* 23. 7. 1971 Prachatice) – archeolog. Vystudoval průmyslové inženýrství a management na strojínské fakultě ZČU v Plzni a archeologii na FF MU v Brně. Pracuje v Prachatickém muzeu od roku 1997 jako technik archeologického výzkumu, nyní jako archeolog. Zabývá se pravěkem a raně středověkým osídlením, resp. Kolonizací šurší Šumavy.³⁰⁴

PÍČ Josef Ladislav, univ. prof. PhDr. (* 19. 1. 1847 Mšeno, † 19. 12. 1911 Praha) - archeolog, muzejník, historik. Vystudoval FF UK, poté učil na gymnáziích v Mladé Boleslavi a Praze. V Národním muzeu nejprve převzal redakci Památek archeologických, od roku 1893 byl kustodem osamostatněného prehistorického oddělení NM. Od roku 1892 byl členem ČAVU, stal se jednatelem nejprve ČAVU a poté celé Archeologické komise. Vybuďoval moderní expozici českého pravěku a raného středověku. Jeho životním dílem jsou *Starožitnosti*, ve kterých postavil a shromáždil veškerý dostupný nálezový materiál. Věnoval se starší historii Slováků, balkánských Slovanů a Rumunů.³⁰⁵

REINECKE Paul (* 25. 9. 1872, † 12. 5. 1958) - archeolog. Reinecke je tvůrce čtyřstupňového, relativně chronologického systému doby bronzové (B A – D), halštatské (H A – D), a laténského období (L A - D) v širší střední Evropě.³⁰⁶

SKLENÁŘ Karel, PhDr. DrSc. (* 8. 7. 1938 Praha) – archeolog, historik. Vystudoval archeologii na FF UK. Nejprve působil v Okresním muzeu v Mělníku, od roku 1965 pak v Národním muzeu v Praze v oddělení prehistorie a protohistorie. Mezi léty 1990-97 pracoval jako ředitel Historického muzea NM. Od roku 1977 vedl odbornou skupinu pro dějiny oboru v Čs. společnosti archeologické při ČSAV a od roku 1990 je jejím předsedou. Dále je také předsedou Oborové komise muzejních archeologů ČR při Asociaci muzeí a galerií ČR. V letech 1968-81 a poté od roku 2004 přednášel muzeologii pro archeology. Podílel se nebo autorsky připravoval řadu archeologických expozic. Zaměřil se na paleolit a mezolit, osídlení

---

³⁰³ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 383. ISBN 80-7277-253-8.

³⁰⁴ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 423. ISBN 80-7277-253-8.

³⁰⁵ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 438-9. ISBN 80-7277-253-8.

³⁰⁶ *Všeobecná encyklopedie VI p/r*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999, s. 375. ISBN 80-902-5558-2.

českých jeskyní, později i na muzeologii. Časem se ale hlavně věnoval dějinám archeologie a rehabilitaci starých výzkumů pomocí archivních a sbírkových dokladů.³⁰⁷

SLABINA Miroslav, PhDr. (* 20. 5. 1941 Praha) – archeolog. Vystudoval archeologii na FF UK v Praze. Pracoval jako archeolog v pravěkém oddělení Muzea hl. m. Prahy. Následně působil v Národním muzeu. V letech 1991- 4 pracoval jako hospodář Hlavního výboru ČSSA/ČAS. Jeho specializací je doba halštatská a kultura popelnicových polí.³⁰⁸

STOCKÝ Albín, univ. prof. Ing. PhDr. (* 24. 2. 1876 Praha, † 18. 4. 1934 Praha) – chemik, archeolog, muzejník. Vystudoval chemii na pražské ČVUT. Poté pracoval v cukrovarech a nakonec se stal asistentem technické finanční kontroly v cukrovaru v Dobrovici. Zde začal archeologicky pracovat ve styku s J. L. Píčem. Poté zkoumal okolí Nového Bydžova, kde spravoval městské muzeum. V letech 1913-29 vedl pravěké oddělení Národního muzea. V roce 1920 získal doktorát na UK. Byl členem KČSN, ČAVU, podílel se na založení Společnosti čs. prehistoriků. Od roku 1920 spoluřídil a v letech 1931-33 sám redigoval prehistorickou část Památek archeologických. Zajímal se o neolit a eneolit. Provedl mnoho výzkumů, věnoval se také antropologii a muzejnictví.³⁰⁹

STREIT Camilla, PhDr. (* 23. 5. 1903 Liberec, † 16. 11. 1950 Würzburg) – archeoložka. Vystudovala archeologii na německé UK v Praze. Od roku 1938 zde byla asistentkou a jednatelkou StAÚ pro okresy Dubá a Česká Lípa, kde prováděl výzkumy. Spolupracovala s muzeem v Žatci. Mezi lety 1938-41 působila jako asistentka a docentka na universitě v Kolíně nad Rýnem. Jako nacistka byla roku 1941 dosazena do Archeologického ústavu v Praze jako zastupující komisařská vedoucí k politické kontrole ředitele Böhma a zaměstnanců. V posledních dnech války se vrátila do Německa.³¹⁰

ŠIMEK Emanuel, univ. prof. PhDr. DrSc. (* 3. 4. 1883 Vatětice, † 16. 6. 1963 Mířenice) - historický geograf a archeolog. Po maturitě nastoupil jako aktivní důstojník válečného námořnictva v Pule. Zde získal zájem o klasickou archeologii. V letech 1906-11 studoval historii a geografii na FF české UK v Praze a současně archeologii, ze které poté promoval. Roku 1911 převzal referát archeologické památkové péče. Po válce se vrátil ke

³⁰⁷ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 507. ISBN 80-7277-253-8.

³⁰⁸ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 513. ISBN 80-7277-253-8.

³⁰⁹ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 536-7. ISBN 80-7277-253-8.

³¹⁰ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 540. ISBN 80-7277-253-8.

středoškolskému vyučování. Účastnil se zřizování ministerstva školství a osvěty a nové organizace archeologické práce. Roku 1936 se stal řádným profesorem prehistorie a protohistorie na FF MU v Brně. Zde založil Ústav prehistorie a protohistorie. Po válce pokračoval ve výuce do roku 1958. Zabýval se převážně dobou laténskou a římskou ale také raným středověkem.³¹¹

WALDHAUSER Jiří, PhDr. CSc. (* 8. 4. 1945 Praha) – archeolog. Vystudoval archeologii na FF UJEP v Brně a roku 1967 také v Marburgu. Nejprve pracoval v Liberci v Severočeském muzeu, poté v Teplicích v Krajském muzeu, v Brně v Moravském muzeu, v letech 1985- 94 v Národním technickém muzeu v Praze a od roku 1994 působí v Mladoboleslavském muzeu. Jeho specializací je keltská kultura, doba laténská a montánní archeologie, hlavně zlato.³¹²

WOLDŘICH Jan Nepomuk, univ. prof. PhDr. (* 15. 6. 1834 Zdíkov, † 3. 2. 1906 Praha) – archeolog, paleontolog, geolog. Vystudoval přírodní vědy ve Vídni. Od roku 1859 byl suplementem gymnázia v Prešově, učil v Banské Štiavnici, Salzburgu, působil jako profesor na Akademickém gymnáziu ve Vídni. Stal se řádným profesorem geologie a paleontologie na FF české UK v Praze. Jeho specializací byla hlavně pleistocenní geologie a paleontologie ale také otázky počátků člověka a jeho kultury ve vztahu k přírodnímu prostředí.³¹³

ZÍTEK Josef (* 4. 4. 1832, † 2. 8. 1909) - architekt. Vystudoval polytechnickou školu v Praze a ve Vídni a na Akademii v Praze. Jedná se o nejvýznamnějšího architekta 19. století. Ve své tvorbě vycházel z vídeňské novorenesance a severoitalské pozdně renesanční architektury, přičemž projevil smysl pro český výtvarný výraz. Je architektem mnoha českých budov, například Národní divadlo, Rudolfínium, Muzeum ve Výmaru, mlýnská kolonáda v Karlových Varech.³¹⁴

ŽELÍZKO Jan Vratislav (* 22. 2. 1874 Volyně, † 27. 6. 1938 Praha) – geolog, archeolog, paleontolog. Nedostudoval střední průmyslovou školu. Roku 1895 se stal, díky Woldřichovi zaměstnancem muzea Říšského geologického ústavu ve Vídni. V letech 1920- 7 pracoval jako

---

³¹¹ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 562-3. ISBN 80-7277-253-8.

³¹² SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 633. ISBN 80-7277-253-8.

³¹³ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 640-1. ISBN 80-7277-253-8.

³¹⁴ *Všeobecná encyklopedie VIII t/ž*. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999, s. 451. ISBN 80-902-7230-4.

vědecký tajemník Státního geologického ústavu v Praze. Zabýval se jihočeským pravěkem, paleolitem a jeho faunou.³¹⁵

---

³¹⁵ SKLEÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. s. 659. ISBN 80-7277-253-8.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se zaměřila na tři keltská hradiště, z nichž první dvě jsem již částečně zpracovávala ve své seminární práci z prvního ročníku. Zcela nové pro mě bylo hradiště Vě nec. Jak jsem ale zjistila, bylo v mnoha věcech podobné hradišti Obří hrad a ještě více hradišti Sedlo. Všechna tato hradiště spadají „věnecké“ skupiny. Do této skupiny dále jsou zařazována ještě hradiště menších rozměrů a také menšího významu. Jsou jimi hradiště Libětice, Třebohostice a Němětice, které je uváděno i pod názvy Nemetice nebo Nemětice. Pro svou bakalářskou práci jsem se rozhodla zpracovat první tři největší hradiště. Měla jsem tak jistotu, že naleznu dostatek nejen písemných materiálů ke zpracování ale také hmotných pozůstatků, uložených v muzeích.

Svou bakalářskou práci jsem zaměřila na popis těchto hradišť a jejich charakteristiku. Věnovala jsem se jejich stavbě a opevnění, nálezům a také badatelským pracím, které na hradištích v historii probíhaly. Pečlivě jsem prošla dostupnou literaturu, prameny, časopisy a internetové zdroje. Hradiště jsem všechna navštívila a fotograficky zdokumentovala, některé fotografie jsem použila v obrazové příloze.

V průběhu své práce jsem zjistila, že hradiště spojuje nejen zařazení do jedné příslušné skupiny, čímž je garantováno alespoň minimum společných prvků. Jelikož byla hradiště postavena Kelty, bylo zřejmé, že budou mít společné rysy. Prvním ze společných prvků je nadmořská výška. Hradiště Obří hrad je svou nadmořskou výškou 1010 m n. m. dokonce nejvyšším opevněním tohoto typu v České republice. Hradiště Sedlo je druhým nejvyšším opevněním a měří 902 m n. m. a hradiště Vě nec, které je z nich nejnižší postavené, se také nachází v nepřirozeně vysoké poloze 765 m n. m. Jistě je tento fakt způsobený potřebou nedostupnosti a nedobytnosti, které chtěli Keltové docílit. Z výzkumů vyplývá, že Keltové postavili všechna tato hradiště přibližně ve stejnou dobu. Není přesně známo kdy vzhledem k velice problémovému určení stáří u hradiště Obří hrad ale jak hradiště Sedlo tak hradiště Vě nec jsou s jistou určitostí datovány do pozdní doby halštatské až mladší doby laténské. Keltové v té době stavěli četná hradiště, která vykazují společné rysy s hradišti „věnecké“ skupiny.

Dalším společným rysem, který vychází z výše popsaných skutečností, je opevnění a jeho způsob stavby. Jelikož mají společnou dobu vzniku i stavitele a nadmořskou výšku, někteří badatelé dokonce spekulují nad společnou funkcí hradišť, je jasné, že budou i stejně

postavena. Půdorys stavby má samozřejmě každé hradiště jiné, přizpůsobené co nejvýhodněji tvaru vrchu rohy na které se nacházejí. Společné ale zůstávají velké prostory předhradí, akropole na nejvyšším místě, využití přírodních kamenných srázů i skalek. Co se týče kamenných valů jako takových i ty byly postaveny pravděpodobně stejně nebo alespoň částečně stejnou technikou.

Jak jsem již výše zmínila, někteří badatelé v poslední době začali prozkoumávat teorii, zda všechna tři hradiště neměla podobný nebo dokonce stejný důvod stavby. Podle těchto teorií by nejen hradiště Obří hrad ale také Sedlo a Věnc byl postaven jako jakási kulturně náboženské centra. V důsledku by to znamenalo, že by se v jižních a jihozápadních Čechách vytvořil pás těchto hradišť. Tato verze funkce hradišť „věnecké“ skupiny ale ještě není detailně prozkoumána.

Pravděpodobně v důsledku extrémní nadmořské výšky nebylo podle odborníků ani jedno z hradišť trvale osídleno a sloužilo vždy jen na přechodnou dobu. Věnc a Sedlo byly postavené jako refugia a měla poskytnout bezpečný úkryt lidem z okolí v době nepokojů a válek. V důsledku toho mají obě tyto hradiště velmi dobře postavené obranné valy, na rozdíl od Obřího hradu, které by pravděpodobně jakémukoliv útoku nedokázalo odolat. O účelu stavby Obřího hradu se vedla dlouhou dobu diskuze. Výzkum z let 2002- 2003 ale snad definitivně potvrdil tezi, že Obří hrad byl postaven jako posvátný okrsek. Nebylo tedy třeba důmyslného a dokonalého opevnění. Částečně tato teorie vysvětluje i skutečnost, že na Obřím hradě nebyly na rozdíl od Věnce a Sedla nalezeny téměř žádné střepy ani jiné fragmenty.

Dá se říci, že v dalších společných rysech se shoduje už jen hradiště Sedlo a Věnc. Tato dvě hradiště jsou si velice podobná. Bylo zde nalezeno velké množství keramiky i jiných předmětů, je přesně určena doba vzniku i účel. Dá se říci, že bádání na těchto dvou hradištích s velkou pravděpodobností už nepřinese do budoucna žádné zlomové informace. Ani jedno z těchto dvou hradišť přesto, že byla postavena jako obranná, nejsou vybavené ochranným valem.

Samozřejmě jsou zde i jedinečnosti hradišť, kterými se od sebe navzájem odlišují. Nejvíce je odlišné nejmenší z nich s rozlohou 2,5 hektaru, Obří hrad. To se liší nejen absencí nálezů jako takových ale i faktem, že jediné co zde bylo vědcům prospěšné v bádání, byly nalezené mince. O těchto mincích se stejně jako o celém Obřím hradě vedla donedávna diskuze, zda jsou pravé, tedy původní. Stejně jako funkci tak i pravost mincí uzavřel uskutečněný výzkum z let 2002- 2003. Podle tohoto výzkumu jsou mince nalezené na Obřím hradě pravé a nejedná

se o falza, jak se domníval Jiří Militký. O Obřím hradě, což je také velice unikátní, jsou vedené četné pověsti. Jednou z nich je příběh o přítomnosti obrů na Obřím hradě a nálezů jedné z kostí, která měřila dva metry a v noci svítila. O žádném jiném hradišti nejsou takové pověsti doloženy. Obří hrad se také na rozdíl od Věnce a Sedla nachází v Národním parku. Tuto skutečnost uvádím v důsledku své návštěvy na tomto hradišti. Vzhledem k přísnosti režimu v této zóně je bohužel les příroda okolo hradiště ve zdevastovaném stavu. Všude okolo se nacházejí polámané uschlé stromy, vyšlapaná je pouze úzká pěšinka a nikam jinam je zakázán vstup. Na návštěvníka to nepůsobí příliš dobrým dojmem.

Co se týče hradiště Sedlo, to se liší od Věnce a Obřího hradu svou stavbou rozhledny, která zde byla postavena v minulých letech. Dá se říci, že částečně narušuje celý dojem z hradiště jako takového. Na druhou stranu ale návštěvníkovi poskytuje nádherný výhled do velké dálky.

Věnc je naprosto unikátní svou velkou rozlohou. Hradiště se rozprostírá na ploše osm hektarů. Návštěvník pořádně ani nepozná, zda už se nachází v hradišti nebo ještě ne. Velice krásná je na akropoli dochovaná studna, o které se také vedou spory, z kterého období přesně pochází.

Závěrem je nutné říci, že hradiště jsou si opravdu v mnohých rysech velmi podobná a přesto jedinečná, ať už svou stavbou, polohou, rozlohou, nalezeným nebo nenalezeným materiálem. Každé z těchto hradišť jde zkoumat jak jednotlivě tak společně s ostatními dvěma jako celek, skupina hradišť. Samozřejmě v mnohém zkoumání pomůže prostý fakt, že hradiště postavili Keltové. To samo o sobě poskytuje alespoň základní informace o společné době vzniku, pravděpodobně shodném způsobu opevnění a jeho stavby. V jistém směru to, že hradiště jsou keltská, podává i informaci, proč se nacházejí v tak vysoké nadmořské výšce. Způsob fortifikace dále sděluje skutečnost proč, za jakým účelem byla hradiště postavena. Pokud je znám důvod stavby, je jasné, zda a jaký nálezový materiál bude pravděpodobně nalezen na hradišti. To vše poskytuje pouze informace, že hradiště postavili Keltové. Všude na hradišti je zřejmý přístup Keltů.

Během své práce jsem navštívila muzeum v Sušici, kde jsou uloženy nálezy z hradišť. Domnívám se, že nálezovému materiálu je v depozitu jistě velký dostatek a je velká škoda, že je vystaveno jen v celku malé množství. Myslím si, že by expozice mohla mít v muzeu větší prostor a lepší uspořádání. Nálezy by podle mého názoru měli být rozděleny podle doby a poté dále ještě podle hradišť, odkud nálezy pocházejí.

Do budoucna nabízí tato práce několik možností pro rozšíření. Jednou z variant je rozšířit počet hradišť na celou „věneckou“ skupinu. Znamenalo by to zpracovat ještě další tři hradiště menší a to Němětice³¹⁶, Třebohostice a Libětice. Problémové by mohlo být množství nalezených informací. Hradiště jsou malé rozlohy a nejsou příliš probádaná. Mohl by do budoucna nastat problém nedostatku materiálu. Druhou variantou pro rozšíření je prozkoumat pouze Sedlo, Obří hrad a Větec ale rozšířit zkoumané časové období na celé jejich dějiny. Jsou doklady o osídlení těchto hradišť v pozdější doby ať už v době hradištní nebo římské. Nabízí se také možnost rozšířit jak počet hradišť, tak zkoumané období, tím by ale práce pravděpodobně dosáhla velkých rozměrů.

---

³¹⁶ V literatuře je možné nalézt toto hradiště pod jinými jmény jak například Nemetice nebo Nemětice.

SUMMARY

This bachelor's thesis discusses about three prehistoric hillforts, which are located in southern and south-western Bohemia. There are the Sedlo near the Susice, the Obří hrad at Nicov and the Vě nec at Lčovice. At first in my work I described in detail all hillforts, their location, position in the field and their fortification. Then I have dealt with the functions of the three hillforts. I found that both hillforts the Sedlo and the Vě nec had the same function, while funktion of the Obří hrad is very significantly. The Sedlo and the Vě nec served as during the unrest as a refuge for people from the surroundings. The Obří hrad was probably built as a religious district and served to holding the rituals. I also studied the dating of all hillforts. I learned that all three hillforts were built about the same time, older Hallstatt period or younger La Tène period. Of the hillforts were made many studies and research work in the history. Among the most famous archaeologists who worked there rank Bedřich Dubský or Emanuel Šimek. In my work, I also described the findings discovered on these hillforts. On the Sedlo ale the Vě nec were found many artifacts as fragments of ceramics or whorls. On to the Obří hrad were discovered only coins. About these coins many experts held a long discussion, whether the coins are genuine. Recent study has concluded that the coins are genuine. Finally, I focused on the potential destruction of hillforts. While the Obří hrad and the Vě nec were probably spontaneously abandoned, the Sedlo was probably destroyed by fire.

SEZNAM PRAMENŮ:

ŽELÍSKO, Jan Vratislav. Beiträge zur Kenntniss des Steinwalles auf dem Berge: „Věneč“ bei Čkyn in Südböhmen: Vorläufiger Bericht. Wien : 1897. 3 s.

SEZNAM LITERATURY:

I. Literatura:

BAUER, Jan. *Záhady českých dějin V*. Brno: MOBA, 2002. 225 s. ISBN 80-243-0896-7.

BAUEROVÁ, Anna. *Zapomenuté věky země Bójů*. Plzeň: NAVA, 1998. Kapitola 4. Zrod keltského umění, hradiště a svatyně. 231 s. ISBN 80-7211-032-2.

BENEŠ, Antonín; BŘICHÁČEK, Pavel. *Volyněsko v pravěku*. Volyně: Městské muzeum, 1980. 34 s.

BÍLEK, Jiří. *Hádanky naší minulosti. I, Kam odešli Keltové?*. Praha: Knižní klub, 2002. s. 167. ISBN 80-242-0787-7.

BÖHM, Jaroslav. *Naše nejstarší města*. Praha: Společnost čs. prehistoriků a prehistorického Ústavu Karlovy university, 1946. 71 s.

CAESAR, Gaius Iulius. *Zápisky o válce galské*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury a umění, 1964. 275 s.

ČTVERÁK, Vladimír; LUTOVSKÝ, Michal; SLABINA, Miloslav; SMEJTEK, Lubor. *Encyklopedie hradišť v Čechách*. Praha: LIBRI, 2003, 432 s. 80-7277-173-6.

DRDA, Petr; RYBOVÁ, Alena. *Keltové a Čechy*. 2 rozšířené vydání, Praha: Academia, 1998. 196 s. ISBN 80-200-0658-3.

DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočeské nakladatelství bratří Římsových, 1949. 700 s.

FILIP, Jan. *Keltové ve střední Evropě*. Praha: Československá akademie věd, 1956. 551 s.

FILIP, Jan. *Keltská civilizace a její dědictví*. vydání 5. Praha: Československá akademie věd, 1996. 206 s. ISBN 80-200-0584-6.

FRÖHLICH, Jiří. *Archeologické toulky po jižních Čechách: (sto archeologických příběhů)*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství Růže, 1990. 163 s. ISBN 80-7016-026-8.

JÁNSKÝ, Michal. *Památky podél Zlaté stezky: Sehenswerters, Kunst und Kultur*. Prachatice: Okresní úřad, 1999. 64 s.

Kolektiv autorů. *Šumava: příroda- historie- život*. Praha: BASET, 2003. 800 s. 80-7340-021-9.

LIŠKA, Vladimír. *Nejděsivější místa české historie: po stopách tajemných míst s ozvěnou času*. Praha: Nakladatelství XYZ, 2012. 259 s. ISBN 978-80-7388-619-6.

LUTOVSKÝ, Michal; MICHÁLEK, Jan. *Archeologie knížecího sídla: Halštatský dvorec a slovanské hradiště na Hradci u Němčtic*. Praha: SET OUT, 2002. 201 s. ISBN 80-86277-24-0.

NEUSTUPNÝ, Jiří. *Pravěk Československa*. Praha: ORBIS, 1960. 490 s. (tab. 85)

PAKRMAN, Marek. *Hradiště Věneč a Keltové*. Malenice: CHANCE IN NATURE- Local Artion Group, 2009. 42 s. ISBN 80-25484-26-2.

PÍČ, Josef Ladislav. *Starožitnosti země české*. Díl III. Čechy v době knížecí. Svazek 1. Část archaeologická. Praha: nákladem vlastním, tiskem české grafické skc. společnosti „Unie“. Vydáno přispěním České akademie císaře Frantiska Josefa pro vědy, slovesnost a umění, Společnosti Musea král. Českého a Zemského výboru král. Českého. 1909. 406 s.

PLEINER, Radim; RYBOVÁ Alena. *Pravěké dějiny Čech*. Praha: Academia, 1978. 872 s.

RAUSCH, Antonín. *Příběhy ze staré Šumavy*. Praha: Erika, 1995. 276 s. ISBN 80-7190-072-9.

SKLENÁŘ, Karel. *Biografický slovník českých moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha: LIBRI., 2005. 726 s. ISBN 80-7277-253-8.

SKLENÁŘ, Karel et al. *Archeologické památky: průvodce: Čechy: Morava: Slezsko*. Opava: Otys, 1994. 251 s. ISBN 80-8519-08-2.

SKLENÁŘ, Karel, SKLENÁŘOVÁ, Zuzana, SLABINA, Miloslav. *Encyklopedie pravěku v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: LIBRI, 2002. 427 s. ISBN 80-7277-115-9.

SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: kultura a historie: za tajemstvím Obřího hradu*. [Vimperk]: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. 1 složený list.

SLABINA, Miloslav. *Keltové na Šumavě: za tajemstvím Obřího hradu*. 1. vyd. Vimperk: Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2005. 41 s. ISBN 80-7036-179-4.

ŠIMEK, Emanuel. *Čechy a Morava za doby římské: Kritická studie*. Praha: Filosofická fakulta univerzity Karlovy, 1923. 282 s.

ŠIMEK, Emanuel. *Keltové a Germáni v našich zemích: Kritická studie*. Brno: Filosofická fakulta university Masarykovy s podporou ministerstva školství a národní osvěty., 1934. 145 s.

Všeobecná encyklopedie I a/b. Praha: Diderot, 1999. 534 s. ISBN 80-902555-3-1.

Všeobecná encyklopedie II c/f. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. 534 s. ISBN 80-902-5554-X.

Všeobecná encyklopedie III g/j. 1. vyd. Diderot, 1999, 534 s. ISBN 80-902-5555-8.

Všeobecná encyklopedie IV k/l. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. 534 s. ISBN 80-902-5556-6.

Všeobecná encyklopedie V m/o. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. 534 s. ISBN 80-902-5557-4.

Všeobecná encyklopedie VI p/r. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999, 534 s. ISBN 80-902-5558-2.

Všeobecná encyklopedie VII ř/š. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. 534 s. ISBN 80-902-5559-0.

Všeobecná encyklopedie VIII t/ž. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999, 534 s. ISBN 80-902-7230-4.

WALDHAUSER, Jiří, SLABINA, Miloslav. *Obří hrad a Keltové= Riesenschloss und die Kelten= Giants' castle and the Calts*. Sušice. Muzeum Šumavy, 1999. 8 s.

WALDHAUSER, Jiří. *Encyklopedie Keltů v Čechách*. 1. vyd. Praha: LIBRI, 2001. 591 s. ISBN 80-7277-053-5.

WALDHAUSER, Jiří. *Encyklopedie Keltů v Čechách: Dodatky*. Praha: LIBRI, 2007. 117 s. ISBN 978-80-7277-350-3.

WALDHAUSER, Jiří. *Keltské Čechy*. Praha: Academia, 2012. 383 s. ISBN 978-80-200-2119-9.

II. Statě:

BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980, 282 s.

KRIŠTUF, Petr. Předstihový archeologický výzkum na Sedle u Albrechtic (okr. Klatovy). In: DUDKOVÁ, Veronika, ŠMEJDOVÁ, Martina, ed. *Sborník Západočeského muzea v Plzni*. Plzeň: Západočeské muzeum, 2008. Historie. Sv. 19., 226 s. ISBN 978-80-7247-056-3.

MILITKÝ, Jiří. Keltské „nálezové“ mince z Obřího hradu. In: LUTOVSKÝ, Michal, ed. *Archeologie ve středních Čechách*. Sv. 5/2. Praha: Ústav Archeologické památkové péče středních Čech, 2001, s. 463-468. ISBN 80-902457-7-3.

SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří, KONEČNÝ Lubomír. Pravěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstöck, 1990, ISBN 80-85301-06-7. s. 187.

ŠIMEK, Emanuel. Obří hrad. In: ŠIMEK, Emanuel, ed. *Z dávných věků*. Sv. 1, Brno : Úst. pro prehist. a protohist. při Masarykově univ. a Mor. archeologický klub, 1950. s. 48-72.

WALDHAUSER, Jiří. Keltské nálezy z Čech získané v letech 1990- 2000 detektory kovů. In: LUTOVSKÝ, Michal, ed. *Archeologie ve středních Čechách*. Sv. 5/2. Praha: Ústav Archeologické památkové péče středních Čech, 2001, s. 441-158. ISBN: 80-902457-7-3.

III. Články:

BENEŠ, Antonín. Hradiště Obří hrad u Studence. *Šumava*. 1980, č. 13, s. 10-12.

DUBSKÝ, Bedřich. Hradiště Sedlo u Sušice. *Památky archeologické*. 1933, roč. 3 (39), č. 1-4, s. 38-44.

DUBSKÝ, Bedřich. Hradiště Věnc u Lčovic. *Památky archeologické*. 1923, roč. 33. sv. 1, s. 318-325.

HORPENIAK, Vladimír. Vydá šumavský Obří hrad svá tajemství? *Vítaný host na Šumavě a v Českém lese: čtvrtletník příznivců přírody, památek a lidí*. 2012, č. 1. s. 34-35. (3. 3. 2012). ISBN 1802-3622.

MACEK, Milan; MACEK, Milan ml.; KREBSOVÁ, Alice; VÁVROVÁ, Věra. Keltský původ populace v Česku: Svědectví mutace působící cystickou fibrózu. *VESMÍR: přírodovědecký časopis*, květen 2000, roč. 79, č. 5, 295 s.

MALIČKÝ, Josef. Předslovanská hradiště v jižních a západních Čechách. *Památky archeologické*. 1947/1948, roč. 43, Praha: ORBIS, 1950. 149 s.

ŠALDOVÁ, Věra. Sociálně-ekonomické podmínky vzniku a funkce hradišť z pozdní doby bronzové v západních Čechách. *Památky archeologické*. 1977, roč. 68, č. 1, Praha: Československá akademie věd, 1977. 250 s.

IV. Elektronické zdroje:

Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-10-16]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.archeolog.cz/encyklopedie/keltove-kelt-keltske/>>.

Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-10-16]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.archeolog.cz/lokalita/jc-libetice-01/19>>.

Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-10-16]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.archeolog.cz/lokalita/jc-skocice-01/72>>.

Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-10-16]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.archeolog.cz/lokalita/jc-trisov-01/15>>.

Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-10-16]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.archeolog.cz/lokalita/jc-zalezly-01/24>>.

Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-10-16]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.archeolog.cz/lokalita/sc-stradonice-01/38>>.

Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-09-24]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.archeolog.cz/lokalita/sc-stradonice-01/38#datace>>.

Archeologické památky [online]. 11. 1. 2009 [cit. 2013-10-16]. Archeolog.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.archeolog.cz/lokalita/trebohostice-hradiste-zamek/14>>.

ENGEL, Petr. Původ Keltů. [cit. 2013-11-6]. REGNUM MYSTERIORUM. Dostupné z WWW: <http://engel.ic.cz/keltove_soubory/Page1051.htm>.

GÁLIE. [cit. 2014-1-2]. HISTORIE SVĚTA. Dostupné z WWW: <<http://starovek.huu.cz/menu/galie>>.

Informační portál Šumavy a Šumavských podhůří. [online]. 2007 [cit. 2013-11-6]. Sumavaregion.cz. Dostupné z WWW: <<http://www.sumavaregion.cz/index.php?s=23>>.

KELTOI. Encyklopedie Keltů a jejich života: 2. 4. Opevnění: Klešřovitá brána. [online]. [cit. 2013-09-24]. Magazín Boiohaemum - Ve stopách předků. Dostupné z WWW: <<http://keltoi.cz/keltove/133-2-sidla-keltu/776-2-4-opevneni-klestovita-brana>>.

KELTOI. Lexikon archeologie. [online]. [cit. 2013-09-24]. Magazín Boiohaemum - Ve stopách předků. Dostupné z WWW: <<http://keltoi.cz/archeologie/o-archeologii/510-lexikon-archeologie>>.

KELTOI. Místopis. [online]. [cit. 2013-09-24]. Magazín Boiohaemum - Ve stopách předků. Dostupné z WWW: <<http://keltoi.cz/mistopis/2798-prerov-nad-labem>>.

KELTOI. Stradonice- Oppidum. [online]. [cit. 2013-09-24]. Magazín Boiohaemum - Ve stopách předků. Dostupné z WWW: <<http://keltoi.cz/keltove/138-7-lokality-nalezky-keltu/837-stradonice-oppidum>>.

Muzeum Šumavy Sušice [online]. 1. 1. 2011 [cit. 2013-10-26]. Muzeum.sumava.net. Dostupné z WWW: <http://muzeum.sumava.net/?page_id=73>.

Muzeum Šumavy Sušice. [online]. 1. 1. 2011 [cit. 2013-10-26]. Muzeum.sumava.net. Dostupné z WWW: <http://muzeum.sumava.net/?page_id=191>.

POKORNÝ, Tomáš. Keltové v Čechách. [cit. 2013-11-6]. Pohanstvi.net. Dostupné z WWW:
< <http://pohanstvi.net/inde.php?menu=keltoveCR>>.

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

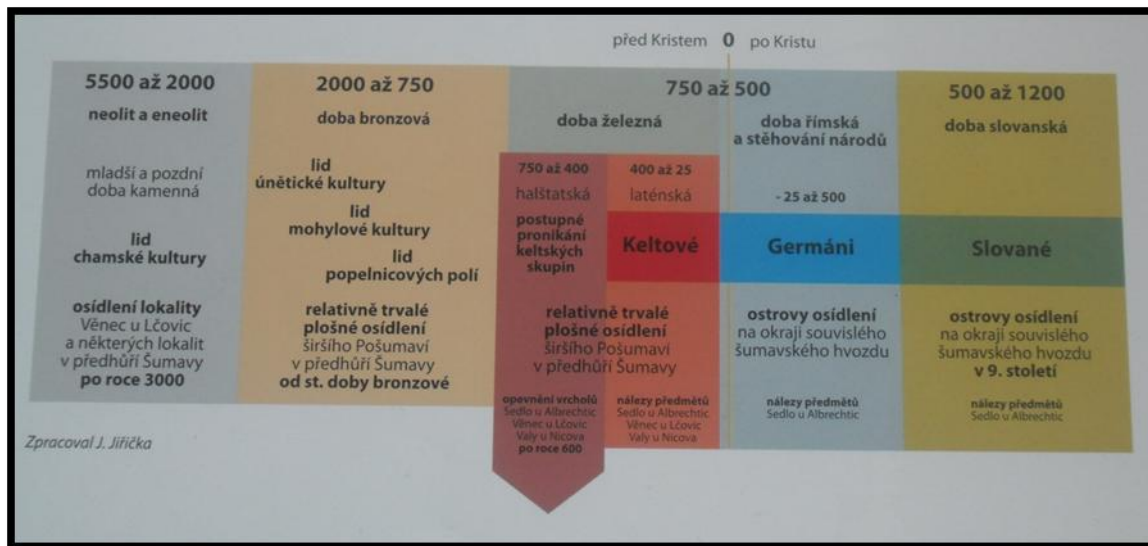
Seznam příloh

I.	Časové osa.....	III
II.	Mapka hradišť	III
III.	Mapa hradiště Sedla	IV
IV.	Mapa hradiště Obří hrad.....	IV
V.	Mapa hradiště Vě nec.....	V
VI.	Plánek chaty	V
VII.	Opevnění na hradišti Sedlo	VI
VIII.	Opevnění Sedla	VI
IX.	Opevnění hradiště Sedla.....	VII
X.	Keramika ze Sedla.....	VII
XI.	Keramika Sedla	VIII
XII.	Bronzové držadlo ze Sedla.....	VIII
XIII.	Keramika z hradiště Sedlo.....	IX
XIV.	Keramika Sedla	IX
XV.	Keramika chaty na Sedle.....	X
XVI.	Keramika ze Sedla.....	X
XVII.	Zásobnice z hradiště Sedla	XI
XVIII.	Nálezy Sedla.....	XI
XIX.	Přesleny ze Sedla.....	XII
XX.	Hliněné nálezy ze Sedla	XII
XXI.	„Kamenná brána“	XIII
XXII.	„Kamenný stůl“	XIII
XXIII.	„Kamenný stůl“	XIV
XXIV.	Opevnění Obřího hradu.....	XIV
XXV.	Mapa sond	XV
XXVI.	Mapa mincí.....	XVI
XXVII.	Mince z Obřího hradu	XVII
XXVIII.	Valy Obřího hradu.....	XVII
XXIX.	Opevnění Obřího hradu.....	XVIII
XXX.	Opevnění hradiště Vě nec	XVIII
XXXI.	Valy Věnce.....	XIX
XXXII.	Kamenná studna	XIX

XXXIII.	Bronzový opasek	XX
XXXIV.	Keramika hradiště Větec	XX

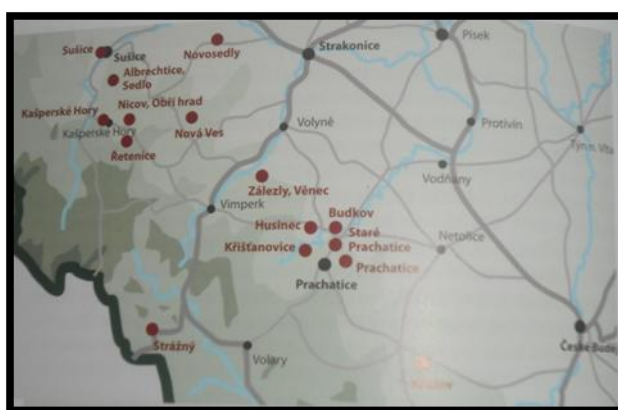
I. Časové osa

Časová mapa znázorňující osídlení Šumavy od neolitu po raný středověk.³¹⁷

II. Mapka hradišť

Podrobná mapa s archeologickými nalezišti z dob Keltů v JZ Čechách.³¹⁸

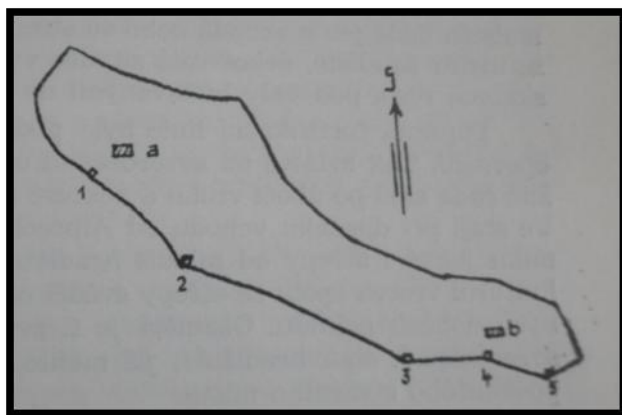

³¹⁷ WALDHAUSER, Jiří, SLABINA, Miloslav. *Obří hrad a Keltové= Riesenschloss und die Kelten= Giants' castle and the Celts*. Sušice. Muzeum Šumavy, 1999. s. 13.

³¹⁸ WALDHAUSER, Jiří, SLABINA, Miloslav. *Obří hrad a Keltové= Riesenschloss und die Kelten= Giants' castle and the Celts*. Sušice. Muzeum Šumavy, 1999. s. 12.

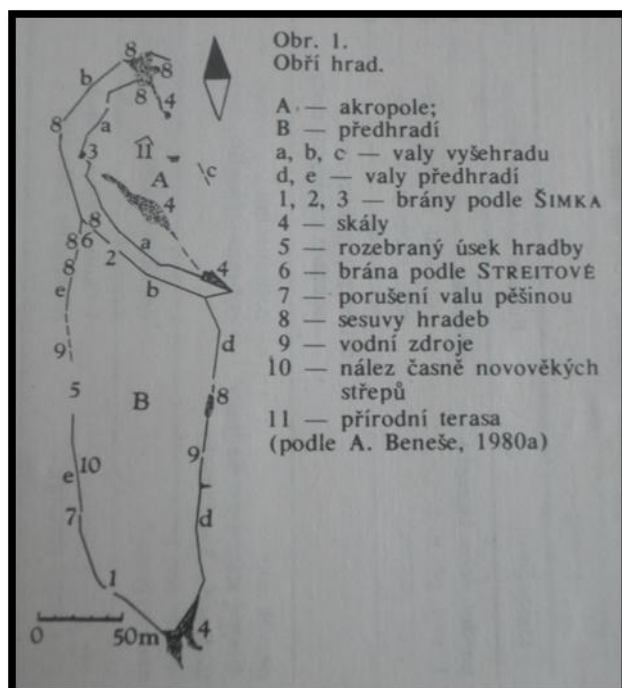
III. Mapa hradiště Sedla

Mapa hradiště Sedla u Albrechtic se zakreslenými dvěma polozahloubenými chatami nalezenými Bedřichem Dubským.³¹⁹

IV. Mapa hradiště Obří hrad

Podrobný plán hradiště Obří hrad s detailním popisem pořízený Antonínem Benešem.³²⁰

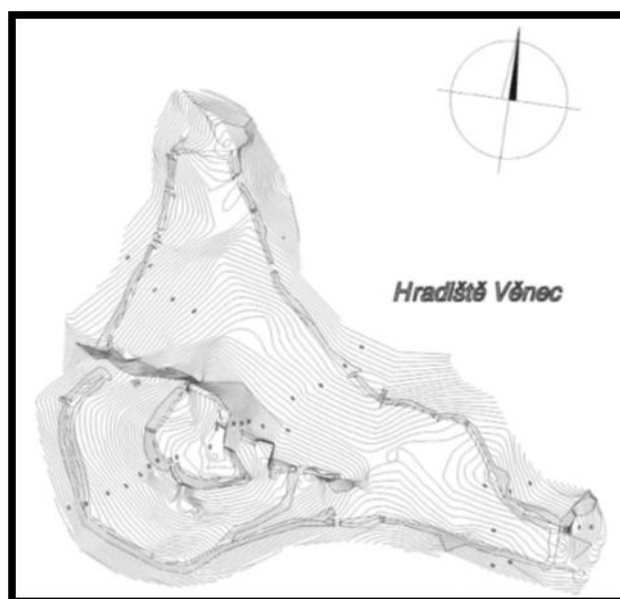
³¹⁹ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Přívodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočeské nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 325.

³²⁰ SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří, KONEČNÝ Lubomír. *Pravěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku*. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstock, 1990, ISBN 80-85301-06-7. s. 5.

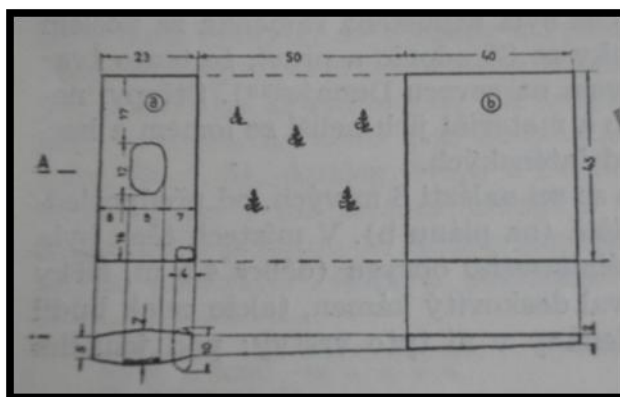
V. Mapa hradiště Věneč

Vrstevnicový plán hradiště Věneč u Lčovic pořízený Prachatickým muzeem.³²¹

VI. Plánek chaty

Plánek druhé polozahloubené chaty na hradišti Sedlo objevené Bedřichem Dubským.³²²

³²¹ PAKRMAN, Marek. *Hradiště Věneč a Keltové*. Malenice: CHANCE IN NATURE- Local Artion Group, 2009. s. 9.

³²² DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočeské nakladatelství bratří Římsově, 1949. s. 330.

VII. Opevnění na hradišti Sedlo

Zachované kamenné zdi na hradišti Sedlo.³²³

VIII. Opevnění Sedla

Opevnění na hradišti Sedlo.³²⁴

---

³²³ Vlastní fotografie (2013).

³²⁴ Vlastní fotografie (2013).

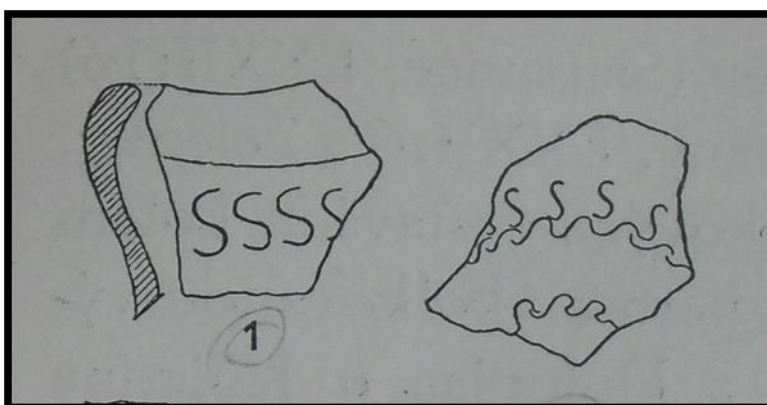
IX. Opevnění hradiště Sedla

Pozůstatky po kamenných valech na hradišti Sedlo.³²⁵

X. Keramika ze Sedla

Keramika s včolkovanou výzdobou pocházející z hradiště Sedlo.³²⁶

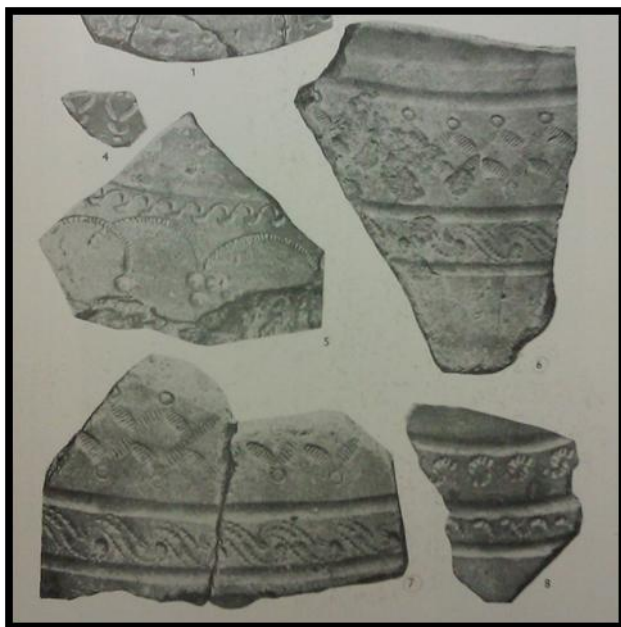

³²⁵ Vlastní fotografie (2013).

³²⁶ FILIP, Jan. *Āeltové ve střední Evropě*. Praha: Československá akademie věd, 1956. s. 183.

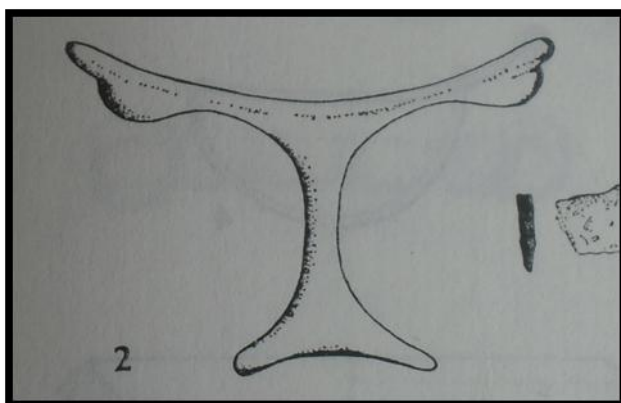
XI. Keramika Sedla

Kolkovaná keramika nalezená na hradišti Sedlo- č. 6-7.³²⁷

XII. Bronzové držadlo ze Sedla

Nález bronzového držadla zrcadla z hradiště Sedla z doby laténské.³²⁸

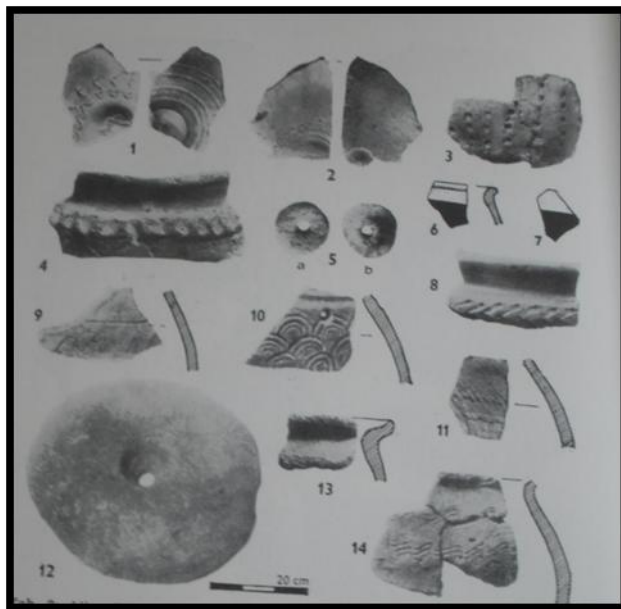
³²⁷ FILIP, Jan. *Keltové ve střední Evropě*. Praha: Československá akademie věd, 1956. XV.

³²⁸ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980. s. 47.

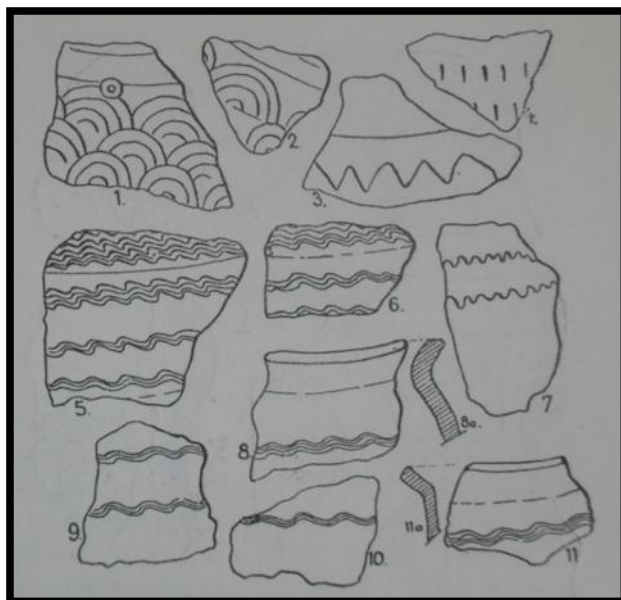
XIII. Keramika z hradiště Sedlo

Nálezy keramiky z hradiště Sedla: č. 1-5 starší laténské období (zlomky nádob a přeslenů), č. 6-8 mladší laténské období (červená malovaná a tuhová keramika), č. 9- 11 a 13- 14 doba římská, č. 12 horná kámen žernovu laténské doby.³²⁹

XIV. Keramika Sedla

Římská a hradištní keramika nalezená na hradišti Sedlo.³³⁰

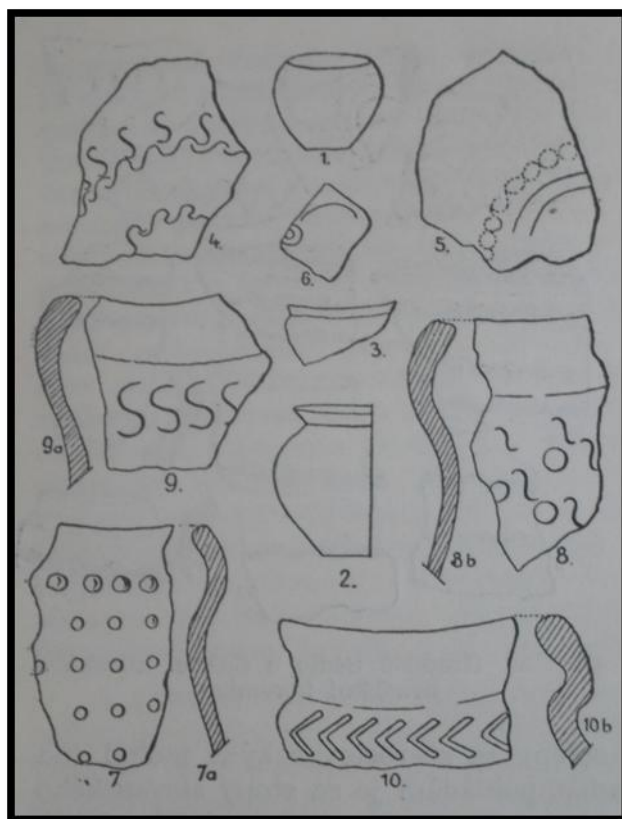

³²⁹ BENEŠ, Antonín. Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. In: HORPENIAK, Vladimír, ed. *Sborník vlastivědných prací o Šumavě: k 650. Výročí města Kašperské Hory*. Kašperské Hory: MěstNV Kašperské Hory a Muzeum Šumavy, 1980, tab. č. 2.

³³⁰ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočeské nakladatelství bratří Římsové, 1949. s. 329.

XV. Keramika chaty na Sedle

Keramika z hradiště Sedlo nalezená v první polozahloubené chatě.³³¹

XVI. Keramika ze Sedla

Keramika z doby laténské nalezená na hradišti Sedlo u Sušice.³³²

³³¹ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočeské nakladatelství bratří Římsové, 1949. s. 330.

³³² Vlastní fotografie (2013), nález je uložen v muzeu Šumavy v Sušici.

XVII. Zásobnice z hradiště Sedla

Rekonstruovaná keltská zásobnice z hradiště Sedlo, datovaná do 1. století př. n. l.³³³

XVIII. Nálezy Sedla

Kmenné brousky z doby laténské pocházející z hradiště Sedlo.³³⁴

³³³ Vlastní fotografie (2013), nález je uložen v muzeu Šumavy v Sušici.

³³⁴ Vlastní fotografie (2013), nález je uložen v muzeu Šumavy v Sušici.

XIX. Přesleny ze Sedla

Hliněné přesleny pocházející z doby laténské nalezené na hradišti Sedlo.³³⁵

XX. Hliněné nálezy ze Sedla

Hliněné přesleny a závaží k tkalcovskému stavu, pocházející z doby laténské. Nález byl uskutečněn na hradišti Sedlo.³³⁶

³³⁵ Vlastní fotografie (2013), nález je uložen v muzeu Šumavy v Sušici.

³³⁶ Vlastní fotografie (2013), nález je uložen v muzeu Šumavy v Sušici

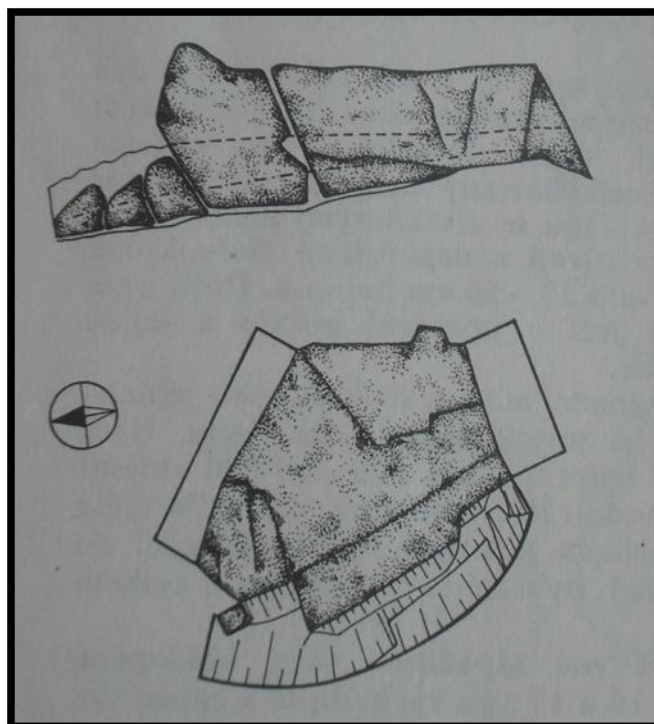
XXI. „Kamenná brána“

Kamenná brána, která se nachází na hradišti Obří hrad.³³⁷

XXII. „Kamenný stůl“

Obrázek „Kamenného stolu“ z hradiště Obří hrad.³³⁸

³³⁷ KELTOI. Kamenné stránka: Obří hrad. [online]. [cit. 2014-01-24]. Magazín Boiohaemum - Ve stopách předků. Dostupné z WWW: < <http://www.keltoi.cz/kamenne-stranky/580-obri-hrad>>.

³³⁸ SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří, KONEČNÝ Lubomír. Pravěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku. In: HROPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstöck, 1990, ISBN 80-85301-06-7. s. 15.

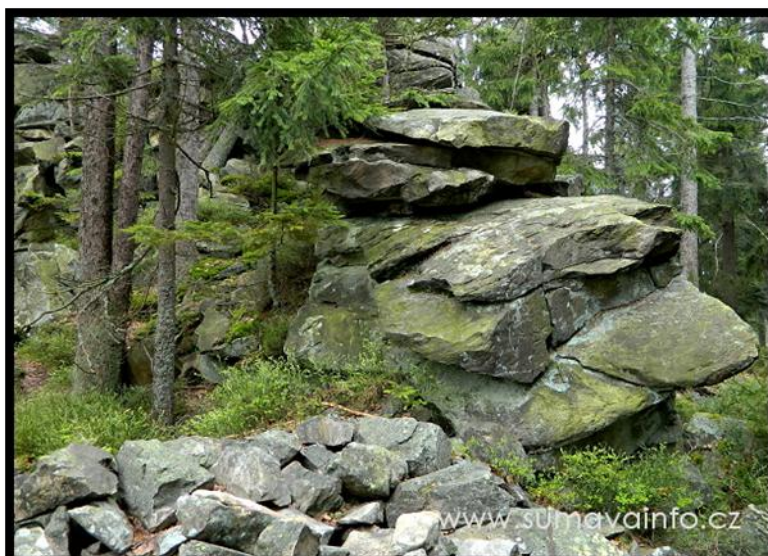
XXIII. „Kamenný stůl“

Kamenný stůl na hradišti Obří hrad.³³⁹

XXIV. Opevnění Obřího hradu

Zachované kamenné valy hradiště Obří hrad.³⁴⁰

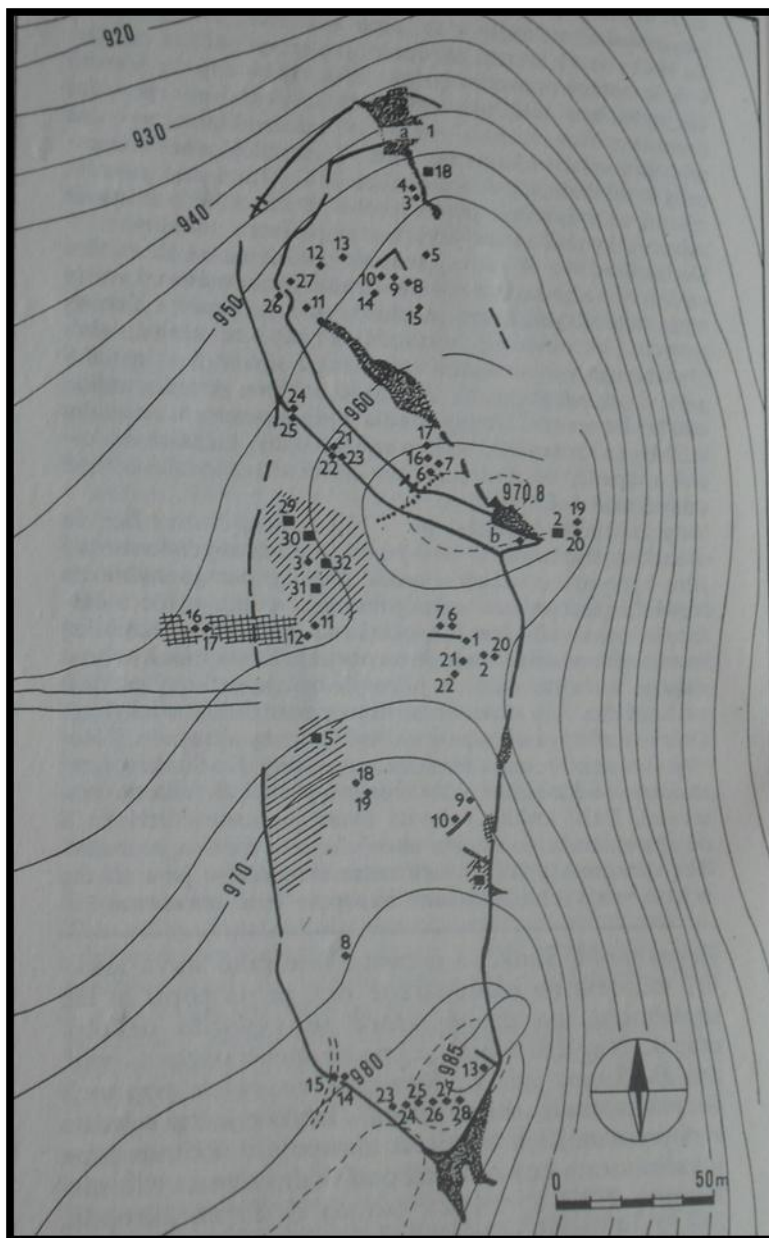

³³⁹Obří hrad. [online]. [cit. 2014-01-24].ŠumavaInfo.cz. Informační server Šumavy a Pošumaví. Dostupné z WWW: < <http://www.sumavainfo.cz/keltska-hradiste-obri-hrad> >.

³⁴⁰Obří hrad. [online]. [cit. 2014-01-24].ŠumavaInfo.cz. Informační server Šumavy a Pošumaví. Dostupné z WWW: < <http://www.sumavainfo.cz/keltska-hradiste-obri-hrad> >.

XXV. Mapa sond

Mapka uskutečněných sond na hradišti Obří hrad.³⁴¹

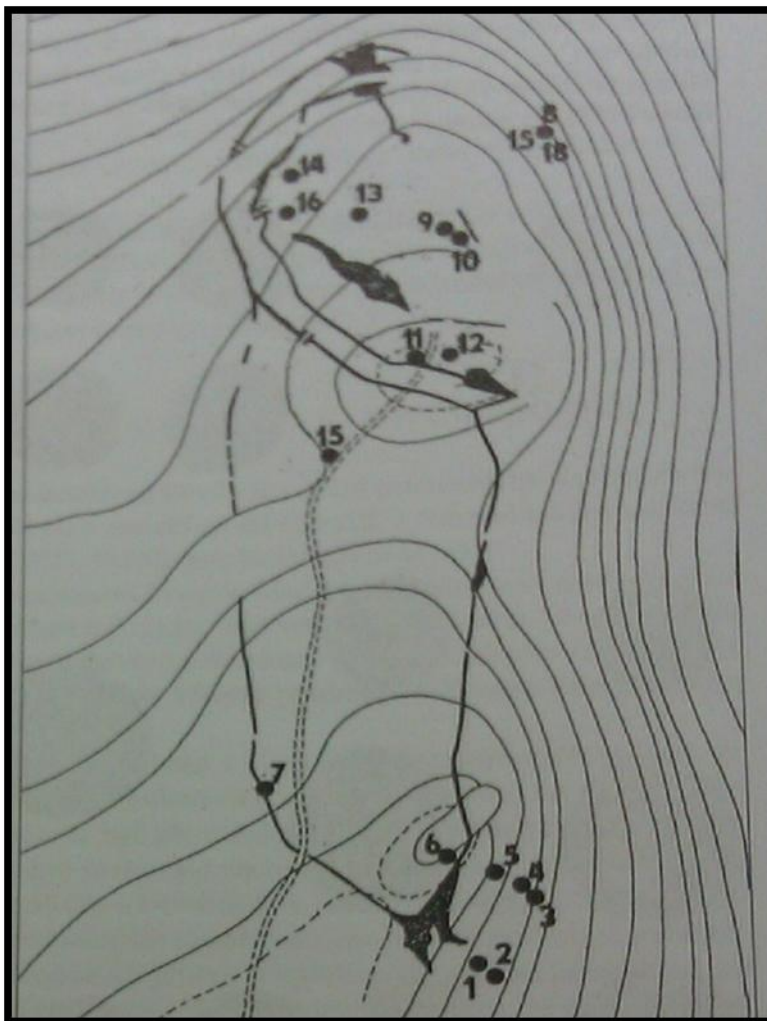

³⁴¹ SLABINA, Miloslav, WALDHAUSER, Jiří, KONEČNÝ Lubomír. Pravěké ohrazení Obří hrad na Kašperskohorsku. In: HROPENIAK, Vladimír, ed. *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy*. Sv. 2. Sušice.: Radovan Rebstöck, 1990, ISBN 80-85301-06-7. s. 10.

XXVI. Mapa mincí

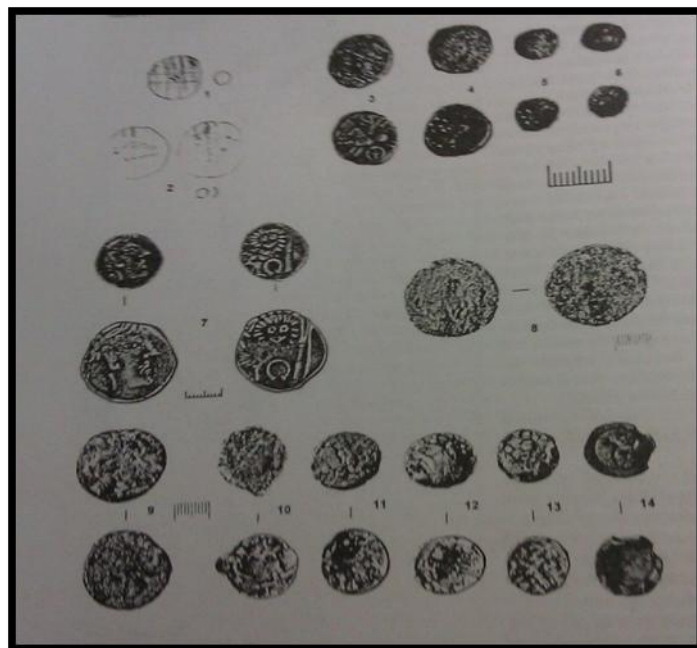
Mapka mincí nalezených na hradišti Obří hrad.³⁴²

³⁴² MILITKÝ, Jiří. Keltské „nálezné“ mince z Obřího hradu. In: LUTOVSKÝ, Michal, ed *Archeologie ve středních Čechách*. Sv. 5/2. Praha: Ústav Archeologické památkové péče středních Čech, 2001, ISBN 80-902457-7-3, s. 453.

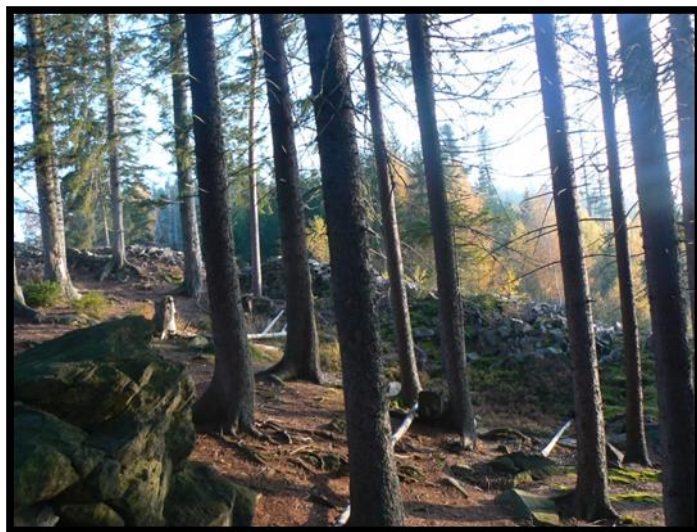
XXVII. Mince z Obřího hradu

Mince nalezené na hradišti Obří hrad.³⁴³

XXVIII. Valy Obřího hradu

Pozůstatky kamenných valů chránících hradiště Obří hrad.³⁴⁴

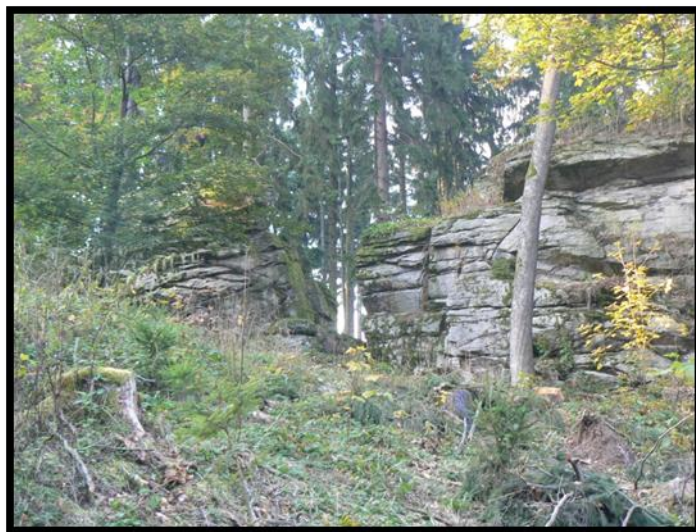

³⁴³ MILITKÝ, Jiří. Keltské „náleзовé“ mince z Obřího hradu. In: LUTOVSKÝ, Michal, ed *Archeologie ve středních Čechách*. Sv. 5/2. Praha: Ústav Archeologické památkové péče středních Čech, 2001, ISBN 80-902457-7-3. s. 454.

³⁴⁴ Vlastní fotografie (2013).

XXIX. Opevnění Obřího hradu

Zbytky kamenných valů na hradišti Obří hrad.³⁴⁵

XXX. Opevnění hradiště Věnc

Část opevnění na hradišti Věnc.³⁴⁶

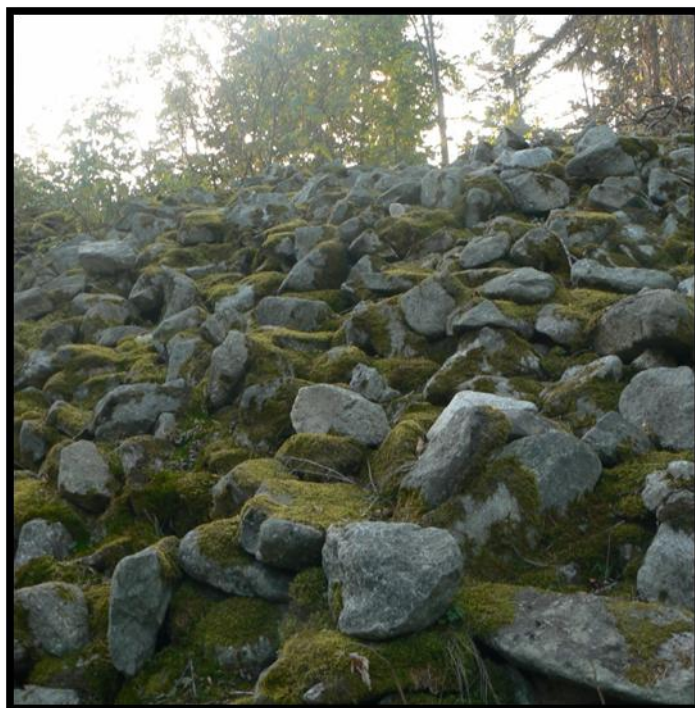
³⁴⁵ Vlastní fotografie (2013).

³⁴⁶ Vlastní fotografie (2013).

XXXI. Valy Věnce

Pozůstatky opevnění na hradišti Věnce.³⁴⁷

XXXII. Kamenná studna

Kamenná studna vybudovaná podle některých názorů Kelty.³⁴⁸

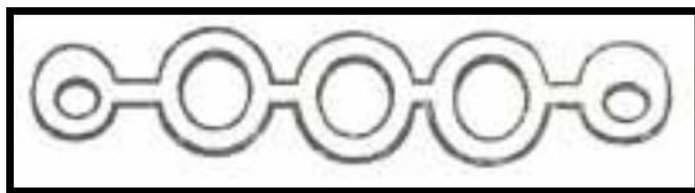
---

³⁴⁷ Vlastní fotografie (2013).

³⁴⁸ Hradiště Věnce a Keltové. [online]. [cit. 2014-01-24].Krajem pod Šumavou. Dostupné z WWW: <<http://www.krajempodsumavou.cz/tajemno/keltove-v-kraji-pod-sumavou/>>.

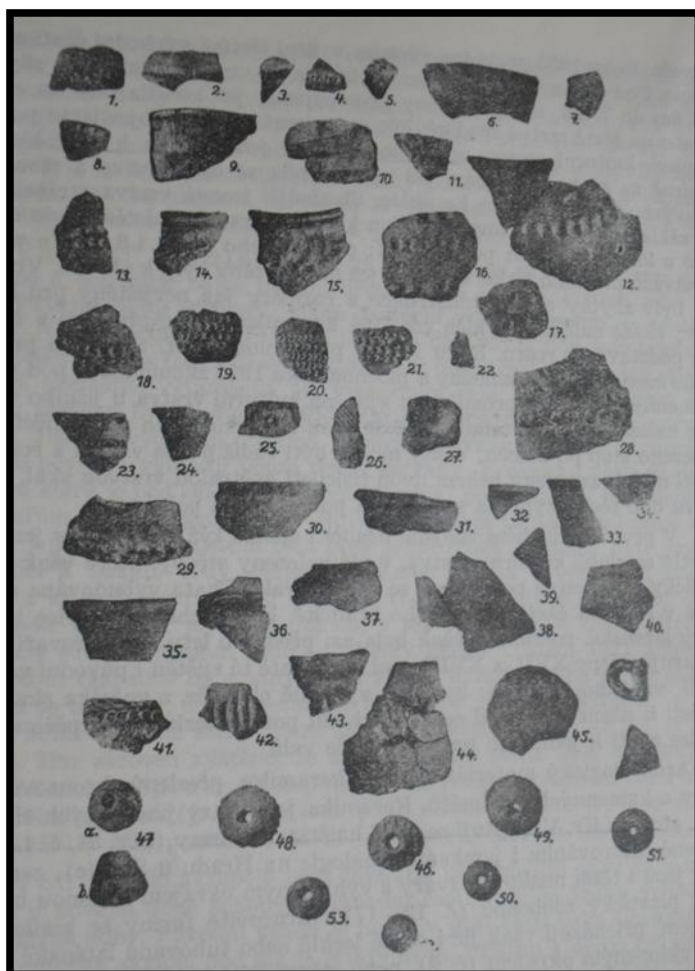
XXXIII. Bronzový opasek

Petidílný článek honosného bronzového opaskového řetězu.³⁴⁹

XXXIV. Keramika hradiště Věneč

Nalezená keramika na hradišti Věneč.³⁵⁰

³⁴⁹ PAKRMAN, Marek. *Hradiště Věneč a Keltové*. Malenice: CHANCE IN NATURE- Local Artion Group, 2009. s. 10.

³⁵⁰ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěk jižních Čech: Průvodce expozicemi jihočeských muzeí*. Blatná: Jihočeské nakladatelství bratří Římsových, 1949. s. 316.